

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

IZVJEŠTAJA O IZVRŠENJU BUDŽETA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2023. GODINU

Broj: 01-02-06-11-1-1527-5/24

Sarajevo, septembar 2024.

SADRŽAJ

I.	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
III.	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	9
IV.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	10
1.	UVOD	10
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	11
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA	11
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	13
5.	PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE	20
5.1	Izrada i donošenje budžeta	20
6.	KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	26
6.1	IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA FBIH U PERIODU OD 1. 1. DO 31. 12. 2023. GODINE	26
6.2	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA	28
6.2.1	Prihodi i primici	28
6.2.1.1	Prihodi od poreza	29
6.2.1.2	Neporezni prihodi	30
6.2.1.3	Primljeni transferi i donacije.....	31
6.2.1.4	Kapitalni primici.....	31
6.2.1.5	Primici od finansijske imovine	32
6.2.1.6	Primici od zaduživanja.....	32
6.2.2	Rashodi, izdaci i finansiranje.....	32
6.2.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	33
6.2.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge.....	35
6.2.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	38
6.2.2.4	Kapitalni transferi.....	44
6.2.2.5	Interventna sredstva	47
6.2.2.6	Nadzor nad namjenskim utroškom sredstava transfera, izvještavanje i praćenje efikasnosti uložених sredstava	47
6.2.2.7	Izdaci za kamate	49
6.2.2.8	Izdaci za nabavku stalnih sredstava.....	49
6.2.2.9	Izdaci za finansijsku imovinu.....	50
6.2.2.10	Izdaci za otplatu dugova	50
6.2.2.11	Tekuća budžetska rezerva	51
6.2.3	Finansijski rezultat.....	53
6.3	BILANS STANJA.....	55
6.3.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe.....	55
6.3.1.1	Novčana sredstva	55
6.3.1.2	Kratkoročna potraživanja.....	57
6.3.2	Stalna sredstva	59
6.3.2.1	Stalna sredstva	59
6.3.2.2	Dugoročni plasmani	60
6.3.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja.....	62
6.3.4	Dugoročne obaveze i razgraničenja	64
6.3.5	Izvori sredstava	70
6.4	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	70
7.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	71
8.	AKTIVNOSTI VLADE FBIH I NADLEŽNIH ORGANA U VEZI S INSTITUCIJAMA KOJE SU UGAŠENE I U SKLADU S ZAKONSKIM PROPISIMA OSNOVANE NA DRŽAVNOM NIVOU	72
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA	75
V.	PRILOZI	80
1.	KONSOLIDOVANI GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	80
2.	PREGLED REALIZOVANIH TEKUĆIH TRANSFERA.....	80
3.	PREGLED REALIZOVANIH KAPITALNIH TRANSFERA	80
4.	PREGLED PROJEKATA ZA KOJE NISU POVUČENA KREDITNA SREDSTVA, A ZA KOJE JE UGOVORENA I PLAĆA SE TAKSA NA NEPOVUČENA SREDSTVA	80

I. IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izveštaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju **Izveštaja o izvršenju Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2023. godinu**, koji obuhvata konsolidovane izvještaje: Bilans stanja na 31. 12. 2023. godine, Račun prihoda i rashoda, Izveštaj o novčanim tokovima, Izveštaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan i Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH u periodu od 1. 1. do 31. 12. 2023. godine.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, konsolidovani finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Budžeta FBiH na 31. 12. 2023. godine, novčane tokove i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izveštaju:

- Početna stanja stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava za 2023. godinu su potcijenjena s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 66.598.631 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini (tačka 6.3.2.1 Izveštaja);**
- Ne možemo potvrditi iskazane primitke po osnovu neporeznih prihoda u Izveštaju o novčanim tokovima u iznosu od 4.343.772 KM, jer nije prezentirana dokumentacija niti je dato obrazloženje o prilivima sredstava u 2023. godini. Sačinjeni Izveštaj o novčanim tokovima nije u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH (tačka 6.4. Izveštaja);**
- Ne možemo potvrditi iskazana stanja u Glavnoj knjizi Trezora bivših institucija koje su prešle sa federalnog na državni nivo (Federalno ministarstvo odbrane, Vojska FBiH, Carinska uprava i Obavještajno-sigurnosna agencija), koja se odnose na stalna sredstva (28.216.437 KM), kratkoročna potraživanja i plasmane (16.263.775 KM), te kratkoročne obaveze i razgraničenja (79.662.188 KM). Nisu provedene aktivnosti na okončanju raspolaganja svim pravima i obavezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom i aktivnosti vezane za utvrđivanje tačnog iznosa obaveza ovih institucija, a u 2023. godini isplaćeno je 1.111.794 KM na ime obaveza po osnovu sudskih presuda (tačka 8. Izveštaja);**
- Predbilansne radnje za 2023. godinu koje je donijelo Federalno ministarstvo finansija nisu u skladu s članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, u dijelu priznavanja izdataka i kratkoročno razgraničenih rashoda, jer nije ispoštovan princip jedne godine. Rashodi i izdaci kod korisnika budžeta FBiH priznati su u tekućoj godini iako poslovni događaj (obaveza) nije nastao. To je imalo za posljedicu da su iskazani rashodi, izdaci i razgraničeni rashodi na datum bilansa precijenjeni za najmanje 9.577.194 KM (tačke 4. i 6.3.3 Izveštaja).**

Reviziju finansijskih izvještaja obavili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava.¹ Primijenjeni standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta za vrhovne revizijske institucije, ISSAI 200 – Principi finansijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi finansijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Vlade FBiH i Federalnog ministarstva finansija u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Potrebno je planirati pokriće neraspoređenog viška rashoda nad prihodima (deficita) shodno članu 43. stav 2. Zakona o budžetima u FBiH (tačka 5. 1 Izvještaja);**
- **Vrijednost stalnih sredstava u Glavnoj knjizi Trezora i finansijskim izvještajima na 31. 12. 2023. godine nije realno iskazana, s obzirom na to da se za dio nekretnina ne raspolaže vjerodostojnom dokumentacijom o vlasništvu i posjedu (tačka 6.3.2.1 Izvještaja);**
- **Na datum bilansa dugoročno oročena sredstva iskazana su u iznosu od 200.000.000 KM (uz kamatnu stopu od 0,50% i 0,60%) i kratkoročna oročena sredstva u iznosu od 28.300.000 KM (uz kamatnu stopu od 0,08%). Federacija BiH u 2023. godini zadužila se na osnovu devet emisija obveznica u ukupnom iznosu od 250.000.000 KM (sa kamatnim stopama u rasponu od 2,85% do 3,79%), što ukazuje na nepovoljnije uslove finansiranja putem zaduživanja na osnovu emisije obveznica u odnosu na korištenje vlastitih sredstava koja su oročena (tačke 6.3.1.2, 6.3.2.2 i 6.3.4 Izvještaja);**
- **Revizijom preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH za 2023. godinu konstatovano je da su na datum bilansa oročena sredstva u značajnim iznosima, i to: kratkoročno oročena sredstva u iznosu od 318.325.775 KM i dugoročno oročena sredstva u iznosu od 139.105.500 KM.²**

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Federalni ministar finansija odgovoran je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanivanja relevantnih informacija u napomenama uz konsolidovane finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su konsolidovani finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 59/22). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

² Dioničko društvo „BH Telecom“ Sarajevo, JP „BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo i JP „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. Mostar

Kao dio revizije, u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola budžetskih korisnika na nivou FBiH;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskog **Izveštaja o izvršenju Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2023. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Izveštaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izveštaju:

1. Za finansiranje Fonda solidarnosti nisu obezbijeđena sredstva u iznosu ukupnih prihoda ostvarenih po osnovu doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje, s obzirom na to da je Budžetom FBiH za 2023. godinu Fondu odobreno 51.650.000 KM, dok su prihodi od doprinosa navedenu godinu iznosili 203.802.658 KM. Navedeno nije u skladu s članom 82. Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Također, nisu obezbijeđena sredstva za finansiranje održavanja željezničke infrastrukture, s obzirom na to da su odobrena sredstva u iznosu od 25.900.000 KM, a planirani su radovi na održavanju željezničke infrastrukture u iznosu od 63.225.381 KM. Navedeno nije u skladu s članom 3. Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja (tačka 5.1 Izveštaja);

2. Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu ne pruža potrebne podatke i informacije o svim značajnim odstupanjima, odnosno razlikama između odobrenog Budžeta i njegovog ostvarenja. Nisu data objašnjenja većih odstupanja planiranih i ostvarenih prihoda, ostvarenog finansijskog rezultata, novčanih sredstava, niti obrazloženja o kapitalnim primicima i primicima od finansijske imovine. Navedeno nije u skladu s članom 97. Zakona o budžetima u FBiH (tačka 6.1 Izveštaja);

3. Vlada Federacije BiH je, na prijedlog budžetskih korisnika, usvajala programe utroška sredstava tekućih transfera u iznosu od najmanje 238.423.079 KM i kapitalnih transfera u iznosu od najmanje 46.225.946 KM, iako po prethodnim programima utroška sredstava budžetski korisnici nisu izvršili raspodjelu s jasno utvrđenom svrhom dodjele, mjerljivim kriterijima, transparentno, niti su poduzimali adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora i izvještavanja o namjenskom utrošku sredstava. Navedeno ukazuje na to da nije osigurano efikasno upravljanje budžetskim sredstvima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu (tačke 6.2.2.3, 6.2.2.4 i 6.2.2.6 Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava. Primijenjeni standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta za vrhovne revizijske institucije, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Vlade FBiH i Federalnog ministarstva finansija u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Strategijom reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH 2021–2025. kao jedna od aktivnosti u nadležnosti Ministarstva finansija je nastavljano uvođenje Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (MRS JS), koji u međunarodnim okvirima predstavljaju okosnicu harmonizacije računovodstvenog izvještavanja budžetskih korisnika. Krajem 2023. godine tek je izabran tim ključnih eksperata koji će raditi kao podrška na implementaciji ovih aktivnosti. S obzirom na period važenja Strategije, navedeno može uticati na realizaciju aktivnosti u predviđenom roku (tačka 4. Izvještaja);**
- **Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH koju je donijela Vlada FBiH nije u skladu s odredbama Zakona o radu, s obzirom na to da je ostavljena mogućnost zapošljavanja bez provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja. Navedeno je imalo za posljedicu da nije osigurana transparentnost prilikom zapošljavanja (tačka 4. Izvještaja);**
- **Neefikasno se upravlja i neracionalno koriste poslovni prostori koji su u vlasništvu Federacije BiH, koji su odlukama Vlade Federacije BiH dati na korištenje institucijama. U 2023. godini iz Budžeta FBiH izdvojena su sredstva za iznajmljivanje prostora za budžetske korisnike u iznosu od 5.996.446 KM, dok se značajan broj poslovnih prostora ne koristi ili se neracionalno koristi (tačka 4. Izvještaja);**
- **Neujednačen je pristup u primjeni odredbi Zakona o radu i podzakonskog akta u dijelu radnog vremena i vođenja evidencija o radnom vremenu korisnika Budžeta FBiH, što je osnov za ostvarenje prava na plaću i drugih prava iz radnog odnosa (tačka 6.2.2.1 Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, Premijer FBiH i Federalni ministar finansija odgovorni su osigurati da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrde da je tokom fiskalne godine obezbijeđeno namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Vlade FBiH i Federalnog ministarstva finansija, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 13. 9. 2024. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, s. r.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, s. r.

II. REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
1.*	U skladu s nadležnostima nastaviti aktivnosti na uspostavi interne revizije i sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru na svim nivoima vlasti u FBiH, shodno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Zakonu o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i drugim propisima.	4.
2.	Priznavanje rashoda i izdataka u Predbilansnim radnjama za federalne budžetske korisnike uskladiti sa odredbama člana 76. Zakona o budžetima FBiH.	4.
3.*	Potrebno je da Vlada FBiH preispita odredbe Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH u dijelu koji se odnosi na prijem u radni odnos bez raspisivanja javnog oglasa.	4.
4.*	Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti na donošenju novih odluka za korištenje poslovnih prostora koji su u vlasništvu FBiH u cilju racionalizacije korištenja poslovnih prostora i efikasnog trošenja budžetskih sredstava.	4.
5.*	Potrebno je da Vlada FBiH prema ministarstvima koja imaju otvorene račune van Jedinostvenog računa Trezora inicira aktivnosti na njihovom zatvaranju.	4.
6.*	Poduzeti aktivnosti kako bi se planiranje Budžeta FBiH vršilo u skladu sa zakonskim i drugim propisima.	5.1
7.*	Ministarstvo finansija treba poduzeti aktivnosti na izmjeni i dopuni Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH u dijelu koji se odnosi na jasnije definisanje obaveze sačinjavanja i podnošenja konsolidovanih godišnjih računovodstvenih izvještaja.	6.1
8.*	Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH sačinjavati u skladu sa sadržajem i klasifikacijama računa budžeta, sa svim potrebnim podacima definisanim odredbama člana 97. Zakona o budžetima u FBiH.	6.1
9.	Potrebno je da Ministarstvo finansija izvrši korektivna knjiženja kako bi se realno iskazao iznos kratkoročnih razgraničenja i prihoda na podračunu za upravljanje razvojnim sredstvima za implementaciju sredstava namijenjenih za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata kod Ministarstva prometa i komunikacija.	6.2.1.2
10.*	Planiranje prihoda i primitaka Budžeta FBiH vršiti na osnovu realnih ulaznih podataka, dosljedno primjenjujući Zakon o budžetima u FBiH.	6.2.1.6
11.*	Poduzeti aktivnosti kako bi budžetski korisnici planirali, pratili i poduzimali mjere s ciljem blagovremene naplate javnih prihoda, koje u okviru svoje nadležnosti ostvaruju u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.	6.2.1.6

12.*	Vlada FBiH treba preispitati propise vezane za ostvarivanje prava na naknade članovima Vlade FBiH i njihovim savjetnicima, koje nemaju karakter plaća, u dijelu ostvarivanja prava na naknade za prevoz korisnicima odvojenog života.	6.2.2.1
13.*	Potrebno je da Vlada FBiH donese odluku o radnom vremenu na nivou FBiH kojom će se regulisati početak i kraj radnog vremena, te vrijeme odmora u toku radnog vremena, u skladu sa Zakonom o radu.	6.2.2.1
14.*	Potrebno je da Vlada FBiH preispita opravdanost Uredbe o načinu osnivanja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe u dijelu formiranja i plaćanja komisija čiji su članovi zaposlenici budžetskih korisnika.	6.2.2.2
15.*	Naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu s važećim propisima.	6.2.2.2
16.*	Vlada FBiH treba preispitati Zaključak o pravu upotrebe službenih telefona u dijelu limitiranja potrošnje za ministre i savjetnike ministara.	6.2.2.2
17.*	Vlada FBiH treba preispitati opravdanost planiranja i odobravanja interventnih sredstava kod usvajanja programa utroška sredstava transfera, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH za godinu za koju se planira realizacija transfera.	6.2.2.5
18.*	Potrebno je da Vlada FBiH, poduzme aktivnosti na prijedlogu izmjena i dopuna zakonskih propisa kojima se reguliše finansiranje pojedinih oblasti u zdravstvu, poljoprivredi i šumarstvu iz budžetskih sredstava.	6.2.2.6
19.*	Vlada FBiH treba poduzeti aktivnosti prema budžetskim korisnicima putem kojih se dodjeljuju sredstva transfera na osnovu programa utroška sredstava koje donosi Vlada FBiH, kako bi se na odgovarajući način vršilo izvještavanje i nadzor nad namjenskim utroškom dodijeljenih sredstava krajnjim korisnicima.	6.2.2.6
20.*	Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu mjere vezano za ocjenu opravdanosti finansiranja transfera koji nemaju zakonski osnov.	6.2.2.6
21.	Poduzeti aktivnosti kako bi se Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH utvrdila namjena sredstava tekuće rezerve na način kako je to propisano Zakonom o budžetima u FBiH, kao i da informacije o korištenju sredstava tekuće rezerve dostavljene Parlamentu FBiH budu potpune.	6.2.2.11
22.*	Osigurati vjerodostojnu knjigovodstvenu dokumentaciju o vlasništvu i posjedu nekretnina, za koje ona nije osigurana, a evidentirane su u Glavnoj knjizi Trezora.	6.3.2.1

23.*	Izvršiti usaglašavanje stanja na kontima finansijskih i obračunskih odnosa s drugim povezanim jedinicama u Glavnoj knjizi Trezora, a evidentiranje na kontima vršiti u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor.	6.3.3
24.*	Izveštaj o novčanim tokovima sačinjavati uz dodatno obrazloženje o prilivima i odlivima novca na način da se prihodi i rashodi prevedu na primitke i izdatke novca, u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.	6.4
25.*	Utvrđiti tačan iznos imovine i obaveza bivših institucija: Federalno ministarstvo odbrane, Vojska Federacije BiH, Obavještajno-sigurnosna služba FBiH i Carinska uprava FBiH.	8.
26.*	Vlada FBiH i nadležne institucije trebaju poduzeti aktivnosti kako bi se riješilo pitanje raspolaganja pravima i obavezama nad imovinom institucija koje su ugašene, a čije su nadležnosti prenesene s entitetskog na državni nivo.	8.

* nerealizovane preporuke iz prethodnog perioda (23)

III. KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja, Izvještaja o izvršenju Budžeta u periodu od 1. 1. do 31. 12. 2023. godine i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. konsolidovani finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
 - Zakon o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu;
 - Budžet FBiH za 2023. godinu;
 - Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
 - Zakon o trezoru u FBiH;
 - Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o državnoj službi u FBiH;
 - Zakon o namještenicima u organima državne službe u FBiH;
 - Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH;
 - Zakon o porezu na dohodak;
 - Zakon o doprinosima
 - Zakon o reviziji institucija u FBiH;
 - Zakon o radu;
 - Zakon o zdravstvenom osiguranju;
 - Zakon o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju), u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH³ i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, izvršio je reviziju Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu. Izvještaj o finansijskoj reviziji Vladinog godišnjeg izvještaja o izvršenju budžeta, shodno članu 13. stav 5) Zakona o reviziji institucija u FBiH, Ured za reviziju dužan je dostaviti Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine u roku od 90 dana po prijemu Vladinog godišnjeg izvještaja o izvršenju budžeta. Vlada Federacije BiH (u daljem tekstu: Vlada FBiH) je 5. 6. 2024. godine usvojila Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za period 1. 1. do 31. 12. 2023. godine, te uputila Parlamentu FBiH radi razmatranja i usvajanja.

Federalno ministarstvo finansija (u daljnjem tekstu: Ministarstvo finansija⁴) upravlja Budžetom FBiH i opslužuje ga u dijelu izrade, izvršenja i nadzora nad korištenjem budžetskih sredstava, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH,⁵ Zakonom o trezoru u FBiH⁶ i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu. Vlada FBiH donosi smjernice ekonomske i fiskalne politike za period od tri godine. Na prijedlog Ministarstva finansija, premijer Vlade FBiH Prijedlog budžeta podnosi Parlamentu FBiH. Budžetski korisnici su odgovorni za naplatu i ubiranje prihoda iz svoje nadležnosti, kao i za korištenje budžetskih sredstava za namjene i do visine utvrđene u Posebnom dijelu Budžeta FBiH. Budžetski korisnici koriste sredstva u skladu sa godišnjim finansijskim planom, a prema dinamici utvrđenoj tromjesečnim i mjesečnim planovima koje odobrava ministar finansija, shodno raspoloživim sredstvima.

Ured za reviziju od 62 institucije planirao je reviziju 28 budžetskih korisnika, kojima je odobren budžet u ukupnom iznosu od 6.757.582.071 KM, što je 97,4% od ukupno planiranih sredstava Budžeta FBiH za 2023. godinu (6.937.563.355 KM). Ukupno iskazani rashodi i izdaci za ovih 28 korisnika iznose 6.204.972.061 KM ili 97,3% ukupno realizovanih rashoda i izdataka u 2023. godini. Do okončanja ove revizije izvršene su obavezne revizije 19 budžetskih korisnika, u skladu s članom 13. stav 4) i devet revizija ostalih budžetskih korisnika u skladu s Planom revizija za 2023/2024. godinu, shodno članu 13. stav 6) Zakonu o reviziji institucija u FBiH.

U pojedinačnim izvještajima o finansijskoj reviziji budžetskih korisnika za 2023. godinu data su mišljenja o reviziji finansijskih izvještaja i reviziji usklađenosti aktivnosti finansijskih transakcija i informacija sa zakonskim i drugim propisima i objavljene su informacije o uočenim nepravilnostima u poslovanju federalnih institucija. Također, date su preporuke za koje su nadležni i odgovorni rukovodioci budžetskih korisnika, koji trebaju poduzeti odgovarajuće aktivnosti na realizaciji tih preporuka, s ciljem otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, te jačanja sistema internih kontrola i finansijskog upravljanja. Određeni broj konstatovanih propusta i nepravilnosti koje se odnose na finansijsku reviziju revidiranih budžetskih korisnika sistemskog je karaktera i za njihovo rješavanje potrebna je aktivnost Vlade FBiH i Ministarstva finansija.

Konačni izvještaji revidiranih budžetskih korisnika dostavljeni su: revidiranoj instituciji, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, Predsjedniku Federacije Bosne i Hercegovine, Vladi FBiH i Ministarstvu finansija. Nakon dostavljanja konačnih izvještaja, objavljeni su na internet-stranici Ureda za reviziju: www.vrifbih.ba.

³ „Sl. novine FBiH“, br. 22/06

⁴ Za ostala federalna ministarstva u nastavku teksta koristit će se samo naziv Ministarstvo, bez riječi Federalno.

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22

⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16, 3/20

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidovani finansijski izvještaji za 2023. godinu, Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH u periodu 1. 1. do 31. 12. 2023. godine i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja Budžeta FBiH. Revizijom će se procijeniti primjenjuju li rukovodstva institucija zakone i propise i koriste li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkciju interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, s prekidima u periodu od oktobra 2023. do augusta 2024. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA

Ured za reviziju izvršio je finansijsku reviziju Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom o konsolidovanim finansijskim izvještajima i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Vlada FBiH je obavijestila Ured za reviziju o poduzetim radnjama s ciljem prevazilaženja slabosti i nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju za 2022. godinu u skladu s članom 16. Zakona o reviziji institucija u FBiH. Naime, Rješenjem Vlade FBiH⁷ formiran je Tim od predstavnika svih federalnih ministarstava, čiji je zadatak bio da, u roku od 60 dana izvrši analizu preporuka iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH i Vladi FBiH dostavi prijedloge za postupanje po preporukama Ureda za reviziju. U januaru 2024. godine sačinjen je Izvještaj o izvršenoj analizi preporuka sa Programom postupanja po preporukama Ureda za reviziju iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu. Vlada FBiH je navedeni Izvještaj usvojila Zaključkom od 27. 2. 2024. godine.⁸

Revizijom je konstatovano da nisu preduzete odgovarajuće mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke	
1.	Ministarstvo finansija je 21. 3. 2024. godine Vladi FBiH podnijelo Izvještaj o namjenskom utrošku sredstava, u skladu s tačkom V. Odluke o prenamjeni i prenosu sredstava s posebnih namjenskih transakcijskih računa od 9. 7. 2020. godine.
2.	Izvršen je nadzor nad namjenskim utroškom sredstava dodijeljenih iz tekuće rezerve Vlade FBiH kantonalnim službama za zapošljavanje.
Djelimično realizovane preporuke	
1.	Poduzete su određene aktivnosti na zatvaranju računa kod budžetskih korisnika koji imaju otvorene račune izvan Jedinственог računa Trezora.

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 88/23

⁸ V. broj: 263/2024

2.	Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH sačinjen je na način da daje informacije i podatke o početnom i završnom stanju imovine, obaveza i izvora vlasništva, objašnjenje većih odstupanja kod rashoda, kako u odnosu na budžetom odobrena sredstva tako i u odnosu na prethodni period. Međutim, nisu data obrazloženja u vezi razlike planiranih i ostvarenih prihoda i rashoda i ostvarenog viška rashoda nad prihodima, novčanih sredstava, odnosno konstatovano je samo početno i završno stanje novčanih sredstava, bez obrazloženja. Također, nisu navedena obrazloženja o kapitalnim primicima i primicima od finansijske imovine.
Nerealizovane preporuke	
1.	U skladu s nadležnostima nastaviti aktivnosti na uspostavi interne revizije i sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru na svim nivoima vlasti u FBiH, shodno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Zakonu o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i drugim propisima.
2.	Potrebno je da Vlada FBiH preispita odredbe Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH u dijelu koji se odnosi na prijem u radni odnos bez raspisivanja javnog oglasa.
3.	Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti na donošenju novih odluka za korištenje poslovnih prostora koji su u vlasništvu FBiH u cilju racionalizacije korištenja poslovnih prostora i efikasnog trošenja budžetskih sredstava.
4.	Poduzeti aktivnosti kako bi se planiranje Budžeta FBiH vršilo u skladu sa zakonskim i drugim propisima.
5.	Ministarstvo finansija treba poduzeti aktivnosti na izmjeni i dopuni Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH u dijelu koji se odnosi na jasnije definisanje obaveze sačinjavanja i podnošenja konsolidovanih godišnjih računovodstvenih izvještaja.
6.	Planiranje prihoda i primitaka Budžeta FBiH vršiti na osnovu realnih ulaznih podataka, dosljedno primjenjujući Zakon o budžetima u FBiH.
7.	Poduzeti aktivnosti kako bi budžetski korisnici planirali, pratili i poduzimali mjere s ciljem blagovremene naplate javnih prihoda, koje u okviru svoje nadležnosti ostvaruju u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.
8.	Vlada FBiH treba preispitati propise vezane za ostvarivanje prava na naknade članovima Vlade FBiH, njihovim savjetnicima i izabranim dužnosnicima, koje nemaju karakter plaća, u dijelu ostvarivanja prava na naknade za prevoz korisnicima odvojenog života.
9.	Potrebno je da Vlada FBiH donese odluku o radnom vremenu kojom će se regulisati početak i kraj radnog vremena, te vrijeme odmora u toku radnog vremena u federalnim organima državne službe, stručnim i drugim službama Vlade FBiH i drugim tijelima federalne uprave, u skladu sa Zakonom o radu.
10.	Potrebno je da Vlada FBiH preispita opravdanost Uredbe o načinu osnivanja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe u dijelu formiranja i plaćanja komisija čiji su članovi zaposlenici budžetskih korisnika.
11.	Naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu s važećim propisima.
12.	Vlada FBiH treba preispitati Zaključak o pravu upotrebe službenih telefona u dijelu limitiranja potrošnje za ministre.
13.	Vlada FBiH treba preispitati opravdanost planiranja i odobravanja interventnih sredstava kod usvajanja programa utroška sredstava transfera, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH za godinu za koju se planira realizacija transfera.
14.	Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti na prijedlogu izmjena i dopuna zakonskih propisa kojima se reguliše finansiranje pojedinih oblasti u zdravstvu, poljoprivredi i šumarstvu iz budžetskih sredstava.

15.	Vlada FBiH treba poduzeti aktivnosti prema budžetskim korisnicima putem kojih se dodjeljuju sredstva transfera na osnovu programa utroška sredstava koje donosi Vlada FBiH, kako bi se na odgovarajući način vršilo izvještavanje i nadzor nad namjenskim utroškom dodijeljenih sredstava krajnjim korisnicima.
16.	Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu mjere vezano za ocjenu opravdanosti finansiranja transfera koji nemaju zakonski osnov.
17.	Osigurati vjerodostojnu knjigovodstvenu dokumentaciju o vlasništvu i posjedu nekretnina, za koje ona nije osigurana, a evidentirane su u Glavnoj knjizi Trezora.
18.	Izvršiti usaglašavanje stanja na kontima finansijskih i obračunskih odnosa s drugim povezanim jedinicama u Glavnoj knjizi Trezora, a evidentiranje na kontima vršiti u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor.
19.	Izvještaj o novčanim tokovima sačinjavati uz dodatno obrazloženje o prilivima i odlivima novca na način da se prihodi i rashodi prevedu na primitke i izdatke novca, u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
20.	Utvrđiti tačan iznos imovine i obaveza bivših institucija: Federalno ministarstvo odbrane, Vojska Federacije BiH, Obavještajno-sigurnosna služba FBiH i Carinska uprava FBiH.
21.	Vlada FBiH i nadležne institucije trebaju poduzeti aktivnosti kako bi se riješilo pitanje raspolaganja pravima i obavezama nad imovinom institucija koje su ugašene, a čije su nadležnosti prenesene s entitetskog na državni nivo.
Preporuka za koju nije izvršena ocjena postupanja	
1.	Revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu nije izvršena jer su propisi kojima je bila utvrđena njena obaveza izmijenjeni 30. 8. 2023. godine, odnosno 22. 12. 2023. godine. Ovim izmjenama je prestala obaveza revalorizacije.

Nakon izvršene revizije za 2023. godinu dato je ukupno 26 preporuka, od čega su tri nove i 23 preporuke koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2022. godinu (21 nerealizovana i dvije djelimično realizovane).

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da budžetski korisnici Federacije BiH u poslovanju upravljaju javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Finansijsko upravljanje i kontrola je sveobuhvatan sistem internih kontrola koji uspostavljaju i za koji su odgovorni rukovodioci korisnika javnih sredstava, a kojim se upravljajući rizicima osigurava razumno uvjerenje da će se u ostvarivanju ciljeva budžetska i druga sredstva koristiti pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno. Sistem internih kontrola uspostavlja se donošenjem internih propisa i akata, u skladu s važećom regulativom.

U skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH⁹ i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH,¹⁰ budžetski korisnici imaju obavezu uspostavljanja sistema internih kontrola, kako bi se osiguralo izvještavanje o aktivnostima u okviru osnovne djelatnosti.

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

¹⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17, 3/19

Sistem internih finansijskih kontrola uspostavlja se radi osiguranja dobrog finansijskog upravljanja u javnom sektoru s ciljem uspostavljanja i kontrolisanja finansijskih efekata poslovanja na način da podrže realizaciju ciljeva, te da se ograničena javna sredstva troše na zakonit, pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način. Finansijsko upravljanje i kontrola provodi se putem pet međusobno povezanih komponenti internih kontrola na osnovu COSO modela¹¹ koje obuhvataju: kontrolno okruženje, procjenu rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, te praćenje i procjenu.

Provedenim revizijama za 2023. godinu ponovno smo uočili iste ili slične nedostatke i nepravilnosti u funkcionisanju sistema internih finansijskih kontrola koji upućuju na zaključak kako cjelokupan sistem internih kontrola još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou, odnosno da nije potpuno uspostavljen i efikasan u svim segmentima rada. Uočeni nedostaci i nepravilnosti odnose se na:

- **Kontrolno okruženje** dolazi do izražaja kroz organizacijsku strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa. Pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta konstatovana su značajna odstupanja između sistematizovanih i popunjenih radnih mjesta, što potencijalno predstavlja rizik za efikasno obavljanje poslova iz nadležnosti. Također, pojedini budžetski korisnici nisu imenovali koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu.
- **Upravljanje rizicima** ogleda se u dokumentovanju informacija o rizicima, njihovoj vrsti, vjerovatnoći nastanka i procjeni uticaja, uvođenju sistemskog izvještavanja o rizicima, izradi strategija upravljanja rizicima i slično. Obavljenim revizijama konstatovano je da pojedini budžetski korisnici još uvijek nisu izvršili procjenu rizika za sve ključne poslovne procese, niti sačinili registar rizika, kako bi se uredilo upravljanje rizicima i utvrdile mjere za njihovo smanjenje. Također, pojedini budžetski korisnici koji su utvrdili rizike nemaju uspostavljeno praćenje i ažuriranje registra rizika na godišnjem nivou.
- **Kontrolne aktivnosti** predstavljaju pisana pravila, procedure i mjere koje se uspostavljaju radi ostvarenja ciljeva smanjenjem rizika na prihvatljiv nivo ili drugim odgovarajućim pristupom upravljanju rizicima. Obavljenim revizijama konstatovano je da kod pojedinih budžetskih korisnika interni akti nisu usklađeni sa zakonskim i drugim propisima koji su na snazi, nisu izrađene mape ključnih poslovnih procesa u skladu sa propisima, te u sačinjenim mapama poslovnih procesa nisu uključeni svi ključni poslovni procesi. Također, kod pojedinih budžetskih korisnika utvrđeno je da nije osigurana primjena načela razdvajanja dužnosti, što smanjuje mogućnost kontrole i povećava rizik nastanka nepravilnosti.
- **Informacije i komunikacije** su važan segment u procesu donošenja odluka. Tok informacija treba se odvijati u svim pravcima kako bi svi zaposleni bili informisani. Konstatovano je da informacije i komunikacije još uvijek nisu na zadovoljavajućem nivou, a što može imati za posljedicu neadekvatno obavljanje poslova iz nadležnosti.
- **Praćenje i procjena** sistema finansijskog upravljanja i kontrola obavlja se kontinuiranim praćenjem, samoprocjenom i internom revizijom. U pojedinačnim izvještajima budžetskih korisnika date su preporuke s ciljem otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, te jačanja sistema internih kontrola i finansijskog upravljanja, a većina preporuka je iz ranijeg perioda. Pored toga, konstatovan je i nezadovoljavajući stepen uspostavljanja interne revizije, kao i nizak stepen realizacije planiranih revizija.

Pojedini budžetski korisnici nisu sačinili godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2023. u skladu s članom 14. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i članom 10. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru FBiH, niti su navedene mjere koje se planiraju poduzeti za daljnji razvoj finansijskog upravljanja i kontrole po COSO komponentama.

¹¹ Komponente su utvrđene sa INTOSAI smjernicama za standarde interne kontrole za javni sektor. Skraćenica COSO odnosi se na Komitet sponzorskih organizacija Treadway komisije (engl. Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission).

Na ovakav način uspostavljene interne kontrole za posljedicu su imale određene nedostatke i nepravilnosti koje su konstatovane tokom pojedinačnih revizija i za koje su date preporuke u izvještajima o finansijskoj reviziji budžetskog korisnika kod kojeg je utvrđena nepravilnost.

Nisu poduzete adekvatne aktivnosti kako bi se uspostavio i implementirao sistem finansijskog upravljanja i kontrole zasnovan na COSO modelu, što je obaveza utvrđena Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH, a što je uticalo na konstatovane propuste u izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu kao cjeline.

Interna revizija

Interna revizija u federalnim institucijama uređena je Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH¹² i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH.¹³ Ministarstvo finansija je uspostavilo Jedinicu za internu reviziju u skladu s navedenim aktima. Osim za reviziju sistema, aktivnosti i procesa u Ministarstvu finansija, Jedinica za internu reviziju uspostavljena je i za sisteme, aktivnosti i procese budžetskih korisnika koji ne ispunjavaju uslove definisane članom 9. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. Praćenje i procjena sistema internih kontrola (koji obuhvata sve finansijske i nefinansijske procese u organizaciji), njegove adekvatnosti i funkcionalnosti, provodi se, između ostalih, kroz aktivnosti interne revizije o kojima se sačinjavaju izvještaji.

Prema Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH, 86 institucija obavezno je uspostaviti internu reviziju. Prema prezentovanim podacima Ministarstva finansija, svih 19 obveznika uspostave interne revizije na federalnom nivou ima sistematizovanu jedinicu za internu reviziju, međutim njih šest nema rukovodioca jedinice za internu reviziju, a u dvije nema internih revizora i samim tim ovih osam jedinica nisu uspostavljene u skladu sa Zakonom o internoj reviziji i pratećom regulativom. Navedeno više dobiva na važnosti budući da je Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH donesen 2008. godine.

Tokom obavljanja pojedinačnih revizija budžetskih korisnika za 2023. godinu, nismo se u značajnijoj mjeri mogli osloniti na rad interne revizije, jer u većini slučajeva nisu revidirani ključni procesi i procesi s visokim rizikom, niti su obavljene sve planirane revizije i nije vršeno praćenje postupanja po preporukama datim u izvještajima. Također, nisu popunjena radna mjesta rukovodioca za internu reviziju, kao i sva sistematizovana radna mjesta, što je uticalo na to da godišnji plan i strateški plan rada nije pripremio rukovodilac jedinice za internu reviziju. Napominjemo da je Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH utvrđeno da rukovodilac jedinice za internu reviziju, između ostalog, priprema strateški i godišnji plan interne revizije, osigurava kvalitet interne revizije, implementaciju godišnjih planova i nadzire njihovo izvršenje.

Budući da se ne vrši nadzor s ciljem osiguranja kvaliteta interne revizije, smatramo da nije uspostavljena odgovarajuća funkcija interne revizije kod svih budžetskih korisnika, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

Centralna harmonizacijska jedinica

Prema Zakonu o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Centralna harmonizacijska jedinica (u daljnjem tekstu: CHJ), koju je uspostavilo Ministarstvo finansija, ovlaštena je za razvoj u oblasti interne revizije i nadzor nad implementacijom svih važećih propisa o internoj reviziji, za uspostavljanje, razvoj, koordinaciju i harmonizaciju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u organizacijama javnog sektora u FBiH.

¹² „Sl. novine FBiH“, br. 47/08, 101/16

¹³ „Sl. novine FBiH“, br. 49/20

Kada je u pitanju daljnji razvoj pravnog okvira iz oblasti javnih finansijskih kontrola, u prethodnom periodu CHJ je sačinila Strategiju razvoja sistema internih finansijskih kontrola u javnom sektoru FBiH 2021–2027. godine, te je sačinjen Akcioni plan Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u javnom sektoru FBiH 2021–2027. godine (u daljnjem tekstu: Akcioni plan). Prema Akcionom planu utvrđene su tri oblasti sa strateškim ciljevima: finansijsko upravljanje i kontrola, interna revizija i monitoring razvoja i kvaliteta sistema internih finansijskih kontrola u javnom sektoru FBiH. U ovim oblastima su utvrđeni: prioriteta, rezultati, mjere, indikatori, rokovi za realizaciju, izvori finansiranja, odgovorne osobe i partnerske organizacije. Međutim, nije prezentovano da su poduzimane aktivnosti utvrđene Akcionim planom kojima je definisan rok za realizaciju u 2023. godini. Napominjemo da je Akcionim planom u djelu mjere koja se odnosi na razvoj metodologije za provjeru kvaliteta rada interne revizije u javnom sektoru u FBiH kao indikatori navedeni su: izrađena metodologija za provjeru kvaliteta rada interne revizije u javnom sektoru u FBiH i broj usvojenih programa osiguranja i unapređenja kvaliteta interne revizije od strane rukovodioca jedinica interne revizije. U 2023. godini sačinjena je Metodologija rada interne revizije u javnom sektoru u FBiH,¹⁴ te je u prethodnom periodu sačinjen Nacrt pravilnika za osiguranje kvaliteta interne revizije, koji će pratiti novu Metodologiju rada interne revizije i aplikaciju PIFC, međutim daljnje aktivnosti na donošenju ovog pravilnika nisu poduzimane.

U 2023. godini CHJ je poduzela sljedeće aktivnosti: izrađen je i objavljen Priručnik za finansijsko upravljanje i kontrolu,¹⁵ te je u septembru sačinjeno Korisničko uputstvo za PIFC Informacioni sistem – Modul za finansijsko upravljanje i kontrolu (FUK). Također, u toku 2024. godine objavljeni su Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH i Smjernice o minimalnim standardima dodjele budžetskih sredstava putem transfera i subvencija u FBiH.¹⁶

Konsolidovani izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH za 2023. godinu Vlada FBiH usvojila je Zaključkom¹⁷ u zakonskom roku. Zaključkom Vlade FBiH zaduženi su obveznici primjene Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH da najkasnije do 30. 11. 2024. godine sačine/ažuriraju mape poslovnih procesa i registre rizika i izvrše unos podataka u aplikaciju PIFC (Modul za finansijsko upravljanje i kontrolu), obveznici koji nisu imenovali koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu da to učine, te da akt o imenovanju dostave Ministarstvu finansija do 30. 11. 2024. godine. Također, zadužena je CHJ da nastavi pružati podršku organizacijama u javnom sektoru u FBiH u procesu uspostave i razvoja finansijskog upravljanja i kontrole.

Prema prezentiranim podacima iz Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije u javnom sektoru u FBiH za 2023, uspostava interne revizije kod obveznika i dalje nije na adekvatnom nivou. Prema Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH, 86 institucija obavezno je uspostaviti internu reviziju. Zaključno sa 31. 12. 2023. jedinica za internu reviziju sistematizovana je kod 74 institucije, a od tog broja u 45 radi jedan ili nijedan revizor. Jedinica u kojoj je zaposlen samo jedan interni revizor nije u skladu sa međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije.

Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, CHJ vrši provjeru kvaliteta aktivnosti interne revizije redovnom godišnjom i povremenom provjerom u svrhu prikupljanja informacija za poboljšanje metodologije i standarda rada. Redovna godišnja provjera vrši se uvidom u dostavljene informacije u godišnjim izvještajima interne revizije. **Nije prezentovana dokumentacija koja bi potvrdila da se provodi povremena provjera kvaliteta aktivnosti interne revizije u svrhu prikupljanja informacija za poboljšanje metodologije i standarda rada, kao i s ciljem efikasnijeg rukovođenja i koordiniranja internom revizijom u javnom sektoru.**

¹⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 20/23

¹⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 46/23

¹⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 37/24

¹⁷ V. broj: 971/2024 od 20. 6. 2024. godine

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije u javnom sektoru u FBiH za 2023. godinu sačinjen je u aprilu 2024. godine i dostavljen je 21. 5. 2024. godine Vladi FBiH. U Izvještaju je navedeno da funkcija interne revizije još uvijek nije prepoznata na pravi način u svim organizacijama – obveznicima uspostave interne revizije, kao i da joj nije dat adekvatan značaj u brojnim organizacijama. Na to ukazuju nepopunjene jedinice za internu reviziju, ograničenja u pristupu rukovodiocima i veliki broj nerealiziranih preporuka. Zaključkom Vlade FBiH¹⁸ od 20. 6. 2024. godine usvojen je Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije u javnom sektoru u FBiH za 2023. godinu.

Iako je Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH donesen 2008. godine, Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH 2016, a CHJ uspostavljena 2010. godine, uspostava finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru i interne revizije u javnom sektoru još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou. Naglašavamo da je CHJ, u skladu s članom 3. tačka 1. i članom 16. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, ovlaštena za razvoj, rukovođenje i koordinaciju finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije u javnom sektoru, harmonizaciju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u organizacijama javnog sektora u FBiH, ocjenu adekvatnosti i efektivnosti sistema finansijskog upravljanja i kontrole u organizacijama u FBiH.

Preporuka:

- ***u skladu s nadležnostima nastaviti aktivnosti na uspostavi interne revizije i sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru na svim nivoima vlasti u FBiH, shodno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Zakonu o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i drugim propisima.***

Prevenција korupcije

Strategiju za borbu protiv korupcije 2016–2019. godine FBiH i Akcioni plan za provedbu Strategije¹⁹ Vlada FBiH usvojila je 2016. godine, kada je imenovala Antikorupcioni tim Vlade FBiH zadužen za koordinaciju i praćenje realizacije planiranih aktivnosti iz Akcionog plana.

U skladu sa smjernicama iz Akcionog plana za borbu protiv korupcije za period od 2021. do donošenja nove strategije za borbu protiv korupcije u FBiH²⁰ naložena je izrada novog plana integriteta.

Prema prezentiranim podacima od 102 institucije, 93 institucije su izradile planove integriteta. Od 93 institucije, 82 institucije ažurirale su planove integriteta, uz napomenu da su Federalno tužilaštvo i Vrhovni sud Federacije BiH ovu obavezu realizovali na osnovu „Smjernica za izradu i provođenje Plana integriteta u pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine“ koje je sačinilo Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH. Ostale institucije planove integriteta rade na osnovu Priručnika za izradu i provođenje plana integriteta u institucijama u BiH koji je u maju 2018. godine kreirala Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.

Posljednjim izmjenama Rješenja o formiranju Antikorupcionog tima iz 2022. godine²¹ Tim je zadužen da za Vladu FBiH pripremi prijedlog akcionog plana za borbu protiv korupcije za period od 2021. do donošenja nove strategije protiv korupcije u FBiH, te da nakon usvajanja prati njegovu implementaciju. Akcioni plan za borbu protiv korupcije usvojen je Zaključkom Vlade FBiH,²² čime je Antikorupcioni tim izvršio prvi dio zadatka. Svrha Akcionog plana je da osigura nedostatak normativnog okvira za prevenciju korupcije u periodu dok se ne usvoji nova strategija za borbu protiv korupcije i prateći akcioni plan. Izvještaj o radu Antikorupcionog tima Vlade FBiH sačinjen je martu 2024. godine i dostavljen Vladi FBiH, a do okončanja revizije Vlada FBiH nije razmatrala Izvještaj.

¹⁸ V. broj: 1000/2024

¹⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 75/16

²⁰ Usvojen Zaključkom V. broj: 1694/2021 od 11. 11. 2021. godine

²¹ „Sl. novine FBiH“, br. 57/22

²² V. broj 1694/2021 od 11. 11. 2021. godine

Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor

Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor (MRS JS), koji u međunarodnim okvirima predstavljaju okosnicu harmonizacije računovodstvenog izvještavanja budžetskih korisnika, nisu usvojeni. Budući da MRS JS, čija je implementacija planirana Strategijom reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH 2017–2020. u Federaciji BiH, nisu usvojeni, Strategijom reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH 2021–2025. nastavljeno je uvođenje MRS-a JS. Planirano je uvođenje MRS-a JS kroz tri faze koje sadrže sedam podaktivnosti, a rok za posljednju fazu je 2025. godina. U toku 2023. godine prezentovane su informacije da su sredstva osigurana u iznosu od 500.000 EUR u okviru projekta IPA 2020 “EU4PFM”²³ pri Delegaciji Evropske unije za BiH, te je pokrenuta procedura nabavke za izbor stručnjaka koji će voditi projekat. Po okončanju roka za dostavljanje ponuda, u novembru 2023. godine pristupilo se evaluaciji ponuda. Prema prezentiranim informacijama, krajem 2023. godine tek je izabran tim ključnih eksperata koji će raditi kao podrška na implementaciji ovih aktivnosti. S obzirom na period važenja Strategije, navedeno može uticati na realizaciju aktivnosti u predviđenom roku.

Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, koji je stupio na snagu 4. 3. 2021. godine, nije regulisan način postupanja u slučajevima neusvajanja MRS-a JS, dok je ranijim Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH bilo propisano da će do objavljivanja MRS-a JS budžetski korisnici i fondovi u ime Federacije BiH primjenjivati posebne propise za budžetske korisnike i vanbudžetske fondove iz oblasti računovodstva i revizije u javnom sektoru.

Predbilansne radnje za 2023. godinu

Predbilansnim radnjama za 2023. godinu koje je Ministarstvo finansija dostavilo svim federalnim budžetskim korisnicima definisano je da obaveze za koje će računi ili konačna situacija biti ispostavljeni u narednoj fiskalnoj godini, mogu teretiti budžet tekuće godine ukoliko su ispunjeni određeni uslovi (sprovedena kompletna procedura javnih nabavki i zaključeni ugovori sa odabranim izvođačima u tekućoj godini, te da su odobrena sredstva u tekućem budžetu). Također, navedeno je da sve obaveze koje ispunjavaju navedene uslove, a čije plaćanje će biti u narednoj fiskalnoj godini, evidentiraju se na teret odgovarajućeg konta izdataka, a u korist konta kratkoročno razgraničenih rashoda.

Navedeno nije u skladu s odredbama članova 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, kojima je definisano da se izrada i izvršavanje budžeta zasniva, između ostalog, na načelu jedne godine, kao i da se rashodi i izdaci priznaju na osnovu nastanka poslovnog događaja i u izvještajnom periodu na koji se odnose, nezavisno o plaćanju. To je imalo za posljedicu pogrešno evidentiranje poslovnih događaja kod pojedinih budžetskih korisnika, s obzirom na to da su rashodi i izdaci priznati u tekućoj godini iako su poslovni događaji nastali u narednoj godini.

Preporuka:

- ***priznavanje rashoda i izdataka u Predbilansnim radnjama za federalne budžetske korisnike uskladiti sa odredbama člana 76. Zakona o budžetima FBiH.***

Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH

Vlada FBiH je donijela Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH²⁴ kojom je omogućen prijem u radni odnos u javnom sektoru bez obaveze javnog oglašavanja, i to pored slučaja otkaza s ponudom izmijenjenog ugovora o radu i prijema u radni odnos na određeno vrijeme po programima zapošljavanja, i u slučaju prijema u radni odnos na određeno vrijeme najduže do 120 dana, jednokratno u toku jedne kalendarske godine za konkretno radno mjesto. Također, Vlada FBiH je izmjenama i dopunom ove Uredbe u januaru 2021. kao izuzetak od obaveze javnog oglašavanja predvidjela i prijem u radni odnos na određeno vrijeme najduže do 12 mjeseci, za vrijeme proglašenog stanja prirodne i druge nesreće ili epidemije zarazne bolesti u FBiH, kao i za vrijeme vanrednog stanja u FBiH koje proglašavaju nadležne institucije, za konkretno radno mjesto, a period najduže do 120 dana u slučaju prijema u radni odnos na određeno vrijeme zamijenila periodom do šest mjeseci.

²³ Projekat Delegacije EU za BiH za programsko budžetiranje i izvještavanje

²⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 13/19, 9/21, 53/21

Prijem u radni odnos u zavodima, agencijama, direkcijama i upravnim organizacijama pod drugim nazivom, pravnim licima sa javnim ovlaštenjima na teritoriji FBiH, kao i javnim ustanovama i javnim preduzećima čiji je osnivač FBiH, kanton, grad ili općina, te u privrednim društvima u kojima FBiH, kanton, grad i općina učestvuje sa više od 50% ukupnog kapitala, u skladu s članom 20a. Zakona o radu,²⁵ vrši se nakon provedenog obaveznog javnog oglašavanja za prijem u radni odnos. Vlada FBiH i vlade kantona su trebale u roku od 90 dana od stupanja na snagu ovog Zakona donijeti propis kojim će regulisati postupak prijema u radni odnos.

Obavljenim revizijama konstatovali smo da prijem u radni odnos zaposlenika nije izvršen u skladu sa Zakonom o radu, članom 20a., koji nalaže obavezno provođenje procedure javnog oglašavanja, već su primjenjivana izuzeća shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH, te je zapošljavanje vršeno bez provođenja javnog oglašavanja.

Skrećemo pažnju na to da Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH koju je donijela Vlada FBiH nije u skladu s odredbama Zakona o radu, s obzirom na to da je ostavljena mogućnost zapošljavanja bez provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja. Navedeno je imalo za posljedicu da nije osigurana transparentnost prilikom zapošljavanja.

Preporuka:

- **potrebno je da Vlada FBiH preispita odredbe Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH u dijelu koji se odnosi na prijem u radni odnos bez raspisivanja javnog oglasa.**

Korištenje imovine Zavoda za platni promet Federacije BiH u likvidaciji

Zaključkom Vlade FBiH²⁶ od 10. 2. 2017. godine okončan je postupak likvidacije Zavoda za platni promet FBiH, a istim Zaključkom određeno je da je Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH (u daljnjem tekstu: Služba) sljednik imovine bivšeg Zavoda. U Registru nekretnina preuzetih od Zavoda za platni promet FBiH, Služba je evidentirala ukupno 84 poslovne zgrade, prostora, garaža i jedinica za odmor radnika u Neumu. Navedena imovina je evidentirana u vanbilansnoj evidenciji do momenta upisa prava na nekretninama u zemljišnim knjigama i katastarskim operatima, kada će se na osnovu procijenjene vrijednosti evidentirati na imovini Službe. U 2023. godini izvršen je upis vlasništva za poslovni objekat u Visokom u iznosu od 571.155 KM koji je, nakon procjene evidentiran na poziciji stalnih sredstava u iznosu od 473.577 KM. Između ostalog, Služba je zadužena za provođenje odluka Vlade FBiH o davanju nekretnina na korištenje, zaključivanje ugovora o zakupu poslovnih prostora i garaža, te obavljanje kontrole korištenja imovine i uvođenje korisnika u posjed.

U februaru 2019. godine Vlada FBiH imenovala je Komisiju za revidiranje ranije donesenih odluka o dodjeli na korištenje poslovnih prostorija bivšeg Zavoda za platni promet FBiH da, u roku od 60 dana od dana imenovanja, izvrši analizu tih odluka u smislu njihove preraspodjele i na osnovu provedene analize predloži Vladi FBiH revidiranje odluke o dodjeli na korištenje poslovnih prostorija Zavoda za platni promet FBiH. **Komisija je sačinila Informaciju, sa prijedlogom zaključaka koji se odnose na revidiranje odluka bivšeg Zavoda za platni promet FBiH za 17 prostora, i dostavila je Vladi FBiH 17. 6. 2019. godine. Informacija još uvijek nije razmatrana niti je izvršeno revidiranje ranije donesenih odluka.**

Odlukama Vlade FBiH o davanju na korištenje nekretnina Zavoda za platni promet FBiH u likvidaciji koje su u vlasništvu FBiH, Finansijsko-informatička agencija koristi 67 poslovnih prostora, odnosno dodijeljena joj je većina poslovnih prostora Zavoda za platni promet FBiH, koje izdaje pod zakup i ne koristi za svoje poslovanje.

Vladi FBiH dostavljena je Informacija u vezi nekretnina vojne namjene, poslovnih prostora i nepokretne imovine bivšeg Zavoda za platni promet FBiH u februaru 2023. godine, u kojoj je navedeno da su obavljene 22 kontrole korištenja nekretnina od ukupno 84 prostora Zavoda za platni promet.

²⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16, 89/18

²⁶ V. broj: 214/2017

Uvidom u izvještaj o radu Službe i Informaciju koja je upućena na Vladu FBiH, pored navedenih problema u realizaciji poslova iz svoje nadležnosti, Služba nije dala prijedlog mjera i daljih aktivnosti na rješavanju uočenih problema i slabosti vezanih za prenos i status nekretnina koje su joj date u nadležnost. Vlada FBiH prihvatila je predloženu Informaciju Službe i usvojila je Zaključkom od 27. 2. 2024. godine, bez novih zaduženja.

Ne možemo potvrditi da je izvršena kontrola korištenja prostora bivšeg Zavoda za platni promet FBiH i racionalna raspodjela budžetskim korisnicima, u skladu sa stvarnim potrebama, jer nije izvršen potpun i stvarni uvid i kontrola prostora. Kontrola je izvršena za 22 od 84 prostora, a nije utvrđen status prostora koji su dati u najam krajnjim korisnicima u skladu sa zaključenim ugovorima.

S obzirom na to da se iz Budžeta FBiH izdvajaju značajna sredstva za iznajmljivanje prostora za budžetske korisnike (5.996.446 KM), a Finansijsko-informatičkoj agenciji je dodijeljena većina poslovnih prostora Zavoda, koje izdaje pod zakup i ne koristi za svoje poslovanje, te 17 prostora je neaktivno, ne možemo potvrditi da su odlukama Vlade FBiH prostori Zavoda za platni promet FBiH efikasno i racionalno dodijeljeni.

Preporuka:

- **potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti na donošenju novih odluka za korištenje poslovnih prostora koji su u vlasništvu FBiH u cilju racionalizacije korištenja poslovnih prostora i efikasnog trošenja budžetskih sredstava.**

Razvojno-investicijski projekti

Za razvojno-investicijske projekte, koji se realizuju putem posebnih projektnih računa i posebnih transakcijskih namjenskih računa, otvorenih van Jedinog računa Trezora (u daljem tekstu: JRT), Zaključkom Vlade FBiH iz 2021. godine definisano je da se postojeći razvojno-investicijski projekti nastave implementirati po do sada utvrđenim procedurama i u skladu s potpisanim međunarodnim sporazumima do kraja realizacije ovih projekata. **Međutim, nije utvrđeno kako će se realizovati novi projekti.**

Za razvojno-investicijske projekte pojedini budžetski korisnici su u ranijem periodu otvorili namjenske račune van JRT, na osnovu saglasnosti Ministarstva finansija. **Navedeno je suprotno odredbama Zakona o trezoru u FBiH, kojim je propisano da se sva javna novčana sredstva, uključujući i primitke od kredita i zajmova, obavezno uplaćuju na JRT, svi računi se drže i vode u ime Ministarstva finansija, a transakcije koje se odnose na dugove i programe finansirane iz inostrane ili domaće pomoći evidentiraju se u Glavnoj knjizi Trezora.**

Ministarstvo finansija je u decembru 2023. godine obavijestilo sve budžetske korisnike koji imaju transakcijske račune otvorene van JRT-a da su dužni bez odlaganja i odmah pokrenuti aktivnosti na zatvaranju računa. Prema prezentovanim podacima aktivnosti na gašenju računa poduzeli su: Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, Ministarstvo prostornog uređenja i Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove. Nisu prezentirane aktivnosti ostalih budžetskih korisnika na zatvaranju posebnih transakcijskih računa otvorenih van JRT-a, kao i evidentiranju projektnih rashoda u Glavnoj knjizi Trezora, što bi omogućilo i njihovo praćenje i izvještavanje.

Preporuka:

- **potrebno je da Vlada FBiH prema ministarstvima koja imaju otvorene račune van Jedinog računa Trezora inicira aktivnosti na njihovom zatvaranju.**

5. PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE

5.1 Izrada i donošenje budžeta

U skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH budžet se priprema i usvaja prema budžetskom kalendaru, a postupak planiranja počinje pripremom dokumenta okvirnog budžeta za naredne tri godine.

Ministarstvo finansija je nadležno za pripremu budžeta, u skladu sa budžetskim kalendarom. Međutim, poslovi iz nadležnosti u vezi s izradom budžeta i finansijskog plana nisu vršeni u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, jer su određeni dokumenti pripremljeni i usvojeni sa zakašnjenjem.

- U skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2023-2025. godine Ministarstvo finansija je dostavilo Vladi FBiH 15. 5. 2022. godine, koja ih je Zaključkom²⁷ od 9. 6. 2022. godine usvojila (rok do 31. 5. 2022. godine);
- Budžetske instrukcije za pripremu Budžeta FBiH za 2023. godinu dostavljene su svim budžetskim korisnicima 15. 2. 2022. godine o načinu i elementima izrade Dokumenta okvirnog budžeta FBiH za period 2023-2025. godine (u daljem tekstu: DOB). U Instrukcijama br. 1 Ministarstvo finansija je naglasilo da je, u cilju osiguravanja pretpostavki za postizanje većeg nivoa kvaliteta procesa pripreme i izrade tabela pregleda prioriteta, uz Budžetske instrukcije broj 1 za period 2023-2025. godine dostavilo „Procedure o procesu izrade finansijskog zahtjeva za organizacione jedinice budžetskog korisnika“.
- Ministarstvo finansija je 20. 6. 2022. godine dostavilo Vladi FBiH DOB za period 2023-2025. godine (rok je bio 15. 6. 2022. godine). S obzirom na to da Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH za period 2023-2025. godine još nije bio razmatran na sjednici Fiskalnog vijeća BiH, u skladu sa članom 18. Zakona o budžetima u FBiH, Vlada FBiH je na sjednici održanoj 30. 6. 2022. godine donijela Zaključak,²⁸ kojim je usvojila DOB za period 2023-2025. godine. Zaključkom je zaduženo Ministarstvo da nakon što Fiskalno vijeće BiH usvoji Dokument globalnog okvira fiskalnog bilansa i politika za period 2023. -2025. godina, u slučaju potrebe revidira DOB za period 2023.-2025. godina i isti dostavi Vladi FBiH na razmatranje i usvajanje. Vlada FBiH je 1. 7. 2022. godine dostavila Parlamentu FBiH DOB;
- Instrukcije br. 2 za pripremu Budžeta FBiH za 2023. godinu dostavljene su 14. 7. 2022. godine svim budžetskim korisnicima (rok do 15. 7. 2022. godine). **U njima je istaknuto da su budžetski korisnici dužni izvršiti i analize troškova i koristi za svaki prijedlog potrošnje, koje će pokazati u kojoj mjeri je ova potrošnja opravdana, s obzirom na to da izvještaji Ureda za reviziju za veliki dio budžetskih korisnika, kao i prethodnih godina, ukazuju na neracionalnosti i nepravilnosti kod planiranja i praćenja izvršenja budžetskih sredstava;**
- Ministarstvo finansija je 13. 12. 2022. godine Vladi FBiH dostavilo Nacrt Budžeta FBiH za 2023. godinu i Nacrt zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu, zajedno s Prijedlogom Budžeta FBiH za 2023. godinu i Prijedlogom zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu po hitnom postupku. **Navedeno nije u skladu s članom 25. stav 2. Zakona o budžetima u FBiH, jer je rok za dostavljanje Nacrta budžeta FBiH za 2023. godinu Vladi FBiH bio 31. 10. 2022. godine;**
- Vlada FBiH je 29. 12. 2022. godine usvojila prijedlog Budžeta. Prijedlog Budžeta FBiH za 2023. godinu sa obrazloženjem, prijedlog kapitalnih projekata za period 2023.-2025. godine i Prijedlog zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu 30. 12. 2022. godine upućeni su u parlamentarnu proceduru po hitnom postupku;
- Prema članu 35. Zakona o budžetima u FBiH, ako Parlament ne donese budžet prije početka fiskalne godine, privremeno se, na osnovu odluke o privremenom finansiranju, nastavlja finansiranje poslova, funkcija i programa korisnika budžeta, a najduže za prva tri mjeseca fiskalne godine. Parlament FBiH nije usvojio Budžet FBiH za 2023. godinu do 31. 12. 2022. godine i nije donesena Odluka o privremenom finansiranju.;
- **Budžet FBiH za 2023. godinu usvojen je 27. 1. 2023. godine u iznosu od 6.725.847.563 KM;**
Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2023. godinu
- Instrukcije za izradu Izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2023. godinu Ministarstvo finansija je sačinilo u maju 2023. godine i dostavilo svim budžetskim korisnicima;

²⁷ V. broj: 859/2022

²⁸ V. broj: 981/2022

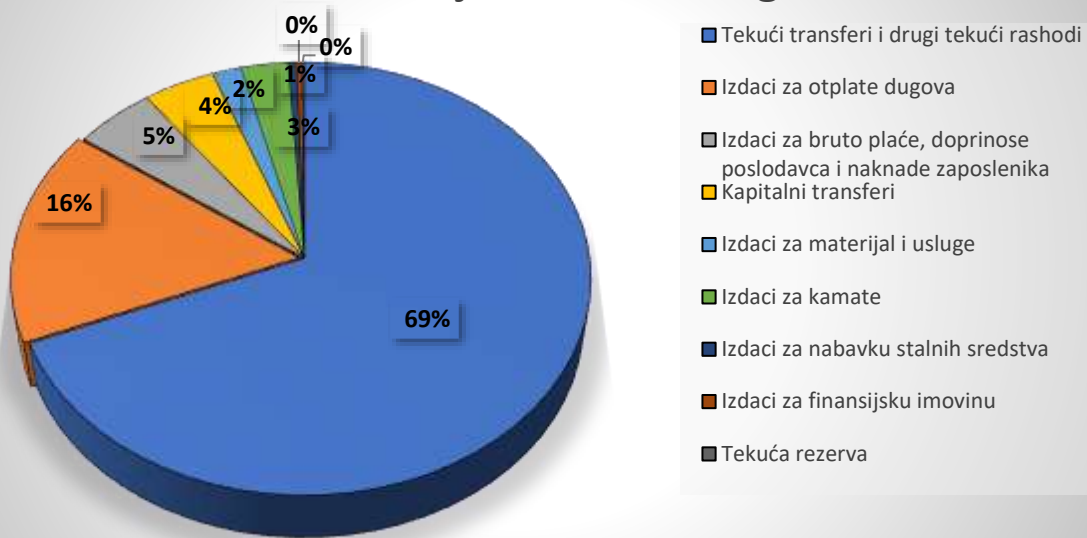

- Ministarstvo finansija je Nacrt izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2023. godinu i Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu zajedno s obrazloženjima, te prijedlozima Izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2023. godinu i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu dostavilo Vladi FBiH 3. 7. 2023. godine na razmatranje po hitnom postupku;
- Vlada FBiH je na prijedlog Ministarstva finansija, na sjednici održanoj 4. 7. 2023. godine utvrdila Prijedlog izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2023. godinu koji je iznosio 6.937.563.355 KM, što je za 211.715.792 KM ili 3,1% više u odnosu na prvobitni Budžet. Također, utvrđen je i prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu. Istog dana Vlada FBiH je dostavila Parlamentu FBiH Prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Budžeta FBiH i prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu;
- Vlada FBiH je na sjednici održanoj 25. 7. 2023. godine donijela Zaključak²⁹ kojim je iz parlamentarne procedure povukla Prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Budžeta FBiH – hitni postupak i Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu – hitni postupak, radi dorade, te obavijestila Parlament FBiH 25. 7. 2023. godine da povlači navedene prijedloge. Ministarstvo finansija je o navedenom obavješteno aktom Vlade FBiH od 28. 7. 2023. godine. **Razlozi zbog kojih su povučeni iz parlamentarne procedure nisu prezentirani, niti je prezentirana dodatna dokumentacija;**
- Ministarstvo finansija je ponovno 19. 10. 2023. godine Vladi FBiH dostavilo Nacrt Izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2023. godinu i Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu, a Prijedlog izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2023. godinu i Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu 20. 10. 2023. godine;
- Vlada FBiH je na prijedlog Ministarstva finansija, na sjednici održanoj 20. 10. 2023. godine, utvrdila Prijedlog izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2023. godinu koji iznosi 6.937.563.355 KM, što je za 211.715.792 KM ili 3,1% više u odnosu na Budžet FBiH.
- **Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2023. godinu Parlament FBiH je usvojio 31. 10. 2023. godine u iznosu od 6.937.563.355 KM.**

Imajući u vidu da je Vlada FBiH 25. 7. 2023. godine povukla iz parlamentarne procedure Prijedlog izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2023. godinu, a 20. 10. 2023. godine ponovno uputila u parlamentarnu proceduru u istom iznosu, ne možemo potvrditi da je planiranje izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2023. godinu izvršeno na osnovu realnih pokazatelja u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, s obzirom na značajna odstupanja u realizaciji planiranih prihoda i rashoda.

²⁹ V. broj: 980/2023

Budžet Federacije BiH za 2023. godinu

Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2023. godinu odobrena su sredstva za: tekuće transfere i druge tekuće rashode u iznosu od 4.769.485.453 KM, izdatke za otplate dugova u iznosu od 1.122.479.815 KM, izdatke za bruto plaće, doprinose poslodavca i naknade zaposlenika u iznosu od 343.690.674 KM, kapitalne transfere u iznosu od 306.906.000 KM, izdatke za kamate u iznosu od 200.854.358 KM, izdatke za materijal i usluge u iznosu od 125.389.139 KM, izdatke za nabavku stalnih sredstva u iznosu od 35.602.916 KM, izdatke za finansijsku imovinu u iznosu od 23.000.000 KM i tekuću rezervu u iznosu od 10.155.000 KM.

Planiranje budžeta zasnovano je na DOB-u, kojim su definisane gornje granice rashoda za svakog budžetskog korisnika, a budžetski korisnici su dostavili budžetske zahtjeve prema utvrđenim gornjim granicama. Ministarstvo finansija obavilo je konsultacije sa pojedinim budžetskim korisnicima u vezi gornje granice rashoda.

U skladu s članom 25. Zakona o budžetima u FBiH, Ministarstvo finansija bi trebalo razmatrati procjene prihoda i zahtjeve korisnika za odobrenje rashoda budžetskih korisnika, te nakon konsultacija i pregovora sa budžetskim korisnicima, predložiti visinu sredstava za svakog budžetskog korisnika. S obzirom na to da prilikom konsultacija nije navedeno kako će se uvećati/smanjiti odobrena sredstva kod budžetskih korisnika, ne možemo potvrditi da je kod svih korisnika gornja granica rashoda utvrđena na realnim potrebama, zbog sljedećeg:

- U budžetskim instrukcijama br. 1 i br. 2 utvrđena je osnovica za obračun plaća za državne službenike i namještenike u organima državne službe i javnim ustanovama na nivou FBiH u iznosu od 330 KM, u skladu sa postignutim Sporazumom o osnovici za obračun plaća za državne službenike i namještenike u organima državne službe i javnim ustanovama na nivou FBiH, dok je bod za obračun plaće, zbog porasta indeksa potrošačkih cijena u FBiH utvrđen u iznosu od 1,05. Međutim na osnovu Odluke o davanju saglasnosti na Sporazum o osnovici i bodu za obračun plaća,³⁰ koju je Vlada FBiH usvojila 8. 12. 2022. godine, donesen je Sporazum o osnovici i bodu za obračun plaća 19. 12. 2022. godine kojim je utvrđena osnovica u iznosu od 385 KM i bod u iznosu 1,00 za obračun plaća u organima vlasti FBiH u fiskalnoj 2023. godini. Također, Sporazumom je definisano da će se osnovica i bod primjenjivati na način i od momenta kako to bude uređeno Zakonom o izvršavanju budžeta za 2023. godinu, u skladu sa članom 5. stav (1) Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH. **Napominjemo da su zahtjevi budžetskih korisnika na poziciji bruto plaća i naknada plaća manji u odnosu na odobrena sredstva.**

³⁰ V. broj 1738/2022

- Kao i prethodnih godina, Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja prilikom dostavljanja budžetskog zahtjeva za potrebe finansiranja Fonda solidarnosti tražio je osiguranje sredstava u ukupnom iznosu od 84.800.117 KM **budući da je istaknut problem finansiranja postojeće Liste lijekova Fonda solidarnosti i kupovine lijekova pacijentima koji se nalaze na Listama čekanja Fonda solidarnosti.** Također, traženi iznos od 84.800.117 KM za finansiranje Fonda solidarnosti značajno je manji u odnosu na sredstva koja mu pripadaju u skladu s članom 82. Zakona o zdravstvenom osiguranju, jer je ovim Zakonom decidno propisano da se iz Budžeta FBiH trebaju obezbijediti sredstva u istom iznosu koliko se izdvajaju iz obaveznih doprinosa za zdravstveno osiguranje. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da je Ministarstvo finansija osiguralo da se planiranje i odobravanje potrebnog iznosa sredstava za finansiranje Fonda solidarnosti vrši u skladu sa članom 27. Zakona o budžetima u FBiH, kojim je definisan način usvajanja finansijskog plana vanbudžetskog fonda.

Odobreni iznos tekućeg transfera za finansiranje Fonda solidarnosti iz Budžeta FBiH za 2023. godinu u iznosu od 33.500.000 KM predstavlja samo 10,2% od planiranih prihoda od doprinosa, što nije u skladu s članom 82. Zakona o zdravstvenom osiguranju. Navedeno ima za posljedicu neravnopravan položaj u pogledu ostvarivanja prava osiguranih lica i nepružanje prava liječenja pacijentima u propisanom obimu, što nije u skladu sa članovima 11. i 82. Zakona o zdravstvenom osiguranju. Odbor za ekonomsku i finansijsku politiku Predstavničkog doma Parlamenta FBiH je 14. 3. 2023. godine razmatrao Inicijativu za usklađivanje Prijedloga Budžeta FBiH za 2023. godinu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju u pogledu finansiranja rada Fonda solidarnosti, te usvojio Zaključak da Vlada FBiH prilikom izrade Rebalansa Budžeta FBiH za 2023. godinu usvoji budžetski zahtjev Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH za 2023. godinu i u DOB-u planira usvajanje budžetskog zahtjeva za period 2023-2025. godine. Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH povećana su odobrena sredstva za 10.000.000 KM i izvršene preraspodjele, tako da je operativnim budžetom za Fond solidarnosti izdvojeno 51.650.000 KM, što je i dalje ispod traženog iznosa od 84.800.117 KM.

- Ministarstvu prometa i komunikacija za finansiranje željezničke infrastrukture odobrena su sredstva u iznosu od 11.900.000 KM, te za obavljanje usluga željezničkog putničkog i kombinovanog saobraćaja 2.100.000 KM. Izmjenama i dopunama budžeta, transfer za finansiranje željezničke infrastrukture je uvećan za 14.000.000 KM i u konačnici je iznosio 25.900.000 KM. **U toku 2023. godine, revizijom JP „Željeznice FBiH“, konstatovano je da su Planom finansijskih sredstava za finansiranje željezničke infrastrukture za period 2022–2026. godine koji je Vlada FBiH utvrdila 2. 6. 2022. godine planirani radovi na održavanju željezničke infrastrukture u iznosu od 63.225.381 KM, a odobrena sredstva su iznosila 25.900.000 KM. Iako je članom 2. Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja³¹ utvrđeno da će se finansiranje željezničke infrastrukture vršiti iz subvencija koje će dodjeljivati FBiH, a članom 3. utvrđeno je da se finansiranje održavanja željezničke infrastrukture osigurava sredstvima Budžeta Federacije BiH. Ističemo da se u odnosu na sredstva predviđena godišnjim i Petogodišnjim planom preduzeća (63.225.381 KM), već dugi niz godina u Budžetu FBiH osiguravaju sredstva u značajno manjem iznosu.** Napominjemo, Vlada FBiH je dala saglasnost na usvajanje Plana i dostavila ga 8. 6. 2022. godine Parlamentu FBiH, ali Parlament FBiH nije odobrio utvrđeni prijedlog Plana finansijskih sredstava za namjenu finansiranja željezničke infrastrukture za period 2022–2026. godine, kako nalažu odredbe Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju obavljanja usluge željezničkog, putničkog i kombinovanog saobraćaja.
- Kapitalni transferi za izgradnju autocesta, brzih cesta, magistralnih i drugih cesta planirani su u iznosu od 182.800.000 KM, a realizovani u iznosu od 83.295.547 KM (46%), dok je od odobrenih 19.700.000 KM za JP Aerodrom Bihac d.o.o. realizovano 4.812.615 KM (24%).

³¹ „Sl. novine FBiH“, br. 57/03

- Revizijom je utvrđeno da u finansijskom zahtjevu Ministarstva kulture i sporta prilikom planiranja budžeta nije postupljeno u skladu s članom 13. Zakona o budžetima u FBiH, u dijelu koji se odnosi na kapitalne transfere drugim nivoima vlasti za izgradnju bazena u Mostaru, obnovu dvorca Lothara von Berkasa u sastavu nacionalnog spomenika Stari Grad Ostrožac i izgradnju pozorišne sale i rekonstrukcije Kulturnog centra Bihać, na osnovu relevantne dokumentacije, za projekte koji su spremni za realizaciju. Sredstva su odobrena u ukupnom iznosu od 12.500.000 KM, a realizovano je samo 3.950.000 KM, što predstavlja 32%. Nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje je Ministarstvo planiralo potrebna sredstva, niti su u finansijskom zahtjevu prilikom planiranja budžeta detaljno obrazloženi opis i ciljevi ovih programa.
- Budžetom FBiH za 2023. godinu planirano je 100.000.000 KM na prihodovnoj strani – primici od finansijske imovine. Planirani primici odnose se na prodaju finansijskih potraživanja javnih preduzeća po osnovu kredita koji su supsidijarnim sporazumima s FBiH preneseni na krajnje korisnike. U obrazloženju Prijedloga Budžeta FBiH za 2023. godinu navedeno je da bi Vlada FBiH mogla prodati dio svojih potraživanja od javnih kompanija koje imaju dobar kreditni rejting, što je uslov za kupovinu potraživanja od strane finansijskih institucija, prvenstveno banaka. Neke od kompanija koje trenutno imaju takvu finansijsku poziciju, a ujedno imaju finansijske obaveze prema Vladi FBiH su JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo, JP „Elektroprivreda HZHB“ d.d. Mostar, JP „Autoceste“ FBiH d.o.o. Mostar i JP „Ceste“ FBiH d.o.o. Sarajevo, te je u predloženom Budžetu FBiH za 2023. godinu planirana prodaja ovih potraživanja u iznosu od 100.000.000 KM. **Nije prezentirana druga relevantna dokumentacija kojom bi se potvrdila potraživanja, kao i način njihove realizacije.**
- **U 2022. godini ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 203.755.311 KM, te je planiran na poziciji prihoda Budžetom za 2023. godinu.**

Registar budžetskih korisnika FBiH koji je uspostavilo i vodi Ministarstvo finansija nije u skladu s Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja Registra budžetskih korisnika Budžeta u FBiH,³² što za posljedicu ima da i Parlament FBiH i Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH planiraju budžet kao tri budžetska korisnika s jednim identifikacijskim brojem. Navedeno je uticalo na planiranje i realizaciju sredstava za rad i izvještavanje o izvršenju budžeta Parlamenta FBiH i Predsjednika i dva potpredsjednika FBiH.

Izrada i izvršavanje budžeta zasniva se na načelima od kojih je jedno i uravnoteženost budžeta u skladu s članom 4. Zakona o budžetima u FBiH. Također, Budžet mora biti uravnotežen tako da ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke u skladu s članom 6. Zakona o budžetima u FBiH.

Planiranje prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka nije vršeno na osnovu realnih ulaznih podataka, niti je njihovo izvršenje praćeno na adekvatan način, s obzirom na to da su planirani prihodi i primici ostvareni manje za 1.100.945.576 KM, a rashodi i izdaci za 564.568.459 KM, a što je imalo za posljedicu ostvareni deficit u iznosu od 536.377.117 KM. Nisu poduzete aktivnosti na izmjenama i dopunama Budžeta FBiH u cilju uravnoteženja budžeta.

Napominjemo da je potrebno planiranje pokrića neraspoređenog viška rashoda nad prihodima (deficita) shodno članu 43. stav 2. Zakona o budžetima u FBiH.

Također, nisu poštovani rokovi i smjernice date Instrukcijama br. 2 za pripremu Budžeta FBiH za 2023. godinu. Navedeno ukazuje da planiranje i donošenje Budžeta FBiH za 2023. godinu i Izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2023. godinu nije u cijelosti vršeno u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

Kod planiranja i odobravanja sredstava za finansiranje Fonda solidarnosti nije postupljeno u skladu s članom 82. Zakona o zdravstvenom osiguranju, s obzirom na to da je Budžetom FBiH za 2023. godinu odobreno 51.650.000 KM, dok su prihodi od doprinosa za navedenu godinu iznosili 203.802.658 KM.

³² „Sl. novine FBiH“, br. 30/14

Pored toga, nisu obezbijeđena sredstva za finansiranje održavanja željezničke infrastrukture, s obzirom na to da su odobrena sredstva u iznosu od 25.900.000 KM, a planirani su radovi na održavanju željezničke infrastrukture u iznosu od 63.225.381 KM. Navedeno nije u skladu s članom 3. Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja.

Vezano za navedeno napominjemo, da Budžet FBiH mora biti uravnotežen tako da ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke shodno članu 4. i 6. Zakona o budžetima u FBiH. Budžet FBiH za 2023. godinu usvojen je 27. 1. 2023. godine u iznosu od 6.725.847.563 KM. Imajući u vidu da je Vlada FBiH 25. 7. 2023. povukla iz parlamentarne procedure Prijedlog izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2023. godinu, a 20. 10. 2023. ponovno uputila u parlamentarnu proceduru u istom iznosu, ne možemo potvrditi da je planiranje izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2023. godinu vršeno na osnovu realnih pokazatelja u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, s obzirom na značajna odstupanja u realizaciji planiranih prihoda i rashoda. Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2023. godinu Parlament FBiH je usvojio 31. 10. 2023. u iznosu od 6.937.563.355 KM. Da planiranje prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka nije vršeno na osnovu realnih ulaznih podataka, niti je njihovo izvršenje praćeno na adekvatan način, potvrđuje i činjenica da su prihodi i primici ostvareni manje za 1.100.945.576 KM, a rashodi i izdaci za 564.568.459 KM od planiranih.

U cilju uravnoteženja Budžeta FBiH nisu preduzimane adekvatne mjere shodno članovima 36. i 37. Zakona o budžetima u FBiH, što je imalo za posljedicu ostvareni deficit u iznosu od 536.377.117 KM.

Preporuka:

- *poduzeti aktivnosti kako bi se planiranje Budžeta FBiH vršilo u skladu sa zakonskim i drugim propisima.*

6. KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

6.1 IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA FBIH U PERIODU OD 1. 1. DO 31. 12. 2023. GODINE

U skladu s članom 90. Zakona o budžetima u FBiH i članom 28. stav 7. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, Ministarstvo finansija dužno je podnositi Vladi FBiH godišnji izvještaj do 15. aprila tekuće godine. Vlada FBiH ima obavezu podnošenja Parlamentu FBiH Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH u roku od šest mjeseci od završetka fiskalne godine, u skladu s članom 96. Zakona.

Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH Ministarstvo finansija sačinilo je i dostavilo Vladi FBiH 9. 4. 2024. godine, u skladu s članom 90. i 96. Zakona o budžetima u FBiH. Vlada FBiH je 5. 6. 2024. godine usvojila ovaj Izvještaj i 6. 6. 2024. godine, podnijela ga Parlamentu FBiH na usvajanje. Do okončanja revizije Parlament FBiH nije razmatrao Izvještaj.

Napominjemo da Vlada FBiH nije dostavila Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH Uredu za reviziju, u skladu s članom 16. stav 2. Zakona o reviziji institucija u FBiH.

Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH u skladu sa članom 97. Zakona o budžetima u FBiH mora biti u skladu sa sadržajem i klasifikacijama računa budžeta, odnosno da sadrži: prihode i primitke, rashode i izdatke za fiskalnu godinu odobrene od Parlamenta ili naknadno izmijenjene; ostvarene prihode i primitke, rashode i izdatke u toku godine koji su prikazani tako da se može jasno vidjeti razlika između odobrenog budžeta i njegovog ostvarenja; početno i završno stanje Jedinostvenog računa Trezora; početno stanje imovine, obaveza i izvora vlasništva; objašnjenje većih odstupanja; podatke o svim promjenama na osnovu zaduživanja i upravljanja dugom i o garancijama dati u toku fiskalne godine i podatke o korištenju budžetske rezerve.

U revizijama prethodnih godina konstatovano je da Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH nije u potpunosti sačinjen u skladu s članom 97. Zakona o budžetima u FBiH.

Postupajući po datoj preporuci, u Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu, sačinjen je na način da daje informacije i podatke propisane članom 97. Zakona: početno i završno stanje imovine, obaveza i izvora vlasništva, objašnjenje većih odstupanja kod rashoda, kako u odnosu na budžetom odobrena sredstva tako i u odnosu na prethodni period. **Međutim, nisu data objašnjenja većih odstupanja planiranih i ostvarenih prihoda, ostvarenog finansijskog rezultata, novčanih sredstava, niti obrazloženja o kapitalnim primicima i primicima od finansijske imovine. Navedeno nije u skladu s članom 97. Zakona o budžetima u FBiH.**

Ministarstvo finansija je pored Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH, sačinilo i konsolidovane finansijske izvještaje za Budžet FBiH, koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2023. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju i Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan. Konsolidovani finansijski izvještaji dostavljeni su Uredu za reviziju, Vladi FBiH i Centralnoj banci. **S tim u vezi ističemo da Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH nije jasno definisana obaveza sačinjavanja i podnošenja konsolidovanih godišnjih računovodstvenih izvještaja na nivou Federacije BiH, niti je izmjenama Pravilnika u 2023. godini regulisano ovo pitanje.**

Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu ne pruža potrebne podatke i informacije o svim značajnim odstupanjima, odnosno razlikama između odobrenog Budžeta i njegovog ostvarenja. Nisu data objašnjenja većih odstupanja planiranih i ostvarenih prihoda, ostvarenog finansijskog rezultata, novčanih sredstava, niti obrazloženja o kapitalnim primicima i primicima od finansijske imovine. Navedeno nije u skladu s članom 97. Zakona o budžetima u FBiH. Ovakvim načinom izvještavanja korisnici finansijskih izvještaja, kao i nadležni organi i institucije, ne dobivaju jasnu sliku o izvršenju Budžeta FBiH, o stanju imovine i obaveza FBiH, ni sve potrebne informacije neophodne za donošenje odluka u narednom periodu.

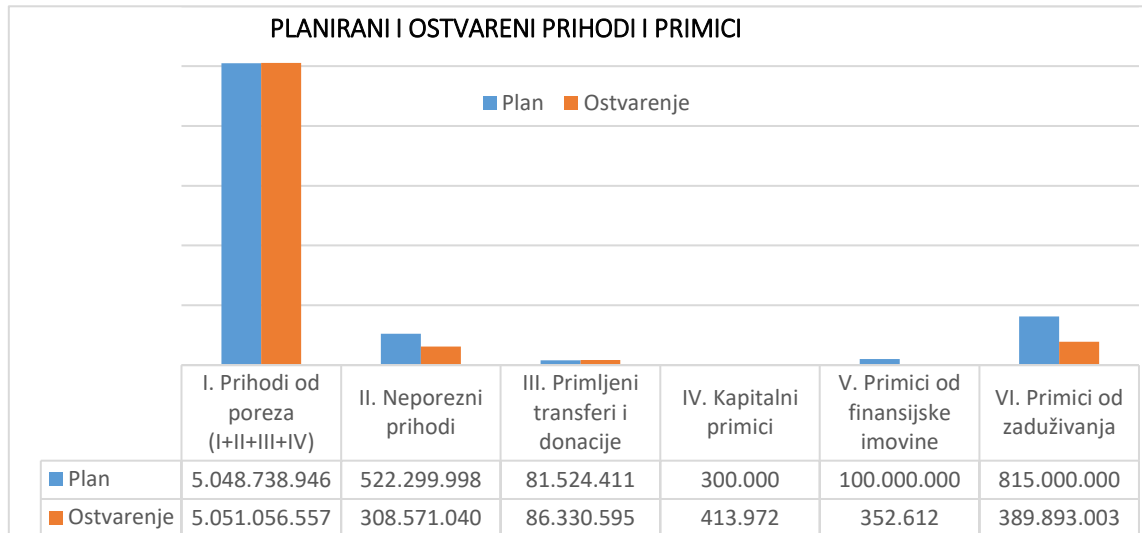
Preporuke:

- *Ministarstvo finansija treba poduzeti aktivnosti na izmjeni i dopuni Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH u dijelu koji se odnosi na jasnije definisanje obaveze sačinjavanja i podnošenja konsolidovanih godišnjih računovodstvenih izvještaja;*
- *Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH sačinjavati u skladu sa sadržajem i klasifikacijama računa budžeta, sa svim potrebnim podacima definisanim odredbama člana 97. Zakona o budžetima u FBiH.*

6.2 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

6.2.1 Prihodi i primici

U konsolidovanom Godišnjem izvještaju o izvršenju Budžeta FBiH ukupno ostvareni prihodi, primici i finansiranje iskazani su u iznosu od 5.836.617.779 KM, što je u odnosu na prihode i primitke planirane Budžetom FBiH za 2023. godinu manje za 1.100.945.576 KM.

U strukturi prihoda, primitaka i finansiranja najveći udio od 86,54% imaju prihodi od poreza ostvareni u iznosu od 5.051.056.557 KM, te neporezni prihodi u iznosu od 308.571.040 KM ili 5,29%.

U nastavku dajemo tabelarni pregled planiranih i ostvarenih prihoda i primitaka, s indeksima ostvarenja u odnosu na planirana sredstva, te indeksima ostvarenja u odnosu na prethodnu godinu:

Naziv	Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2023. godinu	Ostvareni prihodi i primici za 2023. godinu	Ostvareni prihodi i primici za 2022. godinu	Index (3/2X100)	Index (3/4X100)
1	2	3	4	5	6
I. Prihodi od poreza (I+II+III+IV)	5.048.738.946	5.051.056.557	4.368.394.511	100	116
Prihodi od indirektnih poreza	2.111.549.029	2.114.178.973	1.820.392.525	100	116
Porez na dobit	112.901.588	115.360.983	89.205.706	102	129
Doprinosi za socijalnu zaštitu	2.824.237.329	2.821.438.131	2.458.754.298	100	115
Ostali porezi	21.000	29.190	14.249	139	205
Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	30.000	49.280	27.733	164	178
II. Neporezni prihodi	522.299.998	308.571.040	400.361.638	59	77
Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	380.039.817	185.247.807	237.902.015	49	78
Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	129.038.295	102.962.559	148.293.673	80	69
Novčane kazne	13.221.886	20.360.674	14.165.950	154	144
III. Primljeni transferi i donacije	81.524.411	86.330.595	27.508.373	106	314
A Ukupno (I+II+III)	5.652.563.355	5.445.958.192	4.796.264.522	96	114
IV. Kapitalni primici	300.000	413.972	171.000.883	138	0
V. Primici od finansijske imovine	100.000.000	352.612	0	0	0
VI. Primici od zaduživanja	815.000.000	389.893.003	337.005.137	48	116
Zajmovi primljeni kroz državu	115.000.000	2.142.487	157.134.521	2	1
Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0		

Naziv	Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2023. godinu	Ostvareni prihodi i primici za 2023. godinu	Ostvareni prihodi i primici za 2022. godinu	Index (3/2X100)	Index (3/4X100)
1	2	3	4	5	6
Primici od domaćeg zaduživanja (Dugoročne obveznice)	340.000.000	249.766.952	129.870.616	73	192
Primici od domaćeg zaduživanja (Trezorski zapisi)	360.000.000	137.983.564	50.000.000	38	276
B Finansiranje (IV+V+VI)	915.300.000	390.659.587	508.006.020	43	77
Ukupno (A+B)	6.567.863.355	5.836.617.779	5.304.270.542	89	110
C Razgraničeni prihodi	169.700.000				
D Višak prihoda nad rashodima iz prethodnih godina	200.000.000				
Ukupno (A+B+C+D)	6.937.563.355	5.836.617.779	5.304.270.542	84	110

6.2.1.1 Prihodi od poreza

Prihodi od poreza ostvareni su u iznosu od 5.051.056.557 KM, i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 682.662.046 KM. U njihovoj strukturi najznačajniji su doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje (2.821.438.131 KM), prihodi od indirektnih poreza (2.114.178.973 KM), te prihodi od poreza za dobit (115.360.983 KM).

- **Prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje** uplaćuju se na Jedinostveni račun Trezora od 1. 1. 2020. godine prelaskom Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod za PIO/MIO) na trezorsko poslovanje. Ostvareni su u iznosu od 2.821.438.131 KM i čine 48,34% udjela u ukupno ostvarenim prihodima, primicima i finansiranju. U odnosu na plan manji su za 2.799.198 KM, a veći su za 15%, odnosno 362.683.833 KM u odnosu na prethodnu godinu.
- **Prihodi od indirektnih poreza** ostvareni su u iznosu od 2.114.178.973 KM, sa učešćem od 36,22% u ukupno ostvarenim prihodima, primicima i finansiranju i u odnosu na plan veći su za 2.629.944 KM, a veći su za 16%, odnosno 293.786.448 KM u odnosu na prethodnu godinu. Raspoređuju se s Jedinostvenog računa Uprave za indirektno oporezivanje na poseban račun FBiH za servisiranje vanjskog duga, otvoren u Centralnoj banci BiH, i poseban račun za raspodjelu prihoda s jedinstvenog računa, za korisnike FBiH. Raspodjela prihoda s Posebnog računa za raspodjelu prihoda s JRT-a, između korisnika u FBiH, vrši se na osnovu koeficijenata utvrđenih Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH,³³ a pripadajući dio Budžeta FBiH uplaćuje se na Jedinostveni račun Trezora FBiH. U okviru ostvarenih prihoda od indirektnih poreza na prihode koji pripadaju FBiH odnosi se 1.280.518.473 KM, dok se na ime finansiranja vanjskog duga odnosi 833.660.500 KM. Prihodi na ime finansiranja vanjskog duga FBiH veći su za 298.811.800 KM ili za 56% u odnosu na prethodnu godinu.
- **Prihodi od poreza na dobit** ostvareni su u iznosu od 115.360.983 KM, što je u odnosu na planirana sredstva više za 2.459.395 KM. U odnosu na prethodnu godinu više su ostvareni za 26.155.277 KM, odnosno 30%. U njihovoj strukturi najznačajniji su prihodi od poreza na dobit banaka (36.120.919 KM), prihod ostvaren od poreza na dobit pravnih lica iz oblasti elektroprivrede (27.313.412 KM), porez po odbitku (24.973.718 KM), prihod ostvaren od poreza na dobit pravnih lica iz oblasti igara na sreću (10.385.435 KM), te prihod ostvaren od poreza na dobit pravnih lica iz oblasti pošte i telekomunikacija (8.947.225 KM). Porez na dobit se plaća akontacijski, prema iznosu dobiti iz prethodne godine, što znači da su obveznici u 2023. godini uplaćivali akontacije poreza na dobit prema ostvarenoj dobiti iz 2022. godine.

³³ „Sl. novine FBiH“, br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15

6.2.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi ostvareni su u iznosu od 308.571.040 KM, što je u odnosu na planirana sredstva manje za 213.728.958 KM. U odnosu na prethodnu godinu neporezni prihodi su manji za 91.790.598 KM, odnosno 23%. U njihovoj strukturi najznačajniji su prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika (185.247.807 KM), naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga (102.962.559 KM) i novčane kazne (20.360.674 KM).

- **Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika** ostvareni su u iznosu od 185.247.807 KM, što je u odnosu na planirana sredstva manje za 194.792.010 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manji su za 52.654.208 KM, odnosno 22%. Najznačajnija stavka u okviru neporeznih prihoda su prihodi od povrata anuiteta (sredstva krajnjih korisnika za otplatu kredita) s ostvarenjem od 175.973.447 KM. Prihodi od krajnjih korisnika, kao neporezni prihodi, su prihodi Budžeta FBiH. Zbog toga, manje uplaćene obaveze krajnjih korisnika, po vanjskom dugu, direktno utiču na prihode Budžeta FBiH. **Planom prihoda od krajnjih korisnika planirana je naplata u iznosu od 297.958.866 KM. U ovom periodu naplaćen je iznos od 143.676.427,40 KM ili 48,22% u odnosu na plan za 2023. godinu Pored naplaćenih sredstava za 2023.godinu izvršeno je plaćanje obaveza iz ranijih perioda, kao i plaćanje obaveza po neplaniranim kreditima u ukupnom iznosu od 32.297.019 KM.**
- **Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga** ostvareni su u iznosu od 102.962.559 KM, što je u odnosu na planirana sredstva manje za 26.075.736 KM. U odnosu na prethodnu godinu prihodu po osnovu naknada, taksi i prihoda od pružanja javnih usluga manji su za 31%, odnosno 45.331.114 KM. Najveće učešće u naknadama, taksama i приходima od pružanja javnih usluga imaju posebne naknade i takse u ukupnom iznosu od 28.003.013 KM od čega se najviše odnosi na mjesečne naknade za priređivanje igara na sreću klađenja (kladionice automati, kasina internet igre) i naknade za postavljanje uređaja za priređivanje klađenja sa ostvarenjem od 20.410.642 KM. **Najveća odstupanja u odnosu na planirana sredstva konstatovana su kod neplaniranih uplata, koje su ostvarene u iznosu od 22.772.292 KM, što je manje u odnosu na planirana sredstva za 21.123.533 KM.**
- Prihodi od **novčanih kazni** u 2023. godini ostvareni su u iznosu od 20.360.764 KM što je za 54% veće ostvarenje u odnosu na planirana sredstva, odnosno 7.138.788 KM. U odnosu na prethodnu godinu prihodi od novčanih kazni veći su za 44%, odnosno za 6.194.814 KM. Najveće učešće u novčanim kaznama imaju novčane kazne za prekršaje koje su registrovane u registru novčanih kazni i troškovi prekršajnog postupka u iznosu od 11.587.777 KM i novčane kazne za prekršaje koje izriču federalni organi uprave u iznosu od 5.016.269 KM.

Neporezni prihodi bilježe pad u odnosu na planirana sredstva za 213.728.958 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manji su za 91.790.598 KM, odnosno 23%. Značajno odstupanje u realizaciji neporeznih prihoda generisano je odstupanjem u naplati prihoda krajnjih korisnika za otplatu dospjelih anuiteta otplate vanjskog duga i naplati prihoda po osnovu dividende. Naime, naplata prihoda krajnjih korisnika manja je za 40,94% u odnosu na plan, dok je naplata planiranih prihoda po osnovu dividende u cijelosti izostala, a planirana je u iznosu od 30.000.000 KM. Također, ovo je posljedica manjih uplata po osnovu naknada, taksi i prihoda od pružanja javnih usluga, kao i efikasnog upravljanja sredstvima s namjenskih podračuna u okviru JRT-a koja su iskazana u okviru razgraničenih prihoda.

Planiranje prihoda od obavljanja osnovne djelatnosti, propisane zakonima ili drugim propisima o osnivanju, za koje je utvrđena visina naknade za usluge koje pružaju pravnim i fizičkim licima, nije vršeno na odgovarajući način. Posljedica ovoga je da budžetski korisnici u budžetskom zahtjevu ne planiraju prihode koje ostvaruju u okviru svoje nadležnosti, niti planiraju rashode za ostvarene iznose tih prihoda, što otežava praćenje i realizaciju planiranih aktivnosti, efekata u odnosu na sredstva odobrena budžetom, kao i efekata iz obavljanja poslova iz nadležnosti budžetskih korisnika.

Prihodi po osnovu podračuna za upravljanje razvojnim sredstvima za implementaciju sredstava namijenjenih za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata

Odlukama Vlade FBiH³⁴ otvoren je poseban račun za upravljanje razvojnim sredstvima u okviru JRT-a za implementaciju sredstava namijenjenih za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata. Računom upravlja Ministarstvo finansija koje je u ranijem periodu izvršilo oročavanje slobodnih sredstava po osnovu kratkoročnog (10 miliona KM) i dugoročnog ugovora (90 miliona KM). U periodu od 22. 3. 2023. do 29. 9. 2023. godine Ministarstvo finansija je uplatilo na namjenski podračun Ministarstva prometa i komunikacija 100.000.000 KM razročenih sredstava. Sektor za trezor pri Ministarstvu finansija je evidentirao uplate kao prihod u Glavnu knjigu Trezora i nije izvršilo iskazivanje u Glavnu knjigu Ministarstva prometa i komunikacija. U revidiranoj godini Ministarstvo prometa i komunikacija je iskazalo na prihodima sredstva namjenskog podračuna iznos od 35.162.211 KM koliko je bilo iskazano na razgraničenim prihodima na kraju 2022. godine u skladu sa tačkom 17. Uputstva o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima sa posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračun u okviru JRT³⁵ (u daljem tekstu: Uputstvo). Na osnovu odobrenog Budžeta i usvojenih programa utroška sredstava kapitalnih transfera Ministarstvo prometa i komunikacija je u toku godine iskazalo odobrene rashode sredstava sa podračuna na kapitalnim transferima u iznosu od 83.295.546 KM.

Prilikom provođenja predbilansnih radnji Ministarstvo prometa i komunikacija se 8. 2. 2024. godine obratilo Ministarstvu finansija za instrukciju kako da evidentira razgraničenje za navedeni podračun u skladu sa Uputstvom obrazlažući da bi na osnovu raspoloživih sredstva i stanja neizmirenih obaveza trebalo iskazati razgraničenje u iznosu od 51.867.256 KM, ali zbog neiskazanih prihoda po osnovu razročenih sredstava na podračunu u Glavnoj knjizi ima iskazano samo 35.162.211 KM na kontu prihoda - ostali povrati. Ministarstvo finansija je 22. 2. 2024. godine dostavilo odgovor po traženoj instrukciji da izvrši preknjižavanje raspoloživog iznosa od 35.162.211 KM na kratkoročna razgraničenja.

Zbog knjigovodstvenog evidentiranja u Glavnoj knjizi Trezora, koje je izvršio Sektor za trezor pri Ministarstvu finansija, nisu iskazani prihodi u Glavnoj knjizi Ministarstva prometa i komunikacija. Stoga nisu iskazani prihodi u visini iskazanih rashoda kapitalnih projekata (83.295.546 KM), niti je izvršen prenos raspoloživih sredstava na kratkoročna razgraničenja (51.867.256 KM). Postupajući po instrukciji Ministarstva finansija u finansijskim izvještajima Ministarstva prometa i komunikacija prihodi nisu iskazani u iznosu od 83.295.546 KM, a razgraničeni prihodi za namjenska sredstva su potcijenjeni za 16.705.045 KM.

Preporuka:

- potrebno je da Ministarstvo finansija izvrši korektivna knjiženja kako bi se realno iskazao iznos kratkoročnih razgraničenja i prihoda na podračunu za upravljanje razvojnim sredstvima za implementaciju sredstava namijenjenih za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata kod Ministarstva prometa i komunikacija.***

6.2.1.3 Primljeni transferi i donacije

Primljeni tekući transferi i donacije ostvareni su u iznosu od 86.330.595 KM, a odnose se na: tekući transfer po osnovu Sporazuma o finansijskoj podršci za energetska podršku za Zapadni Balkan za 2023. godinu između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije u Budžet FBiH doznačena su sredstva u iznosu od 81.323.411 KM; tekući transferi od kantona u iznosu od 3.911.622 KM; tekući transferi od općina u iznosu od 765.215 KM; tekući transferi od države u iznosu od 275.000 KM i namjenski transfer za obrazovanje u iznosu od 55.347 KM za projekte koji se provode preko Agencije za državnu službu.

6.2.1.4 Kapitalni primici

Kapitalni primici odnose se na primitke od prodaje stalnih sredstava (413.972 KM), a odnose se na primitke od prodaje zgrada i stambenih objekata (346.807 KM) i primitke od prodaje motornih vozila (67.165 KM).

³⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 88/18 i 56/19

³⁵ „Sl. novine FBiH“, br.44/17 i 22/20

6.2.1.5 Primici od finansijske imovine

Primici od finansijske imovine iskazani su u iznosu od 352.612 KM i odnose se na primitke sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća. Napominjemo da su primici za prodaju finansijskih potraživanja javnih preduzeća planirani u iznosu od 100.000.000 KM, a realizacije nije bilo.

6.2.1.6 Primici od zaduživanja

Primici od zaduživanja iskazani su u iznosu do 389.893.003 KM, a u odnosu na planirana sredstva Budžetom FBiH manji su za 425.106.997 KM. U okviru primitaka iskazani su:

- **Zajmovi primljeni kroz državu** iskazani su u iznosu od 2.142.487 KM, što je u odnosu na plan manje za 112.857.513 KM. Odnose se na primitke po osnovu zaduženja od Međunarodne banke za obnovu i razvoj –IBRD 91830 - Projekat oporavka i podrške preduzećima;
- **Primici od dugoročnog zaduživanja po osnovu emisije dugoročnih obveznica** iskazani su u iznosu od 249.766.952 KM, što je u odnosu na planirana sredstva Budžeta FBiH manje za 90.233.048 KM. Istovremeno, **primici od kratkoročnog domaćeg zaduživanja emisijom trezorskih zapisa** iskazani su u iznosu od 137.983.564 KM, što je u odnosu na planirana sredstva Budžetom FBiH manje za - 222.016.436 KM. **Uzimajući u obzir nivo solventnosti i stanje sredstava na JRT-u FBiH, kao i činjenicu da se kratkoročni vrijednosni papiri emituju s ciljem održavanja adekvatnog nivoa solventnosti, pojedine planirane aukcije obveznica i trezorskih zapisa su otkazane, zbog čega su primici od emisije obveznica realizovani 73% u odnosu na planirane, a primici emisijom trezorskih zapisa 38% u odnosu na planirane.**

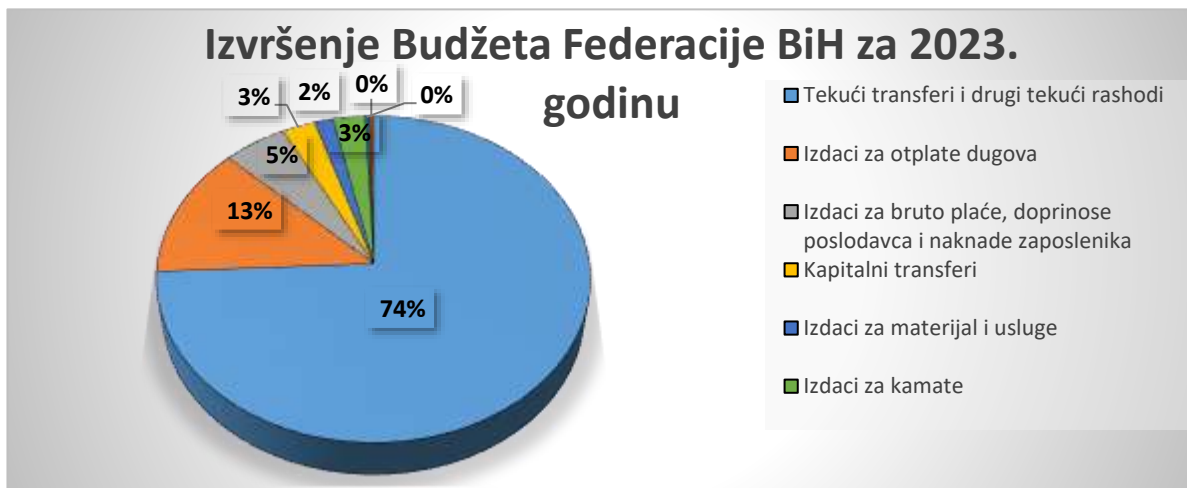
Na osnovu navedenog, planiranje prihoda i primitaka ne vrši se na osnovu realnih ulaznih podataka, niti se njihovo izvršenje prati na adekvatan način, kako bi se mogle izvršiti analize planiranih i realizovanih iznosa.

Preporuke:

- *planiranje prihoda i primitaka Budžeta FBiH vršiti na osnovu realnih ulaznih podataka, dosljedno primjenjujući Zakon o budžetima u FBiH;*
- *poduzeti aktivnosti kako bi budžetski korisnici planirali, pratili i poduzimali mjere s ciljem blagovremene naplate javnih prihoda, koje u okviru svoje nadležnosti ostvaruju u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.*

6.2.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U konsolidovanom Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2023. godinu ukupno ostvareni rashodi, izdaci i otplate dugova iskazani su u iznosu od 6.372.994.896 KM što je u odnosu na rashode i izdatke planirane budžetom (6.937.563.355 KM) manje za 564.568.459 KM ili 8%. U odnosu na prethodnu godinu (5.100.515.233 KM) veći su za 1.272.479.663 KM.

U nastavku dajemo tabelarni prikaz planiranih i ostvarenih rashoda, izdataka i otplata dugova, s indeksima ostvarenja u odnosu na planirana sredstva, te indeksima ostvarenja u odnosu na prethodnu godinu:

Opis	Budžet FBiH za 2023. godinu	Ostvareni rashodi i izdaci za 2023. godinu	Ostvareni rashodi i izdaci za 2022. godinu	Index (3/2x100)	Index (3/4x100)	% udjela
1	2	3	4	5	6	7
1. Tekući rashodi	5.439.419.624	5.325.192.730	4.200.153.097	98	127	84
1.1. Plaće i naknade troškova zaposlenih	309.871.138	300.217.291	260.897.008	97	115	5
1.2. Doprinosi poslodavca	33.819.536	30.908.498	26.713.836	91	116	0
1.3. Izdaci za materijal i usluge	125.389.139	96.678.349	96.844.123	77	100	2
1.4. Tekući transferi i drugi tekući rashodi	4.769.485.453	4.730.618.251	3.729.544.395	99	127	74
1.5. Izdaci za kamate	200.854.358	166.770.341	86.153.735	83	194	3
2. Tekuća rezerva Vlade FBiH	10.155.000	0	0	0	0	0
3. Kapitalni izdaci	342.508.916	194.664.565	151.345.078	57	129	3
3.1. Nabavka stalnih sredstava	35.602.916	22.715.717	42.226.365	64	54	0
3.2. Kapitalni transferi	306.906.000	171.948.848	109.118.713	56	158	3
4. Izdaci za finansijsku imovinu	23.000.000	23.000.000	18.500.000	100	124	0
4.1. Učešće u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0	0
4.2. Ostala domaća pozajmljivanja	23.000.000	23.000.000	18.500.000	100	124	0
5. Otplate dugova	1.122.479.815	830.137.601	730.517.058	74	114	13
5.1. Vanjski dug	739.389.370	678.244.941	464.176.605	92	146	11
5.2. Domaća pozajmljivanja	330.000.000	109.796.641	220.000.000	33	50	2
5.3. Unutrašnji dug	51.590.445	42.096.019	46.340.452	82	91	1
5.4. Otplate duga po izdatim garancijama	1.500.000	0	0	0	0	0
RASHODI I IZDACI (1+2+3+4+5)	6.937.563.355	6.372.994.896	5.100.515.233	92	125	100

6.2.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće i naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 300.217.291 KM, od čega se na bruto plaće i naknade plaća odnosi 252.462.377 KM, a na naknade troškova zaposlenih 47.754.914 KM. Plaće i naknade troškova zaposlenih u odnosu na 2022. godinu veće su za 39.320.283 KM, ili za 15%.

Povećanje izdataka za plaće u odnosu na prethodnu godinu, u skladu sa članom 18. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu rezultat je povećanja osnovice za obračun plaće u vrijednosti od 385 KM uz bod za obračun plaće u iznosu od 1,0 koji se primjenjivao od 1. 1. 2023. godine.

Plaće i naknade troškova izabranih dužnosnika, nositelja izvršnih funkcija i savjetnika u organima zakonodavne i izvršne vlasti FBiH, državnih službenika i namještenika, pravobranioca, zatvorskih policajaca – stražara i službenika sudske policije uređene su Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH.³⁶ Obračun plaća i naknada troškova zaposlenika Zavoda za PIO/MIO uređen je Zakonom o radu FBiH³⁷ i internim aktima Zavoda.

Prema Izvještaju o izvršenju Budžeta FBiH u periodu od 1. 1. do 31. 12. 2023. godine, na 31. 12. 2023. godine u federalnim institucijama bilo je 7.730 zaposlenika, što je za 15 više u odnosu na prethodnu godinu.

³⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 45/10, 111/12, 20/17, 22/19

³⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16, 89/18

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 47.754.914 KM, od kojih su najznačajnije: naknade za topli obrok (19.348.425 KM), jednokratne pomoći, jubilarne nagrade za stabilnost u radu, darovi djeci i sl. (9.458.897 KM), naknade za prevoz sa posla i na posao (6.038.117 KM), regres za godišnji odmor (4.749.513 KM), otpremnine zbog odlaska u penziju (3.186.206 KM), pomoć u slučaju smrti (1.461.553 KM), naknade za odvojeni život (878.243 KM), pomoć u slučaju ostalih bolesti (642.706 KM), naknade za zakup stana (574.718 KM), pomoć u slučaju teže invalidnosti (508.233 KM), naknade troškova smještaja (408.259 KM) i naknade troškova prevoza korisnicima odvojenog života (260.844 KM).

Naknade troškova zaposlenih veće su u odnosu na prethodnu godinu zbog isplate jednokratne novčane pomoći isplaćene u skladu sa Uredbom Vlade FBiH³⁸ i Odlukom o izdvajanju sredstava u skladu sa Uredbom³⁹ zaposlenicima organa uprave i drugih organizacija koji plaću primaju putem Jedinstvenog računa Budžeta FBiH, isključujući izabrane dužnosnike i nosioce izvršnih funkcija. Pravo na isplatu jednokratne pomoći u iznosu od 1.260 KM po zaposleniku, ostvarili su zaposlenici koji su bili u radnom odnosu u momentu stupanja na snagu navedene Odluke.

Naknade troškova prevoza korisnicima odvojenog života, čije je mjesto prebivališta udaljeno više od 70 km od sjedišta rada institucije, iskazane su u okviru naknada troškova zaposlenih. Na osnovu rješenja o naknadi troškova prevoza do mjesta prebivališta porodice članovi Vlade FBiH i njihovi savjetnici ostvaruju pravo na naknadu do četiri puta mjesečno u visini cijene karte prevoza u drumskom ili željezničkom prometu, na relaciji koju koriste. Ova naknada obračunava se i isplaćuje svaki mjesec, četiri puta mjesečno u visini cijene karte prevoza u drumskom prometu na relaciji koju koriste. **Uredbom o naknadama koje pripadaju članovima Vlade FBiH i njihovim savjetnicima koje nemaju karakter plaća⁴⁰ propisano je pravo na naknadu troškova prevoza do mjesta prebivališta porodice, do četiri puta mjesečno, ali nije uređen način upotrebe tog prava, koji bi bio osnov za isplatu, što je imalo za posljedicu da je obračunat i isplaćen maksimalno odobreni iznos, bez relevantnog dokumenta kojim se to dokazuje.**

Odlukom o radnom vremenu u federalnim organima državne službe koju je donijela Vlada FBiH utvrđeno je da sedmično radno vrijeme u federalnim organima državne službe, stručnim i drugim službama Vlade FBiH i drugim tijelima federalne uprave iznosi 40 sati i raspoređuje se na pet radnih dana po osam sati. Prema Odluci, dnevni odmor u trajanju od 30 minuta, čije korištenje utvrđuje rukovodilac organa uprave, ne računa se u radno vrijeme od 40 sati. **Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu⁴¹** propisuje sadržaj i način vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu kod poslodavca. Članom 8. propisani su elementi koje evidencije trebaju sadržavati, a članom 9. propisano je da se evidencija mora voditi uredno, razumljivo i ažurno na početku i na kraju radnog dana radnika, odnosno drugog lica angažovanog na radu, a u slučaju da neki od podataka iz člana 8. stav 1. ovog Pravilnika nije poznat na početku radnog dana, poslodavac je dužan isti unijeti u evidenciju odmah nakon saznanja tog podatka. Članom 10. je propisano da je poslodavac dužan voditi podatke o radnom vremenu potrebne za ostvarivanje prava iz radnog odnosa.

Revizijom korisnika budžeta FBiH utvrdili smo različito tumačenje i postupanje u pogledu primjene odredbi Zakona o radu po pitanju radnog vremena i vođenja evidencija o radnom vremenu. Naime, utvrđeno je da je najveći broj korisnika donio odluku o radnom vremenu, ali kao i prethodnih godina nisu ujednačeni stavovi o početku i kraju radnog vremena, te vremenu odmora u toku radnog vremena. Napominjemo da neusklađenost radnog vremena ima uticaja na obavljanje poslova iz nadležnosti, s obzirom na to da je revizijama pojedinih korisnika Budžeta FBiH utvrđeno neizvršavanje poslova iz nadležnosti i zadataka u zakonski utvrđenim rokovima.

³⁸ Uredba o isplati pomoći od strane poslodavca, V. broj 1783/2023 od 12. 12. 2023. godine

³⁹ Odluka o izdvajanju sredstava u skladu sa Uredbom o isplati pomoći od strane poslodavca i isplati jednokratne pomoći, V. broj 1857/2023 od 18. 12. 2023.

⁴⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 87/10, 22/11,45/13, 09/16

⁴¹ „Sl. novine FBiH“, br. 92/16

Pored toga, utvrdili smo različitosti u pogledu vođenja evidencija o radnom vremenu, gdje se one ne vode ažurno sa svim potrebnim elementima za svakog zaposlenika, s obzirom na to da je u prezentiranim evidencijama iskazano identično vrijeme početka i završetka rada i korištenja dnevnog odmora za sve zaposlenike. Osim toga, uvidom u prezentovane evidencije za pojedina ministarstva koja su smještena u zgradi Vlade FBiH, konstatovali smo da se razlikuju od elektronskih evidencija (ulaz i izlaz) koje vodi Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH, a zbog čega nismo mogli potvrditi da zaposlenici poštuju radno vrijeme. Također, u pojedinim slučajevima smo utvrdili da se evidencije ne vode za rukovodeće državne službenike, šefove odsjeka i vozače. Budući da je u nadležnosti Ministarstva rada i socijalne politike pripremanje stručnih pravnih mišljenja i objašnjenja za primjenu zakona, drugih propisa i općih akata, potrebno je donijeti, u skladu sa Zakonom o radu, ujednačen stav po pitanju radnog vremena.

Preporuke:

- **Vlada FBiH treba preispitati propise vezane za ostvarivanje prava na naknade članovima Vlade FBiH i njihovim savjetnicima koje nemaju karakter plaća, u dijelu ostvarivanja prava na naknade za prevoz korisnicima odvojenog života;**
- **potrebno je da Vlada FBiH donese odluku o radnom vremenu na nivou FBiH kojom će se regulisati početak i kraj radnog vremena, te vrijeme odmora u toku radnog vremena, u skladu sa Zakonom o radu.**

6.2.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 96.678.349 KM, što je u odnosu na planirana sredstva u iznosu od 125.389.139 KM manje za 28.710.790 KM. Vrsta i struktura izdataka prikazana je u tabeli:

Opis	Izmjene i dopune Budžeta za 2023. godinu	Ostvareni rashodi i izdaci za 2023. godinu	Ostvareni rashodi i izdaci za 2022. godinu	Index (3/2 x100)	Indeks (3/4 x100)	% udjela
1	2	3	4	5	6	7
1. Putni troškovi	2.962.596	2.477.554	2.049.150	69	121	2
2. Izdaci za energiju	8.765.427	7.244.283	6.975.849	80	104	7
3. Izdaci za komunikacije i komunalne usluge	15.135.598	14.387.881	13.499.230	89	107	14
4. Nabavka materijala i sitnog inventara	22.291.676	20.120.853	16.266.863	73	124	17
5. Izdaci za usluge prijevoza i goriva	3.370.688	2.420.553	3.055.052	91	79	3
6. Unajmljivanje imovine i opreme	6.225.167	5.996.446	5.542.850	89	108	6
7. Izdaci za tekuće održavanje	5.648.645	6.390.470	4.742.226	84	135	5
8. Izdaci osiguranja, bankarski i platni promet	3.370.850	2.285.434	2.157.952	64	106	2
9. Ugovorene druge i posebne usluge	57.618.492	35.354.875	42.554.952	74	83	44
UKUPNO	125.389.139	96.678.349	96.844.123	77	100	100

Ugovorene i druge posebne usluge iskazane su u iznosu od 35.354.875 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manje su za 7.200.077 KM. U strukturi ovih izdataka najznačajniji su: zatezne kamate (6.556.959 KM), hardverske i softverske usluge (5.952.658 KM), izdaci za rad komisija (4.067.985 KM), ostale nespomenute usluge i dadžbine (2.975.756 KM), ostali izdaci za druge samostalne djelatnosti i povremenog samostalnog rada – ugovori o djelu (2.400.777 KM) i troškovi spora (1.667.728 KM).

Zatezne kamate iskazane su u manjem iznosu u odnosu na prošlu godinu za 8.974.009 KM. Najvećim dijelom odnose se na Ministarstvo finansija (3.392.971.KM) po osnovu sudskih presuda vezanih za civilne invalidnine, civilne žrtve rata, materijalnu i nematerijalnu štetu, kao i po tužbama pravnih osoba.

Izdaci za hardverske i softverske usluge iskazani su u iznosu od 5.592.658 KM. Navedeni izdaci najvećim dijelom odnose se na izdatke za hardverske i softverske usluge iskazane kod Zavoda za PIO/MIO u iznosu od 3.253.130 KM. Radi se o uslugama obrade podataka i najma sistemskog softvera, održavanje Oracle platforme i licenci, te usluge održavanja e-GOP-a.

Izdaci za ugovore o djelu iskazani su u neto iznosu od 2.400.777 KM. Kao i prethodnih godina, i u revidiranoj godini, ugovori o djelu su se zaključivali za obavljanje poslova i zadataka utvrđenih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji, odnosno za poslove, koji opisom odgovaraju poslovima iz nadležnosti kao i redovnih aktivnosti revidiranih institucija. U 2023. godini ugovori o djelu zaključivani su za: kurirske poslove, poslove uvezivanja, skeniranja i štampanja materijala, poslove održavanja i upotrebe vozila, održavanja web stranice, instruktora na nastavnim predmetima, stručnog saradnika za informatičke poslove, reformu visokog obrazovanja, poslove obavljanja asistenta, sačinjavanje informativnih i drugih materijala na kvartalnom i godišnjem nivou, učešće u izradi planova kao i za poslove praćenja i blagovremenog evidentiranja promjena u nadzornim odborima i upravama, odborima za reviziju privrednih društava iz nadležnosti ministarstava.

Nije definisan način utvrđivanja visine naknade, odnosno vrednovanje poslova koji su bili predmet ugovora, kao ni procedura kojom bi se osigurala transparentnost pri izboru lica po ovom osnovu. Također, u pojedinim slučajevima utvrđene su različite visine naknade za isti predmet ugovora o djelu. Imajući u vidu činjenicu da bi se ugovori o djelu trebali zaključivati za obavljanje određenog ugovorenog jednokratnog posla i imajući u vidu višegodišnje ponavljanje obavljanja poslova putem ugovora o djelu, navedeno ukazuje da takvi poslovi nisu privremenog karaktera, tako da se ne bi trebali obavljati na ovakav način.

Ugovori o djelu zaključeni na ovakav način predstavljaju netransparentan način zapošljavanja, što se ne može prihvatiti kada je u pitanju javni sektor. Popunjavanje nedostajućeg kadra neophodnog za poslovanje institucija za obavljanje poslova koji su sistematizovani pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji nije se provodilo uz poštovanje odredbi Zakona o državnoj službi u FBiH i Zakona o namještenicima u organima državne službe u FBiH. Ugovori o djelu nisu zaključivani jednokratno i za obavljanje tačno utvrđene vrste posla.

Izdaci za rad stručnih komisija i drugih radnih tijela iskazani su u iznosu od 4.067.985 KM, što je za 826.875 KM više u odnosu na prethodnu godinu. Isplaćene naknade odnosile su se na članove komisija formiranih na osnovu Uredbe o načinu osnivanja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe (u daljem tekstu: Uredba),⁴² koje se isplaćuju iz budžetskih sredstava, i naknade članovima komisija formiranih u skladu s posebnim zakonskim propisima, a finansiraju se od naplate usluga fizičkih i pravnih lica za izvršene poslove po posebnim propisima i iz namjenskih sredstava. Provedenim revizijama budžetskih korisnika, kao i u prethodnom periodu, utvrđena je nedosljedna primjena Uredbe kod isplate naknada članovima komisija za redovne poslove iz nadležnosti budžetskih korisnika, za rad izvan radnog vremena, sačinjavanja akata o imenovanju, kao i izvještaja o radu radnih tijela. Nismo mogli potvrditi opravdanost isplate naknada članovima komisija koji su zaposlenici institucija, a koji obavljaju poslove iz redovnih zadataka revidiranih institucija (popisne komisije, komisije za javne nabavke, popis bezvrijedne i arhivske registraturne građe, uništenje neupotrebljivih pečata, komisije za izbor i unapređenje državnih službenika, prijem namještenika, provođenje prvostepenog disciplinskog postupka protiv namještenika i dr.). Naglašavamo da članstvo u određenom radnom tijelu ne podrazumijeva obavezu isplate naknade, jer je članom 8. stav 1. Uredbe definisano da isplata naknade članovima komisija pripada samo pod uslovima da poslove za koje su zaduženi obavljaju izvan radnog vremena.

Skrećemo pažnju na to da, iako je određen broj komisija formiran na osnovu posebnih propisa, u njima se radi o poslovima i zadacima koji su u nadležnosti ministarstava, te bi trebali biti u okviru redovnih radnih zadataka.

⁴² „Sl. novine FBiH“, br. 48/14, 77/14, 97/14, 58/15 i 57/23

Za određene komisije utvrđene zakonom, kao što su **Komisija za administrativna pitanja** i **Komisija za rješavanje statusnih pitanja članova Vlade FBiH i njihovih savjetnika**, koje obavljaju poslove predlaganja rješenja o imenovanju i postavljenju rukovodećih državnih službenika koje imenuje Vlada FBiH, regulisanja prava iz radnopravnih odnosa za članove Vlade FBiH i ostale koje imenuje Vlada FBiH, odlučivanja o dodjeli stanova za privremeni smještaj i ostale poslove koji se zaključkom Vlade FBiH daju u nadležnost komisije redovni su poslovi iz nadležnosti Vlade FBiH u skladu sa Zakonom o Vladi i Poslovníkom o radu Vlade FBiH. Zbog navedenog ne možemo potvrditi opravdanost izvršenih isplata za navedene komisije, te smo mišljenja da je potrebno preispitati njihove nadležnosti i stvarni obim poslova, te utvrditi opravdanost kontinuirane isplate naknade svaki mjesec.

Konstatovali smo da su pojedini zaposlenici bili angažovani u više od dvije komisije i prije stupanja na snagu izmjena Uredbe, kojom je od augusta 2023. godine ukinuto ograničenje da jedno lice može biti imenovano za predsjednika ili člana u najviše dva radna tijela, a visina naknade povećana sa 200 KM na 370 KM. Pojedini zaposlenicima je u toku 2023. godine isplaćena naknada za rad u dvije do 12 različitih komisija i/ili radnih tijela u iznosima od 18.847 KM do 30.440 KM. Također, u istom periodu je u pojedinim slučajevima vanjskim saradnicima isplaćena naknada za rad u jednom do tri stručna odbora i/ili komisije u iznosima od 22.800 KM do 28.080 KM.

Provedenim revizijama uočene su nepravilnosti i u dijelu nedonošenja internih akata kojima bi se regulisao postupak odabira i imenovanja članova komisija (komisija za utvrđivanje prijedloga liste vještaka, ispita za stalne sudske tumače, polaganje pravosudnog ispita, stručnog upravnog ispita i dr.), pored toga nije prezentovana dokumentacija kojim bi se dokazalo kako je vršen izbor članova komisija, zbog čega je narušeno načelo transparentnosti. Napominjemo da je transparentnost jedno od načela izvršavanja budžeta, utvrđeno članom 4. Zakonom o budžetima u FBiH, a u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, između ostalog, obavezno je poštovanje principa transparentnosti u okviru programa i procesa koji se izvršavaju.

Kao i prethodnih godina, uočena je praksa imenovanja komisija čiji su članovi najvećim dijelom zaposlenici, čak i oni koji obavljaju rukovodeće poslove (savjetnici, pomoćnici ministra, sekretari ministarstava i šefovi odsjeka), za koje se isplaćuju značajne naknade. Kada je u pitanju angažovanje zaposlenika, skrećemo pažnju na to da, osim što su komisije formirane u skladu s Uredbom, određeni broj formiran je na osnovu posebnih propisa (polaganje stručnih ispita i drugih ispita, ocjena ispunjenosti uslova prostora, opreme i kadrova, komisija za tehnički pregled i sl.) koji su u nadležnosti revidiranih subjekata, u okviru redovnih poslova, utvrđenih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i koji se obavljaju u toku radnog vremena.

Pored toga, naglašavamo da nepopunjenost sistematizovanih radnih mjesta i prevelik broj angažovanih zaposlenika u komisijama može negativno uticati na kvalitet i efikasnost obavljanja redovnih poslova i zadataka.

Na naknade koje su isplaćene članovima komisija obračunat je porez u iznosu od 10%, doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje 6% i doprinos za zdravstveno osiguranje 4% u skladu s Instrukcijom Federalnog ministarstva finansija od 17. 11. 2016. godine. **Obračun naknada članovima komisija koji su zaposlenici budžetskih korisnika nije imao tretman plaće, odnosno oporezivog prihoda od nesamostalne djelatnosti, što nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak⁴³ i Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak.⁴⁴ Obaveza poslodavca je da obračuna i uplati poreze i doprinose u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak, kao i Zakonom o doprinosima⁴⁵ i Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.⁴⁶**

⁴³ „Sl. novine FBiH“, br. 10/8, 9/10, 44/11, 7/13, 65/13

⁴⁴ „Sl. novine FBiH“ br. 48/21, 77/21, 20/22, 57/22, 5/23, 85/23 i 97/23

⁴⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18, 99/19, 4/21, 6/23 i 28/23 – Odluka Ustavnog suda

⁴⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 64/08, 81/08, 98/15, 6/17, 38/17, 39/18, 12/21, 6/22 i 19/23

Preporuke:

- **potrebno je da Vlada FBiH preispita opravdanost Uredbe o načinu osnivanja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe u dijelu formiranja i plaćanja komisija čiji su članovi zaposlenici budžetskih korisnika;**
- **naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu s važećim propisima.**

Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge iskazani su u iznosu od 14.387.881 KM, od čega su najznačajniji izdaci za: poštanske usluge (9.882.490 KM), vodu i kanalizaciju (891.404 KM), internet (865.793 KM), fiksne telefone (795.377 KM), održavanje čistoće (661.147 KM) i izdaci za mobilne telefone (624.280 KM). Vlada FBiH je 14. 4. 2015. godine donijela Zaključak⁴⁷ kojim je definisala pravo korištenja službenih telefona i utvrdila mjesečne iznose upotrebe telefona za rukovodioce federalnih organa uprave i federalnih upravnih organizacija, rukovodeće državne službenike, državne službenike i namještenike (od 50 do 150 KM). **Ističemo da je Generalni sekretarijat Vlade FBiH internim aktom ograničio troškove službenih telefona za premijera i sekretara Vlade FBiH, savjetnike premijera i zamjenika premijera, ali zaključak nije izmijenjen u dijelu utvrđivanja ograničenja za sve članove Vlade FBiH. Ministrima i savjetnicima ministara nije limitirana upotreba telefona, odnosno nisu obuhvaćeni Zaključkom.**

Preporuka:

- **Vlada FBiH treba preispitati Zaključak o pravu upotrebe službenih telefona u dijelu limitiranja potrošnje za ministre i savjetnike ministara.**

6.2.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi i drugi tekući rashodi iskazani su u iznosu od 4.730.618.251 KM i u ukupnim rashodima i izdacima Budžeta FBiH za 2023. godinu sudjeluju 74%. U odnosu na plan manji su za 38.867.202 KM, a u odnosu na prethodnu godinu veći su za 1.001.073.856 KM. Veća realizacija u odnosu na prethodnu godinu iskazana je na pozicijama: tekućih transfera pojedincima za iznos od 838.948.193 KM, tekući transferi drugim nivoima vlasti za iznos od 101.257.018 KM i subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima za iznos od 59.534.852 KM.

U nastavku dajemo tabelarni pregled planiranih i realizovanih tekućih transfera i drugih tekućih rashoda, s indeksima ostvarenja u odnosu na planirana sredstva, te indeksima ostvarenja u odnosu na prethodnu godinu:

Opis	Budžet FBiH za 2023. godinu	Ostvareni rashodi za 2023. godinu	Ostvareni rashodi za 2022. godinu	Indeks (3/2 x100)	Indeks (3/4 x100)	% udjela
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1. Tekući transferi drugim nivoima vlasti	539.516.100	534.994.074	422.737.056	99	127	11
2. Tekući transferi pojedincima	3.940.349.107	3.919.725.103	3.080.776.910	99	127	83
3. Tekući transferi neprofitnim organizacijama	27.654.800	28.585.010	22.288.150	103	128	1
4. Tekući transferi javnim preduzećima	58.998.054	53.165.362	50.865.431	90	105	1
5. Tekući transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima	183.721.471	180.954.300	121.419.448	98	149	4
6. Tekući transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0	0
7. Drugi tekući rashodi	19.235.921	13.194.402	20.457.400	69	64	0,28
1. Tekući transferi (od 1 do 7)	4.769.475.453	4.730.618.251	3.718.544.395	99	127	100
8. Transferi kantonima – Sredstva iz RFI aranžmana s MMF-om	0	0	0	0	0	0

⁴⁷ V. broj: 456/2015 od 14. 4. 2015. godine

Opis	Budžet FBiH za 2023. godinu	Ostvareni rashodi za 2023. godinu	Ostvareni rashodi za 2022. godinu	Indeks (3/2 x100)	Indeks (3/4 x100)	% udjela
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
9. Tekući transferi jedinicama lokalne samouprave	0	0	10.000.000	0	0	0
10. Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima – Fond za stabilizaciju privrede	0	0	0	0	0	0
11. Transfer za sanaciju javnih zdravstvenih ustanova u FBiH	0	0	0	0	0	0
12. Transfer za poduzimanje mjera za sprečavanja i suzbijanje bolesti COVID-19 iz nadležnosti FBiH	10.000	0	1.000.000	0	0	0
II. Tekući transferi COVID-19 (od 8 do 12)	10.000	0	11.000.000	0	0	0
III. UKUPNO I + II (TEKUĆI TRANSFERI + TEKUĆI TRANSFERI COVID-19)	4.769.485.453	4.730.618.251	3.729.544.395	99	127	100

6.2.2.3.1 Tekući transferi

Tekući transferi realizovani su u iznosu od 4.730.618.251 KM. U odnosu na prethodnu godinu veći su za 1.002.073.856 KM, a u odnosu na plan manji su za 38.857.202 KM.

U okviru transfera najznačajniji su transferi pojedincima i drugim nivoima vlasti koji se odnose na isplate po posebnim zakonskim propisima, a u ukupnim tekućim transferima sudjeluju 82%, dok u ukupno realizovanim rashodima i izdacima Budžeta FBiH u 2023. godini 61%. Realizovani su preko Zavoda za PIO/MIO (3.189.533.213 KM), Ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata (359.024.669 KM) i Ministarstva rada i socijalne politike (330.396.845 KM). Ovi transferi regulisani su Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju,⁴⁸ Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom,⁴⁹ Zakonom o roditeljima njegovateljima u FBiH⁵⁰, Zakonom o materijalnoj podršci porodicama s djecom u FBiH,⁵¹ Zakonom o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica,⁵² Zakonom o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja⁵³ i Zakonom o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata.⁵⁴

Realizacija ostalih tekućih transfera regulisana je Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu, kojim je utvrđeno da budžetski korisnici Vladi FBiH predlažu programe utroška transfera, koji treba da sadrže naziv programa, svrhu, kriterije za raspodjelu sredstava, visinu sredstava, izvore sredstava, kategoriju korisnika sredstava, te način i rokove izvještavanja. Budžetski korisnici o utrošenim sredstvima izvještavaju Ministarstvo finansija periodično, a Ministarstvo finansija Vladu FBiH, a izvještaj o dodijeljenim sredstvima, s listom korisnika kojima su dodijeljena, budžetski korisnici dužni su objaviti na internet-stranici.

Tekući transferi drugim nivoima vlasti

Tekući transferi drugim nivoima vlasti najvećim dijelom iskazani su kod Ministarstva finansija (214.122.858 KM), Ministarstva zdravstva (136.052.118 KM), Ministarstva rada i socijalne politike (115.009.009 KM), Ministarstva prostornog uređenja (19.626.260 KM), Ministarstva obrazovanja i nauke (17.547.331 KM), Ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta (14.924.180 KM), Ministarstva kulture i sporta (10.616.470 KM) i Ministarstva okoliša i turizma (5.160.749 KM).

⁴⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 13/18, 93/19, 90/21, 19/22, 42/23

⁴⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16, 40/18

⁵⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 75/21

⁵¹ „Sl. novine FBiH“, br. 52/22

⁵² „Sl. novine FBiH“, br. 33/04, 56/05, 70/07, 9/10, 90/17, 29/22

⁵³ „Sl. novine FBiH“, br. 70/05, 61/06, 9/10, 90/17, 29/22

⁵⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 41/13, 90/17

Sredstva su putem transfera doznačena kantonima, jedinicama lokalne samouprave, agencijama, zavodima, fondovima federalnog, kantonalnog i gradskog/općinskog nivoa. Pored navedenog, jedan dio sredstava dodijeljen je ustanovama iz oblasti kulture, sporta, obrazovanja i udruženjima.

Tekući transfer putem Ministarstva finansija realizovan u iznosu od 203.999.998 KM odnosi se na finansijsku pomoć kantonima za provođenje strukturalnih reformi i finansiranje/sufinansiranje infrastrukturnih projekta, u omjeru 50%:50%. Utvrđeni kriterij za raspodjelu sredstava kantonima bio je broj stanovnika prema Popisu stanovništva, domaćinstva i stanova u Bosni i Hercegovini iz 2013. godine⁵⁵ uz primjenu pondera dva za Posavski i Bosansko–podrinjski kanton.

Tekući transfer jedinicama lokalne samouprave realizovan je putem Ministarstva finansija u iznosu od 10.000.000 KM. Sredstva su dodijeljena svim općinama i gradovima u jednakom iznosu od po 125.000 KM kao jednokratna finansijska pomoć budžetima. **Odlukom o utvrđivanju kriterija, načina i procedura za dodjelu sredstava definisano je da se sredstva dodjeljuju na osnovu kriterija, koji nisu u konačnici doneseni.**

Sredstva su dodijeljena svim kantonima u junu i julu 2023., kao i svim jedinicama lokalne samouprave, a rok za dostavljanje izvještaja o namjenskom utrošku sredstava iz 2022. godine bio je do 31. 12. 2023. godine. **Ukoliko sredstva nisu utrošena namjenski, cjelokupan iznos korisnici su obavezni vratiti najkasnije do 31. 3. 2024. godine, zajedno sa zakonskim zateznim kamatama. Na osnovu navedenog konstatujemo da nisu ispoštovane odredbe člana 57. Zakona o budžetima u FBiH, s obzirom na to da su odobrena sredstva za 2023. godinu, a da nije istekao rok za dostavu izvještaja za 2022. godinu.**

Tekući transferi putem Ministarstva zdravstva najvećim dijelom odobreni su Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH – za sufinsiranje Fonda solidarnosti (51.650.000 KM), za sanaciju javnih zdravstvenih ustanova u FBiH (77.200.000 KM), Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH - za finansiranje troškova raseljenih lica (2.000.000 KM) i transfer za biomedicinski potpomognutu oplodnju (2.000.000 KM).

Transfer za sanaciju zdravstvenih ustanova odnosi se na dodijeljena sredstva kliničkim centrima u FBiH (39.666.667 KM) i općim i kantonalnim bolnicama u FBiH (35.333.332 KM), a s ciljem implementacije Zakona o finansijskoj konsolidaciji i/ili restrukturiranju javnih zdravstvenih ustanova u FBiH. Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH ovaj transfer uvećan je za 2,2 miliona KM, te je Vlada FBiH usvojila Izmjenu Programa o utrošku sredstava Transfera za sanaciju zdravstvenih ustanova. Izmjenom Programa utroška sredstava definisani kriteriji za raspodjelu sredstava je program utroška sredstava ustanova. **Revizijom je utvrđeno da nije bilo javnog poziva zdravstvenim ustanovama za dostavljanje programa niti su druge ustanove imale informaciju da mogu podnijeti zahtjev da učestvuju u raspodjeli dodatnih 2,2 miliona KM, zbog čega ne možemo potvrditi kriterije za dodjelu dodatnih sredstava, kao ni da su sredstva transparentno dodijeljena. Navedeno nije u skladu sa članovima 38. i 39. Zakona o izvršavanju budžeta FBiH za 2023. godinu.**

Vlada FBiH je na prijedlog Ministarstva imenovala Komisiju za praćenje i nadzor nad implementacijom programa finansijske konsolidacije i/ili restrukturiranja i namjenski utrošak sredstava. Komisiji je dostavljena i informacija Ministarstva finansija od 2. 6. 2023. godine o stanju duga poreznih dužnika javnih zdravstvenih ustanova sa stanjem na 30. 4. 2023. godine na osnovu koje su korisnici transfera Sveučilišna klinička bolnica Mostar i Opća bolnica Jajce za vrijeme provođenja postupka finansijske konsolidacije nastavili kumuliranje poreznog duga ne izmirujući tekuće dospjele porezne obaveze. Na prijedlog Komisije za praćenje i nadzor Vlada FBiH je usvojila zaključak da Komisija traži pojašnjenje od spomenutih ustanova o uzrocima koji su doveli do kumuliranja dugova kako bi se mogle dostaviti detaljnije informacije s ciljem iznalaženja rješenja za nastavak postupka finansijske konsolidacije. **Nije prezentirano da su prikupljena obrazloženja zdravstvenih ustanova o kumuliranju tekućih dugova niti je Vlada FBiH dalje razmatrala tu problematiku.**

⁵⁵„Sl. Glasnik BiH“, br.60/16

Nije sačinjena analiza do sada ostvarenih efekata utroška budžetskih sredstava u ostvarenju postavljenih ciljeva postizanja stanja likvidnosti i solventnosti i jačanju odgovornosti u upravljanju rizikom u poslovanju javnih zdravstvenih ustanova. Sredstva su dodijeljena u iznosu od 150.000.000 KM u 2022. i 2023. godini na osnovu Zakona o finansijskoj konsolidaciji i/ili restrukturiranju javnih zdravstvenih ustanova u FBiH. Navedeno ističemo jer i pored isplate značajnih sredstava iz Budžeta FBiH, pojedine zdravstvene institucije povećavaju svoje dugove za poreze i doprinose, što nije u skladu sa članom 13. stav 2) Zakona o finansijskoj konsolidaciji i restrukturiranju javnih zdravstvenih ustanova u FBiH.

Tekući transferi realizovani putem Ministarstva rada i socijalne politike najvećim dijelom odnose se na Tekući transfer – Podrška Evropske unije Bosni i Hercegovini u cilju ublažavanja negativnog socioekonomskog uticaja energetske krize (64.534.442KM), transfer za provedbu Zakona o roditeljima njegovateljima (25.836.544 KM) i transfer civilnim žrtvama rata (24.438.023 KM).

Revizijom transfera realizovanih kod ostalih budžetskih korisnika utvrđeno je sljedeće:

- nisu utvrđeni mjerljivi kriteriji i nije definisana dokumentacija kojom bi se potvrdila ispunjenost kriterija. Mjerljivost kriterija je bitna jer se time utvrđuje broj bodova koji je opredjeljujući za iznos doznačenih sredstava (Ministarstvo prostornog uređenja, Ministarstvo kulture i sporta, Predsjednik i potpredsjednik FBiH);
- u okviru transfera drugim nivoima vlasti planirani su i realizovani tekući transferi za kapitalna ulaganja, zbog čega nisu planirani i realizovani u skladu s kontnim planom (Ministarstvo kulture i sporta, Ministarstvo okoliša i turizma, Ministarstvo rada i socijalne politike);
- za dodjelu sredstava potencijalnim aplikantima nije bilo javnog oglašavanja, zbog čega nije osiguran jedan od glavnih budžetskih principa – transparentnost.

Tekući transferi pojedincima

Transferi pojedincima, kao što je naprijed navedeno, najvećim dijelom odnose se na isplate po posebnim zakonskim propisima.

Ostali transferi pojedincima najvećim dijelom iskazani su kod sljedećih korisnika: Ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica (40.002.802 KM), Ministarstvo energije, rudarstva i industrije (493.000 KM), Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH (104.950 KM) i Parlament FBiH (69.700 KM). Osim što je najveći dio sredstava pojedincima dodijeljen preko resornog Ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica, pojedincima su dodjeljivana sredstva za rješavanje socijalnih pitanja (troškova liječenja, pomoć socijalno ugroženim osobama, povratnicima i raseljenim osobama, učenicima i studentima, sportistima, naučnicima i za humanitarne akcije sl.) preko drugih budžetskih korisnika. Dodjela sredstava na ovaj način dovodi u pitanje rad resornih ministarstava, odnosno budžetskih korisnika, s obzirom na to da se ova sredstva svake godine planiraju u budžetima resornih ministarstava po nivoima vlasti i po oblastima za koje su zadužena pojedina ministarstva (primjera radi: za liječenje - Ministarstvo zdravstva; za pomoć učenicima i studentima - Ministarstvo obrazovanja i nauke; za socijalno ugrožene osobe - Ministarstvo rada i socijalne politike i sl.) Imajući u vidu navedeno, ne možemo potvrditi opravdanost ovakvog načina pomoći pojedincima.

Revizijom transfera dodijeljenih pojedincima kod jednog broja budžetskih korisnika utvrđeno je:

- nije bilo zakonskog osnova za planiranje (Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH);
- nije objavljen javni poziv za dodjelu sredstava, zbog čega nije osiguran jedan od glavnih budžetskih principa-transparentnost;
- nisu utvrđene procedure o načinu rangiranja i raspodjele planiranih transfera (Parlament FBiH);
- nisu utvrđeni kriteriji raspodjele, a u pojedinim slučajevima utvrđeni kriteriji nisu mjerljivi, te sredstva su dodijeljena na osnovu molbi i zahtjeva (Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH, Parlament FBiH i Ministarstvo kulture i sporta);
- nije utvrđena obaveza dostavljanja izvještaja o namjenskom utrošku odobrenih sredstava, niti su oni dostavljani kod pojedinih budžetskih korisnika, što nije skladu sa članom 57. Zakona o budžetima u FBiH (Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH i Parlament FBiH).

Tekući transferi neprofitnim organizacijama

Transferi neprofitnim organizacijama najvećim dijelom iskazani su kod Ministarstva obrazovanja i nauke (5.696.143 KM), Ministarstva rada i socijalne politike (5.224.091 KM), Vlade FBiH (4.479.083 KM), Ministarstva energije i rudarstva (3.600.000 KM), Ministarstva finansija (3.020.787 KM), Ministarstva kulture i sporta (3.104.380 KM), Ministarstva za pitanje boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata (2.150.000 KM) i Predsjednika i dva potpredsjednika FBiH (263.670 KM).

Dodjela sredstava neprofitnim organizacijama posebno se odnosi na transfere raznim udruženjima, čiji rad se finansira kako iz federalnog budžeta tako i iz kantonalnih i gradskih/općinskih budžeta. Udruženja posluju u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama⁵⁶ i registruju se u nadležnom ministarstvu pravde. S obzirom da nije uspostavljen adekvatan registar svih udruženja registrovanih na području FBiH, trenutne okolnosti omogućuju im finansiranje s različitih nivoa vlasti.

Revizijom transfera dodijeljenih neprofitnim organizacijama kod jednog broja budžetskih korisnika konstatovano je da:

- sredstva tekućih transfera nisu korištena samo za namjene koje su određene Budžetom i Programom utroška sredstava, niti su knjigovodstveno evidentirani na propisanim pozicijama na osnovu kontnog plana koji je propisan Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
- nisu utvrđeni mjerljivi kriteriji za vrednovanje projekata u svrhu objektivnog bodovanja, niti je definisana dokumentacija kojom bi se potvrdila ispunjenost kriterija (Ministarstvo kulture i sporta, Ministarstvo rada i socijalne politike).

Tekući transferi javnim preduzećima

Tekući transferi javnim preduzećima iskazani su kod Ministarstva prometa i komunikacija (38.777.954 KM), Ministarstva energije, rudarstva i industrije (13.417.308 KM), Ministarstva finansija (700.000 KM) i Ministarstva kulture i sporta (270.100 KM).

Subvencije javnim preduzećima kod Ministarstva energije, rudarstva i industrije odnose se na transfer „Operator-Terminali Federacije d.o.o. Sarajevo“ (OTF) za uspostavu rezervi naftnih derivata (9.757.798 KM), subvencije javnim preduzećima za uvezivanje radnog staža (2.164.941 KM) i transfer „Energoinvestu“ d.d. Sarajevo za izmirenje duga Ruskoj Federaciji (1.494.569 KM). **Revizijom je konstatovano da:**

- nisu poduzete aktivnosti u svrhu sigurnog, redovnog i kvalitetnog snabdijevanja naftnim derivatima, zbog čega značajan dio prikupljenih i doznačenih sredstava nije namjenski utrošen, kako je predviđeno Zakonom o naftnim derivatima, a neutrošena sredstva se nalaze na namjenskim računima OTF-a;
- Skupština OTF-a nije donijela odluku o povećanju osnovnog kapitala u skladu s članom 42. Zakona o naftnim derivatima u visini sredstava koja se koriste za osiguranje tehničko-tehnološke ispravnosti postrojenja i skladišta za skladištenje naftnih derivata;
- Izvještaj o izvršenoj kontroli namjenskog utroška sredstava za 2022. godinu Komisija je sačinila tek u decembru 2023. godine, nakon roka utvrđenog Rješenjem. Komisija za kontrolu namjenskog utroška sredstava OTF-a prikupljenih po osnovu takse za uspostavu rezervi naftnih derivata za 2023. godinu nije izvršila kontrolu namjenskog utroška sredstava, jer kompletan Izvještaj o namjenskom utrošku sredstava prikupljenih po osnovu takse za uspostavu rezervi naftnih derivata za 2023. godinu OTF nije dostavio;
- odobrena sredstva po Programu utroška sredstava – Subvencije javnim preduzećima za uvezivanje radnog staža u 2019. godini u iznosu od 541.613 KM (konfekcija „Borac“ d.d. Travnik 296.858 KM, i „Hidrogradnja“ d.d. u stečaju Sarajevo 244.755 KM) nisu namjenski utrošena, niti je izvršen povrat nenamjenski utrošenih sredstava na JRT FBiH.

⁵⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 45/02

Subvencije javnim preduzećima kod Ministarstva prometa i komunikacija odnose se na transfer željeznicama (34.500.000 KM), transfer aerodromima (4.070.000 KM) i transfer aviokompanijama (207.954 KM). Transferi željeznicama FBiH odobreni su JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo na osnovu odluka Vlade FBiH o usvajanju Programa utroška sredstava transfera željeznicama FBiH za provođenje Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja⁵⁷ (14.500.000 KM), koji je izmjenama i dopunama Budžeta FBiH uvećan za dodatnih 14.000.000 KM i Programa utroška sredstava transfera za izmirenje obaveza po Zakonu o finansijskoj konsolidaciji JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo (6.000.000 KM).

Subvencije javnim preduzećima kod Ministarstva kulture i sporta iskazane su u iznosu od 270.100 KM, a odnose se na subvencioniranje rada „JP Filmski centar“ Sarajevo (200.000 KM) i subvencioniranje rada „JU Centar za kulturu i obrazovanje“ Bosanski Petrovac (70.100 KM).

Tekući transferi privatnim preduzećima

Tekući transferi privatnim preduzećima iskazani su kod Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (168.738.466 KM), Ministarstva razvoja poduzetništva i obrta (6.592.475 KM) i Ministarstva energije, rudarstva i industrije (5.623.359 KM).

Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva odnose se na subvencije privatnim preduzećima po osnovu poticaja za poljoprivredu i veterinarstvo. **Revizijom ovih transfera konstatovano je da nije uspostavljen adekvatan nadzor i kontrola u obimu definisanom Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju, kojim je utvrđeno da nadzor i kontrolu u fazi proizvodnje na terenu potencijalnih klijenata, kao i tokom prikupljanja i obrade dokumentacije, a prije dostavljanja Ministarstvu vrše kantonalni poljoprivredni inspektori.** Dodatnu kontrolu i nadzor vrši federalna poljoprivredna inspekcija u saradnji sa kantonalnom poljoprivrednom inspekcijom. S obzirom na to da je Programom utroška sredstava po modelu podrški proizvodnji za 2023. godinu po osnovu biljne i animalne proizvodnje odobreno 28.365 zahtjeva i da je izvršena kontrola zahtjeva po osnovu proizvodnje kravljeg, ovčijeg i kozjeg mlijeka samo kod proizvođača koji imaju vlastitu preradu, ne možemo potvrditi da je uspostavljen adekvatan nadzor i kontrola u obimu definisanom Zakonom o novčanim podrškama, što ima značaj jer podrške za proizvodnju mlijeka u ukupnim podrškama za animalnu proizvodnju učestvuju sa 55.739.606 KM ili 62%.

Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima Ministarstva energije, rudarstva i industrije odnose se na subvencije za regresiranje kamata - Garantni fond (4.578.820 KM), subvencije privatnim preduzećima za uvezivanje radnog staža (575.539 KM) i subvencije privatnim preduzećima za kupovinu električnih automobila (469.000 KM).

Revizijom subvencija privatnim preduzećima za uvezivanje radnog staža utvrđeno je da su sredstva u iznosu od 300.819 KM po Programu utroška sredstava Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima za uvezivanje radnog staža za 2023. godinu odobrena preduzeću „Aluminij“ d.d. Mostar, iako ovo preduzeće nije imalo pravo učešća, odnosno kriterij za dodjelu sredstava kojim je određeno pravo učešća nije definisan sa stanovišta većinskog učešća privatnog vlasništva u kapitalu korisnika finansijske pomoći, jer su sredstva namijenjena za dodjelu privatnim preduzećima. Programom je propisano da je korisnik pomoći privatno preduzeće u čijem je osnovnom kapitalu kapital Federacije BiH ili bilo kojeg nivoa vlasti u Federaciji BiH zastupljen sa manje od 50% vlasništva. Naime, preduzeće „Aluminij“ d.d. Mostar ima mješovitu strukturu kapitala sa vlasničkim udjelima: Vlada FBiH 44%, Vlada Republike Hrvatske 12% i pojedinačni dioničari 44% – kapital u privatnom vlasništvu. Shodno tome, preduzeće nije u većinskom vlasništvu FBiH, ali nije ni u većinskom privatnom vlasništvu, zbog čega nije ispunjavalo osnovni kriterij za učešće i izbor korisnika sredstava finansijske pomoći. Pored navedenog, Programom su odobrena sredstva za uvezivanje radnog staža po osnovu neizmirenih doprinosa za PIO koji su obračunati na bruto plaće veće od zakonom utvrđenih minimalnih u FBiH.

⁵⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 57/03

Budući da je cilj rješavanje socijalnog statusa radnika penzionisanjem, te da su za ove namjene osigurana sredstva u Budžetu FBiH, smatramo da sa aspekta efikasnog i racionalnog upravljanja javnim novcem nije primjereno ni opravdano odobravati sredstva za izmirenje doprinosa za PIO koji su obračunati na bruto plaće veće od zakonom utvrđenih minimalnih bruto plaća u FBiH. Skrećemo pažnju da je preduzeću „Aluminij“ d.d. Mostar odobren prosječan mjesečni iznos sredstava po jednom radniku 690 KM za izmirivanje doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, dok je drugim preduzećima po istom osnovu odobreno od 6 do 11 puta manje sredstava. Na ovakav način se privatna preduzeća stimulišu, umjesto da se sankcionišu zbog nepoštovanja važećih zakonskih propisa.

Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima kod Ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta iskazane su u iznosu od 6.592.475 KM i odnose se na subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima – regres kamata iskazane u iznosu od 1.800.000 KM, subvencije za implementaciju novih znanja, tehnologija i standarda od 2.776.093 KM, subvencije za pomoć novoosnovanim subjektima male privrede od 1.192.060 KM i subvencije za rast i razvoj MSP-a i obrta od 824.321 KM. **Obavljenom revizijom utvrđeno je da nisu blagovremeno započete aktivnosti na raspodjeli sredstava tekućeg transfera Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima – regres kamata, s obzirom na to da je Odluka Vlade FBiH o usvajanju programa utroška sredstava donesena u decembru, a 29. 12. 2023. godine zaključen je Ugovor sa Razvojnou bankom FBiH. Ministarstvo je evidentiralo vrijednost ugovora u Glavnoj knjizi na rashodima i razgraničenim rashodima sa 31. 12. 2023. godine u skladu sa tačkom 14. iz Predbilansnih radnji za 2023. godinu koje je dostavilo Ministarstvo finansija. To je imalo za posljedicu da su, na datum bilansa, rashodi precijenjeni za 1.800.000 KM.**

Drugi tekući rashodi iskazani su u iznosu od 13.194.402 KM, a najvećim dijelom odnose se na rashode po osnovu izvršenja sudskih presuda i rješenja o izvršenju u iznosu od 10.769.662 KM, rashode po osnovu povrata više ili pogrešno uplaćenih sredstava u iznosu od 738.466 KM, preuzete obaveze bivšeg Federalnog ministarstva odbrane po osnovu doprinosa za PIO/MIO u iznosu od 1.111.794 KM.

Ovi rashodi su najvećim dijelom iskazani kod Ministarstva finansija, jer su putem JRT-a isplaćene obaveze po osnovu pravosnažnih presuda i sudskih izvršnih rješenja, koje se odnose na rješenja o izvršenju kojima se FBiH tereti kao solidarno odgovorna za obaveze stečajnih dužnika „Binas“ d.d. Bugojno, „BNT – Tvorница mašina i hidraulike“ d.d. Novi Travnik i PS „Vitezit“ d.o.o. Vitez, te kao solidarni dužnik mora isplatiti neisplaćene obaveze za plaće, topli obrok i razliku regresa, sa pripadajući zateznim kamatama. Također, u okviru ovih obaveza iskazane su obaveze koje se odnose na sudske presude i rješenja o izvršenju po osnovu civilnih invalidnina, civilnih žrtava rata, neosnovano lišenje slobode, materijalnu i nematerijalnu štetu i dr.

6.2.2.4 Kapitalni transferi

Kapitalni transferi realizovani su u iznosu od 171.948.848 KM i u ukupnim rashodima i izdacima Budžeta FBiH za 2023. godinu sudjeluju 2,7%. U odnosu na planirana sredstva manji su za 134.957.152 KM ili 44%.

U skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu, definisano je da se ovi transferi realizuju programima utroška sredstava koje usvaja Vlada FBiH na prijedlog budžetskih korisnika, koji treba da sadrži naziv, svrhu, kriterij za raspodjelu sredstava, visinu sredstava, izvore sredstava, kategoriju korisnika sredstava, te način i rokove izvještavanja. Budžetski korisnici su dužni da o utrošenim sredstvima izvještavaju Ministarstvo finansija periodično, a Ministarstvo finansija Vladu FBiH, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH. Izvještaje o dodijeljenim sredstvima, s listom korisnika kojima su dodijeljena, budžetski korisnici dužni su objaviti na internet-stranici.

U nastavku dajemo tabelarni pregled planiranih i ostvarenih kapitalnih transfera, s indeksima ostvarenja u odnosu na planirana sredstva, te indeksima ostvarenja u odnosu na prethodnu godinu:

Opis	Budžet FBiH za 2023. godinu	Ostvareni rashodi za 2023. godinu	Ostvareni rashodi za 2022. godinu	Index (3/2x100)	Index (3/4x100)	% udjela
1	2	3	4	5	6	7
1. Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	101.800.000	75.520.345	42.238.661	74	179	44
2. Kapitalni transferi pojedincima	1.500.000	1.491.651	1.490.961	99	100	1
3. Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	2.300.000	2.600.000	2.693.993	113	97	2
4. Kapitalni transferi javnim preduzećima	200.306.000	92.336.852	62.695.098	46	147	54
5. Kapitalni transferi finansijskim institucijama	1.000.000	0	0	0		0
6. Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima	0	0	0	0		0
I. Kapitalni transferi (od 1 do 5)	306.906.000	171.948.848	109.118.713	56	158	100

Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti

Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti realizovani su kod Ministarstva finansija (28.998.635 KM), Ministarstva kulture i sporta (15.950.000 KM), Ministarstva prometa i komunikacija (11.277.310 KM), Ministarstva zdravstva (9.000.000 KM), Ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica (4.995.354 KM), Ministarstva okoliša i turizma (2.500.000 KM), Ministarstva prostornog uređenja (2.000.000 KM), Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (799.045 KM). Obavljenom revizijom transfera dodijeljenih nižim nivoima vlasti kod ovih budžetskih korisnika utvrđeno je da:

- transfer za izgradnju autocesta, brzih cesta, magistralnih i drugih cesta putem Ministarstva prometa i komunikacija realizovan je u iznosu od 11.277.310 KM. Budžetom sredstva za ove namjene su odobrena u iznosu od 7.000.000 KM, a izmjenama i dopunama Budžeta iznos je odobren u iznosu od 17.000.000 KM. Raspodjela sredstava izvršena je bez provođenja javnog poziva za odabir korisnika sredstava, zbog čega nije osigurana transparentnost u dodjeli sredstava. Također, navedenim transferom od ukupno doznačenih sredstava iznos od 7.000.000 KM dodijeljen je unaprijed odabranim korisnicima na osnovu njihovih zahtjeva, bez utvrđenih kriterija. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da su sredstva dodijeljena u skladu sa članovima 38. i 39. Zakona o izvršavanju budžeta FBiH za 2023. godinu. Za odobrena sredstva po istom osnovu u 2024. godini pokrenute su procedure za objavu javnog poziva i utvrđivanja kriterija za dodjelu sredstava;
- posebni kriteriji za raspodjelu sredstava za programe/projekte obnove i zaštite nacionalnih spomenika koja su realizovana putem Ministarstva prostornog uređenja i za finansiranje/sufinansiranje projekata u jedinicama lokalne samouprave putem Ministarstva finansija nisu mjerljivi, ne mogu se objektivno ocijeniti i za koje nije jasno utvrđena dokazna dokumentacija. Navedeno utiče na transparentnu raspodjelu sredstava;
- transferi drugim nivoima vlasti za izgradnju bazena u Mostaru, za obnovu dvorca Lothara von Berkse u sastavu nacionalnog spomenika Stari grad Ostrožac te za izgradnju pozorišne sale i rekonstrukciju Kulturnog centra Bihać koji su realizovani putem Ministarstva kulture i sporta planirani su bez detaljnog obrazloženja programa (općih i posebnih ciljeva), procjene rezultata, te procjene nepredviđenih rashoda i rizika, što nije u skladu sa članom 13. Zakona o Budžetima FBiH. Programi utroška sredstava su doneseni, a nije utvrđena spremnost projekata za realizaciju i izvršena procjena radova i usluga koji će se realno izvršiti u posmatranom periodu, a to je i osnovni razlog zbog kojeg realizacija ne prati utvrđeni plan utroška sredstava.

Kapitalni transferi pojedincima

Kapitalni transferi pojedincima realizovani su kod Ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata za nabavku putničkih automobila za ratne vojne invalide. Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu utvrđeno je da se sredstva u iznosu od 1.500.000 KM koriste na osnovu Uredbe o sufinansiranju nabavke putničkih automobila za ratne vojne invalide 100% prve grupe.⁵⁸ Odluku o izboru 50 korisnika sredstava za sufinansiranje nabavke putničkih automobila ratnim vojnim invalidima 100% I grupe u 2023. godini Ministarstvo je donijelo 29. 8. 2023. godine. Do kraja godine 49 korisnika je realizovalo nabavku, dok su za jednog korisnika sredstva prenesena u narednu godinu s obzirom na to da do kraja 2023. godine nije okončana nabavka vozila. Korisnici su nabavili vozila od 20 različitih dobavljača, a Ministarstvo je sufinansiralo nabavke u pojedinačnim iznosima od 26.099 KM do 30.000 KM bez PDV-a.

Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama

Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama iskazani su kod Ministarstva rada i socijalne politike u iznosu od 2.600.000 KM, a planirani su u iznosu od 2.300.000 KM. Iz sredstava Tekuće rezerve Vlade FBiH obezbijedena su nedostajuća sredstva Ustanovi za socijalno zbrinjavanje i zdravstvenu njegu - Drin za izgradnju stambenog kompleksa „Odjel B – Urlenike“ u iznosu od 300.000 KM, dok je putem preraspodjele sredstava obezbijedeno 300.000 KM za završne radove i stavljanje u funkciju Roditeljske kuće u krugu Pedijatrijske klinike u Tuzli.

Kapitalni transferi javnim preduzećima

Kapitalni transferi javnim preduzećima realizovani su kod Ministarstva prometa i komunikacija (88.336.852 KM) i to za: izgradnju autocesta, brzih cesta, magistralnih i drugih cesta (72.018.237 KM), za unapređenje avioprometa (7.812.615 KM), za sufinansiranje izgradnje željezničke infrastrukture (8.506.000 KM) i Ministarstva energije rudarstva i industrije (4.000.000 KM) transfer Operator – Terminali Federacije d.o.o. Sarajevo (OTF) za povećanje kapitala „Naftni terminali Federacije“ d.o.o. Ploče (NTF). Izvršenom revizijom transfera dodijeljenih javnim preduzećima kod ovih budžetskih korisnika utvrđeno je sljedeće:

- transferi za izgradnju autocesta, brzih cesta, magistralnih i drugih cesta i za unapređenje avioprometa realizovani su na osnovu Odluke Vlade FBiH o usvajanju Programa utroška sredstava i izmjenama odluke koje su vršene dva puta u toku godine. Ministarstvo prometa i komunikacija je Program utroška sredstava sačinilo na osnovu detaljnog prijedloga i specificiranog po stavkama projekata koje dostavljaju implementatori projekata, odnosno upravitelji cesta u čijoj nadležnosti je upravljanje, izgradnja i sanacija cesta. Iako je Ministarstvo zahtijevalo od javnih preduzeća dostavu preciznih zahtjeva na osnovu realnih mogućnosti realizacije projekata, te je u toku godine kroz nadzor nad kvartalnim izvještajima dostavljalo urgencije zbog niske realizacije, korisnici nisu realizovali sredstava u planiranom periodu za koji su odobrena. Također, javnim preduzećima su odobrena i sredstva u iznosu od 27.500.000 KM koja nisu realizovana, a odnose se na: rekonstrukciju dijela tomslavgradske obilaznice (1.000.000 KM) i sufinansiranje izgradnje XII transverzale spoj od Stupske petlje do aerodroma Sarajevo (2.000.000 KM) za JP Ceste Federacije BiH d.o.o. Sarajevo i transfer za izradu glavnog projekta za izgradnju brze ceste Sarajevo – Tuzla (4.500.000 KM) i za izgradnju tunela Hranjen (20.000.000 KM) JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar. Na realizaciju navedenih projekata su uticale procedure javnih nabavki i žalbe, te su planirane aktivnosti prolongirane u narednu godinu;
- OTF je uvećao osnovni kapital shodno Odluci o dodjeli sredstava za 2022. godinu, ali nije izvršeno uvećanje osnovnog kapitala po Odluci o dodjeli sredstava za 2023. godinu.

⁵⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 77/21

6.2.2.5 Interventna sredstva

Programima utroška sredstava tekućih transfera, koje je Vlada FBiH usvojila odlukama, planirana su i interventna sredstva, koja su raspoređivana korisnicima na osnovu odluka ministara, po zahtjevima korisnika, a ne u hitnim i nepredviđenim okolnostima, kako je utvrđeno programima utroška. Raspodjela je vršena dijelom bez primjene kriterija i prijave potencijalnih korisnika na javni poziv, zbog čega ne možemo utvrditi osnovanost i opravdanost planiranja i realizacije interventnih sredstava, jer aktivnosti za koje su odobrena sredstva nisu uzrokovane nepredviđenim slučajevima, što zahtijeva hitnost finansiranja. Utvrđeni nalazi uočeni su kod Ministarstva kulture i sporta (370.000 KM) i Ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata (90.000 KM).

S obzirom na to da Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu nije regulisana kategorija interventnih sredstava, smatramo da nema zakonskog osnova za ovakav način planiranja i raspodjele sredstava, jer ona imaju karakter tekuće rezerve čije je planiranje i raspodjela regulisano Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu. Kada je u pitanju „hitnost“ i „nepredviđenost“, u Budžetu FBiH planira se pozicija „tekuće rezerve“, čija je dodjela propisana posebnom procedurom, tako da smatramo da ova sredstva na određeni način imaju tretman tekuće rezerve i ne treba ih na ovakav način planirati.

S obzirom na navedeno, kao i na to da interventna sredstva raspoređuju ministri uglavnom bez primjene kriterija hitnosti, može se zaključiti da je ovakav način raspodjele kroz programe utroška sredstava ministrima dao veće pravo nego što je to predviđeno Zakonom o budžetima u FBiH. Imajući u vidu namjenu korištenja ovih sredstava i način raspoređivanja, ne možemo potvrditi da postoji osnova za planiranje interventnih sredstava kroz programe tekućih transfera.

Preporuka:

- *Vlada FBiH treba preispitati opravdanost planiranja i odobravanja interventnih sredstava kod usvajanja programa utroška sredstava transfera, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH za godinu za koju se planira realizacija transfera.*

6.2.2.6 Nadzor nad namjenskim utroškom sredstava transfera, izvještavanje i praćenje efikasnosti uloženi sredstava

Korisnici doznačenih transfera ili zajmova dužni su dostaviti budžetskom korisniku izvještaj o namjenskom utrošku sredstava, a u slučaju da korisnici ne dostave izvještaj o namjenskom utrošku sredstava neće imati pravo aplicirati za dodjelu sredstava u narednoj fiskalnoj godini, kako je utvrđeno članom 57. Zakona o budžetima u FBiH. Također, ovim Zakonom je utvrđeno da su o utrošenim sredstvima budžetski korisnici dužni da izvještavaju Ministarstvo finansija periodično, a Ministarstvo finansija Vladu FBiH. Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta FBiH utvrđena je obaveza izvještavanja budžetskih korisnika o namjenskom utrošku transfera. Budžetski korisnici su, u skladu s članom 16. stav 3. Pravilnika, obavezni da, uz obrazac br. 9 – Izvještaj o namjenskom utrošku transfera, dostavljaju i pismeno obrazloženje o namjenskom utrošku i razlozima za neutrošena sredstva. Međutim, nije propisana forma pisanog izvještaja, niti bitni elementi koje bi ono trebalo sadržavati.

Provedenim revizijama utvrdili smo da budžetski korisnici nisu u potpunosti uspostavili nadzor nad namjenskim utroškom sredstava, koji provode komisije za nadzor. Naime, kod pojedinih budžetskih korisnika sredstva su doznačena korisnicima u toku godine, iako nije izvršen nadzor nad namjenskim utroškom sredstava koja su dodijeljena u prethodnom periodu. Pored toga, konstatovali smo da programima utroška nije utvrđena namjena dodijeljenih sredstava, zbog čega nije moguće utvrditi namjenski utrošak uloženi budžetskih sredstava u skladu s članom 57. Zakona o budžetima u FBiH.

Ne poduzimaju se blagovremeno aktivnosti na povratu neutrošenih ili nenamjenski utrošenih sredstava, a sredstva se najvećim dijelom doznačavaju u zadnjem kvartalu tekuće godine, što otežava nadzor nad namjenskim utroškom, jer se nadzor obavlja u godini kada su sredstva već planirana za tu godinu. **Napominjemo da se sredstva kontinuirano planiraju i odobravaju određenim budžetskim korisnicima, iako je u prethodnim godinama konstatovano da budžetski korisnici nisu poduzimali adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora nad namjenskim utroškom sredstava transfera, izvještavanja i praćenja efikasnosti uloženi sredstava.**

Najveći broj budžetskih korisnika ne vrši evaluaciju efekata dodijeljenih budžetskih sredstava u skladu sa Smjernicama o minimalnim standardima dodjele budžetskih sredstava putem transfera i subvencija u FBiH,⁵⁹ a što je i osnov za planiranje sredstava u narednom periodu.

Budžetski korisnici periodičnim izvještavanjem podnose obrazac br. 9 – Izvještaj o namjenskom utrošku transfera, ali u njemu nije na odgovarajući način dato obrazloženje o namjenskom utrošku sredstava realizovanih po programima utroška koje je odobrila Vlada FBiH.

Naime, prihvataju se narativni izvještaji koji su formalnog karaktera i uglavnom sadrže naziv dodijeljenog transfera s iznosom realizovanih sredstava. Izvještajima nisu obuhvaćene informacije o efektima realizovanih transfera, koje bi trebale služiti kao osnov za planiranje u narednom periodu.

Osvrt na tekuće i kapitalne transfere

Prilikom planiranja i realizacije sredstava tekućih i kapitalnih transfera nisu ispoštovane odredbe Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu u dijelu utvrđivanja svrhe programa (namjene dodijeljenih sredstava), kriterija za raspodjelu sredstava i izvještavanja, iako je navedenim zakonima regulisan način raspodjele tekućih i kapitalnih transfera. Naime, programima za raspodjelu koje su predlagala ministarstva, a Vlada FBiH usvajala, nisu u svim slučajevima predlagani projekti spremni za realizaciju, nisu utvrđeni mjerljivi kriteriji, obaveza raspisivanja javnog poziva za dodjelu sredstava, te nije u svim slučajevima regulisana obaveza zaključivanja ugovora s korisnicima sredstava kojima bi se regulisala međusobna prava i obaveze. Raspodjela sredstava po ovom osnovu u 2023. godini za tekuće transfere izvršena je u iznosu od najmanje 238.423.079 KM i kapitalne transfere u iznosu od najmanje 46.225.946 KM.

Pored toga, ministarstva nisu shodno zaključenim ugovorima poduzimala aktivnosti s ciljem povrata sredstava na JRT FBiH, u situacijama kada korisnici nisu ispunjavali ugovorene obaveze. Navedeno ukazuje na to da se nisu ispoštovali osnovni principi budžeta u skladu s članom 4. Zakona o budžetima u FBiH. Sredstva se kontinuirano planiraju i odobravaju određenim budžetskim korisnicima, iz godine u godinu, iako je u prethodnim godinama konstatovano da oni nisu poduzimali adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora nad namjenskim utroškom transfera, izvještavanja i praćenja efikasnosti uloženi sredstava.

Za finansiranje pojedinih oblasti tekućih transfera nisu doneseni zakonski propisi ili nisu usaglašeni sa Zakonom o budžetima u FBiH. Navedeno se posebno odnosi na finansiranje Fonda solidarnosti, u vezi s kojim nije usaglašen Zakon o zdravstvenom osiguranju sa Zakonom o budžetima u FBiH. Također, obavljanje poslova iz oblasti šumarstva nije regulisano zakonom na nivou FBiH, niti su izvršene izmjene Zakona o vodama, koji je 2017. godine Vlada FBiH poslala u daljnju proceduru razmatranja.

Planirani su i realizovani transferi pojedinih korisnika, iako nemaju zakonski osnov za planiranje, a preko pojedinih korisnika planiraju se i realizuju transferi pojedincima za svrhe za koje se izdvajaju sredstva preko resornih ministarstava (troškovi liječenja, pomoć socijalno ugroženim osobama, povratnicima i raseljenim osobama, učenicima i studentima, sportistima, naučnicima, za humanitarne akcije i sl.). Također, sredstva tekućih transfera pojedinih korisnika nisu korištena samo za namjene koje su određene Budžetom i programima utroška sredstava. S obzirom na to da tekući transferi nisu korišteni za utvrđene namjene, nisu ni knjigovodstveno evidentirani na propisanim pozicijama na osnovu kontnog plana koji je propisan Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

⁵⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 15/18, 37/24

Preporuke:

- *potrebno je da Vlada FBiH, poduzme aktivnosti na prijedlogu izmjena i dopuna zakonskih propisa kojima se reguliše finansiranje pojedinih oblasti u zdravstvu, poljoprivredi i šumarstvu iz budžetskih sredstava;*
- *Vlada FBiH treba poduzeti aktivnosti prema budžetskim korisnicima putem kojih se dodjeljuju sredstva transfera na osnovu programa utroška sredstava koje donosi Vlada FBiH, kako bi se na odgovarajući način vršilo izvještavanje i nadzor nad namjenskim utroškom dodijeljenih sredstava krajnjim korisnicima;*
- *potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu mjere vezano za ocjenu opravdanosti finansiranja transfera koji nemaju zakonski osnov.*

6.2.2.7 Izdaci za kamate

Izdaci za kamate iskazani su u iznosu od 166.770.342 KM, što u odnosu na planirana sredstva (200.854.358 KM) predstavlja izvršenje od 83 %. U odnosu na prethodnu godinu (86.153.735 KM) veći su za 80.616.607 KM. Izdatke za kamate čine: izdaci za kamate po vanjskom dugu (157.530.483 KM) i izdaci za kamate na domaće pozajmljivanje (9.239.859 KM).

Izdaci za kamate po vanjskom dugu odnose se na kamate na pozajmice primljene kroz Državu – relevantne obaveze (155.783.836 KM) i kamate na pozajmice direktnih ino obaveza FBiH (1.746.646 KM).

Izdaci za kamate na domaće pozajmljivanje odnose se na kamate po emitovanim dugoročnim obveznicama (9.036.500 KM) i trezorskim zapisima (203.359 KM).

Povećanje kamatnih stopa na kredite sa promjenjivom kamatnom stopom u 2023. godini, razlog su povećanja otplate kamate i korištenja sredstava rezerve u 2023. godini. Povećanja otplate obaveza po glavnici nije bilo. Izdaci za kamate vezane za dug po izdatim garancijama su planirane u Budžetu FBiH za 2023. godinu u iznosu od 16.034.826 KM, ali nije bilo ostvarenja ovih izdataka u 2023. godini.

6.2.2.8 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 22.715.717 KM, što je u odnosu na planirana sredstva (35.602.916 KM) manje za 12.887.199 KM. Nerealizovani iznos sredstava najvećim dijelom odnosi se na nabavku opreme (4.340.305 KM), nabavku stalnih sredstava u obliku prava (4.891.556 KM), rekonstrukciju/sanaciju/adaptaciju zgrade Vlade FBiH u Sarajevu i zgrade „Staklena banka“ u Mostaru (1.000.100 KM) i rekonstrukciju i investicijsko održavanje – Projekat izgradnje Palače pravde FBiH (100.000 KM).

Struktura realizovanih izdataka je sljedeća: zemljište (97.901 KM), građevine (8.009.621 KM), oprema (9.882.701 KM), ostala stalna sredstva (585.289 KM), stalna sredstva u obliku prava (3.680.057 KM) i rekonstrukcija i investicijsko održavanje (460.149 KM). Povećanja opreme i sredstava u obliku prava evidentno je kod većine budžetskih korisnika.

Kod pojedinih budžetskih korisnika evidentiranje izdataka u iznosu od najmanje 7.532.581 KM provedeno je po instrukciji Ministarstva finansija – Predbilansne radnje za 2023. godinu na osnovu ugovora zaključenih u 2023. godini, za koje je isporuka i fakturisanje izvršeno u 2024. godini, što nije u skladu s članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije ispoštovan princip jedne godine. Izdaci su priznati u tekućoj godini iako je poslovni događaj nastao u narednoj godini kod Vlade FBiH- Generalni sekretarijat (397.800 KM), Ministarstva unutrašnjih poslova (468.466 KM), Zavoda za PIO/MIO (1.472.519 KM), Federalnog zavoda za statistiku (110.337 KM), Porezne uprave FBiH (571.791 KM) i Kazneno-popravnog zavoda poluotvorenog tipa Mostar (4.511.668 KM), što je detaljno obrazloženo u tačkama 4. i 6.3.3 Izvještaja.

6.2.2.9 Izdaci za finansijsku imovinu

Izdaci za finansijsku imovinu iskazani su u iznosu od 23.000.000 KM, a odnose se na pozajmljivanja finansijskim institucijama (8.000.000 KM) i ostala domaća pozajmljivanja (15.000.000 KM). Pozajmljivanja finansijskim institucijama iskazana su kod Ministarstva energije, rudarstva i industrije (5.000.000 KM), Ministarstva prostornog uređenja (2.000.000 KM) i Ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta (1.000.000 KM).

Pozajmljivanja finansijskim institucijama odnose se na sljedeće:

- Program utroška sredstava Trajnog revolving fonda kod Union banke d.d. Sarajevo za dugoročno finansiranje projekata putem dodjele kredita za 2023. godinu Vlada FBiH usvojila je Odlukom od 2. 8. 2023. godine. Program je namijenjen privrednim društvima za poticanje privrednika na ulaganje u materijalnu imovinu u svrhu modernizacije i proširenja postojećih proizvodnih kapaciteta, kao i osnivanje novih proizvodnih pogona i poslovnih jedinica uz uslov zadržavanja ili povećanja broja zaposlenih. Sredstva predviđena za pozajmljivanje prema ovom Programu su u iznosu od 5.000.000 KM, na način da je 2.500.000 KM namijenjeno za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije iz sunčeve svjetlosti;
- Vlada FBiH je 13. 4. 2023. godine, na prijedlog Ministarstva prostornog uređenja, usvojila Program utroška sredstava revolving fonda za energijsku efikasnost FBiH za javne objekte kod Union banke d.d. Sarajevo za 2023. godinu⁶⁰ u ukupnom iznosu od 4.750.000 KM, što uključuje sredstva odobrena budžetom u prethodne dvije godine i u budžetu Ministarstva za 2023. godinu (2.000.000 KM). Sredstva fonda su osigurana uplatama iz budžeta na osnovu programa utroška u tekućoj godini uplatom 10. 11. 2023. godine i uplatama u proteklim godinama (750.000 KM u decembru 2021. godine i 2.000.000 KM 13. 10. 2022. godine);
- Vlada FBiH je 23. 3. 2023. godine donijela Odluku o odobravanju utroška sredstava radi realizacije Programa "Kreditni poticaj razvoja poduzetništva i obrta" kojom su odobrena sredstva u iznosu od 1.000.000 KM. Utvrđeno je da će se ova sredstva dodati sredstvima koja se već nalaze na depozitnom računu kod Razvojne banke FBiH u periodu od 2008. do 2022. godine i da će se plasirati putem Razvojne banke FBiH, na revolving osnovi s rokom povrata sredstava na JRT Budžeta FBiH do 2030. godine.

Ostala domaća pozajmljivanja odobrena su Odlukom Vlade FBiH o odobravanju kredita Union banci d.d. Sarajevo po subordiniranim uslovima,⁶¹ s rokom dospijeca od 25 godina i fiksnom godišnjom kamatnom stopom od 0,1%, načinom otplate jednokratno (na dan dospijeca) i plaćanjem kamate polugodišnje (na 30. juni i 31. decembar svake godine). Odobrena sredstva kredita namijenjena su za plasiranje kreditne linije mladima za rješavanje stambenog pitanja.

6.2.2.10 Izdaci za otplatu dugova

Izdaci za otplate dugova iskazani su u iznosu od 830.137.601 KM, što u odnosu na planirana sredstva predstavlja izvršenje od 74 %, a u odnosu na prethodnu godinu (730.517.057 KM) veći su za 99.620.544 KM. Struktura izdataka je sljedeća: otplate dugova primljene kroz Državu (670.214.524 KM), otplate domaćeg zaduživanja (109.796.641 KM), otplate unutrašnjeg duga (42.096.019 KM) i vanjske otplate (8.030.417 KM).

Nerealizovani iznos odobrenih sredstava (292.342.214 KM) najvećim dijelom odnosi se na otplate domaćeg pozajmljivanja po osnovu emisije trezorskih zapisa (220.203.359 KM), otplate obaveza po vanjskom dugu (60.144.429 KM), te otplate po unutrašnjem dugu i to za: staru deviznu štednju (5.327.125 KM) i ratna potraživanja - sudske presude – glavnica (2.000.000 KM).

⁶⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 28/23

⁶¹ „Sl. novine FBiH“, br. 21/23

Otplate po osnovu emisije dugoročnih obveznica izvršene su u iznosu od 20.000.000 KM, koliko su i planirane Budžetom za 2023. godinu, međutim otplate po osnovu emisije trezorskih zapisa izvršene su u iznosu od 89.796.641 KM, što je za 220.203.359 KM manje u odnosu na planirane. Uzimajući u obzir da se kratkoročni vrijednosni papiri uglavnom emitiraju u cilju održavanja adekvatnog nivoa solventnosti, te uvažavajući stanje sredstava na JRT FBiH, od planiranih osam aukcija trezorskih zapisa ukupne vrijednosti od 310.000.000 KM održane su četiri aukcije ukupne vrijednosti od 140.000.000 KM (sa rokom dospijeaća od šest do 12 mjeseci). U 2023. godini izvršena su dvije otplate po osnovu dospjelih obaveza trezorskih zapisa u iznosu od 90.000.000 KM po emisijama iz 2022. i 2023. godine, koje su dospjele i plaćene.

Otplate obaveza po vanjskom dugu planirane su u iznosu od 739.389.370 KM, a realizovane su u iznosu od 678.244.941 KM, što je za 61.144.429 KM manje u odnosu na odobrena sredstva. Najveći dio manje realizovanih obaveza po vanjskom dugu odnosi se na planirana, a nekorištena sredstva korektivnog faktora. Radi povećavanja troškova servisiranja vanjskog duga u 2023. godini, koji mogu nastati kroz nepovoljno kretanje kurseva-tečajeva valuta (valutnog rizika), rasta kamatnih stopa (kamatnog rizika) i drugih troškova servisiranja obaveza po vanjskom dugu (otplate troškova novougovorenih kredita), plan otplate obaveza sadrži i 5% troškova korektivnog faktora. **Uslijed povećanja troškova servisiranja vanjskog duga u 2023. godini bilo je potrebno iskoristiti sredstva rezerve, a razlog je povećanje kamatnih stopa na kredite sa promjenjivom kamatnom stopom.**

6.2.2.11 Tekuća budžetska rezerva

Budžetom FBiH za 2023. godinu planirana su sredstva tekuće rezerve u iznosu od 5.155.000 KM, a izmjenama i dopunama Budžeta uvećana su na 10.155.000 KM.

Pregled planiranih i odobrenih sredstava Tekuće rezerve Vlade FBiH te premijera i zamjenika premijera dat je u tabeli:

Red. br.	Opis	Budžet 2023. godine	Izmjene i dopune Budžeta za 2023. godinu	Odobreno u 2023. godini
1	2	3		4
1	Tekuća rezerva Vlade FBiH	5.000.000	10.000.000	8.635.581
2	Tekuća rezerva premijera	75.000	75.000	74.143
3	Tekuća rezerva zamjenika premijera 1	40.000	40.000	39.570
4	Tekuća rezerva zamjenika premijera 2	40.000	40.000	32.970
UKUPNO		5.155.000	10.155.000	8.782.264

Prema odredbama člana 60. Zakona o budžetima u FBiH, sredstva tekuće rezerve, planirana u budžetu, koriste se za nepredviđene namjene, za koje nisu planirana sredstva ili za namjene za koje se tokom godine pokaže da za njih nisu utvrđena dovoljna sredstva, jer ih pri planiranju budžeta nije bilo moguće predvidjeti. Članom 10. Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu, propisane su iste odredbe uz dodatak teksta koji glasi „te u drugim slučajevima kada o tome odluči Vlada.“ **Slijedom navedenog, konstatujemo da odredbe Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu nisu usklađene sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH u dijelu utvrđivanja namjene tekuće rezerve.**

Korištenje sredstava tekuće rezerve odobrava Vlada FBiH na prijedlog Ministarstva finansija, u skladu sa članom 61. Zakona o budžetima u FBiH i članom 11. Zakona o izvršavanju budžeta FBiH za 2023. godinu. Procedura dodjele ovih sredstava uređena je Odlukom o procedurama za dodjelu sredstava iz tekuće rezerve Budžeta FBiH.⁶² U skladu sa Odlukom o procedurama za dodjelu sredstava iz tekuće rezerve Budžeta FBiH budžetski korisnici su dužni osigurati zakonito i namjensko korištenje odobrenih sredstava iz tekuće rezerve Vlade FBiH od strane krajnjeg korisnika, te o utrošku sredstava dostaviti pismeni izvještaj Ministarstvu finansija kao i obrazloženje za eventualno neutrošena sredstva.

⁶² „Sl. novine FBiH“, br. 106/14

Ministarstvima i drugim federalnim upravnim organima iz tekuće rezerve Vlade FBiH, u skladu sa odlukama Vlade FBiH, dodijeljena su sredstva za različite namjene, a najvećim dijelom za: izmirenje obaveza prema Sporazumu o poravnanju MOL Hungarian Oil and Gas Public Limited Company i INA Industrija Nafta d.d. Zagreb i Energopetrol d.d. Sarajevo i Federacije BiH (5.000.000 KM), pomoć općinama i gradovima pogođenim poplavama (500.000 KM i to: Gradu Bihaću, Gradu Bosanska Krupa i Općini Sanski Most po 150.000 KM i Općini Ključ 50.000 KM), realizacija dodijeljenih nadležnosti i zadataka, kao i osiguranje stabilnosti poslovanja Finansijsko-informatičke agencije (500.000 KM), plaćanje troškova skladištenja robnih rezervi po Zaključku Vlade FBiH⁶³ od 4. 10. 2023. godine i zaključenim ugovorima o zakupu (316.000 KM), realizacija projekta – Izgradnja stambenog kompleksa „Odjel B – Urlenike“ Zavoda za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba – Drin (300.000 KM), finansijska pomoć za završetak izgradnje Caritasovog pastoralnog-socijalnog centra (300.000 KM), nagrađivanje sportaša i sportskih udruženja za ostvarene vrhunske sportske rezultate u skladu s Uredbom o određivanju kriterija za dodjeljivanje nagrada sportistima, sportskim radnicima i sportskim udruženjima iz FBiH za ostvarene vrhunske sportske rezultate na međunarodnim takmičenjima (295.000 KM), zakup odgovarajućih objekta za smještaj kantonalnih poreznih ureda Porezne uprave FBiH (235.840 KM), zakup poslovnog prostora za smještaj Agencije za državnu službu FBiH, izdaci za režijske troškove, troškove preseljenja opreme i imovine, kao i nabavka računarske opreme neophodne za osposobljavanje informatičke infrastrukture na novoj lokaciji (172.650 KM), plaćanje sudske takse za prijavu dopune potraživanja Vlade FBiH od privrednog društva „Zrak“ d.d. Sarajevo – u stečaju (167.531 KM) i dr.

Uvidom u dokumentaciju koja se odnosi na raspodjelu sredstava tekuće rezerve premijera i dva zamjenika premijera, utvrđeno je da je iz tekuće rezerve premijera na osnovu pojedinačnih rješenja o odobravanju sredstava isplaćeno 74.143 KM, dok iz tekuće rezerve dva zamjenika premijera 72.540 KM. Sredstva tekuće rezerve dodjeljivana su na osnovu zahtjeva fizičkih i pravnih lica, na ime jednokratnih pomoći pojedincima za troškove liječenja i udruženjima za sufinansiranje rada i organizaciju raznih manifestacija (humanitarnog, sportskog i socijalnog karaktera), i druge vidove pomoći.

Sredstva za izmirenje obaveza po osnovu Sporazuma o poravnanju MOL Hungarian Oil and Gas Public Limited Company i INA Industrija Nafta d.d. Zagreb i Energopetrol d.d. Sarajevo i Federacije BiH osigurana su iz Tekuće rezerve Vlade FBiH, s obzirom na to da Generalni sekretarijat Vlade FBiH nije planirao rashode po ovom osnovu. Zaključkom od 1. 6. 2023. godine Vlada FBiH je prihvatila Informaciju o stanju predmeta INA-MOL protiv FBiH i nacrt sporazuma o poravnanju, te je premijer ovlašten, da u ime FBiH, potpiše Sporazum. Navedene strane su 27. 6. 2023. godine potpisale Sporazum o poravnanju kojim je ugovoreno da Federacija BiH društvu Energopetrol d.d. Sarajevo plati iznos od 4.026.116 KM kao naknadu za isplatu plata, te da će nadoknaditi društvima INA i MOL troškove pravnog savjetovanja i druge troškove pravnog zastupanja u iznosu od 400.000 EUR (782.332 KM). Uplata Energopetrolu d.d. Sarajevo u iznosu od 4.026.116 KM izvršena je 12. 7. 2023. godine, kada je uplaćena i naknada društvima INA i MOL u iznosu od 782.332 KM. Po prijemu plaćanja u okviru poravnanja, društva INA i MOL zatražili su od Arbitražnog vijeća da izda nalog za obustavu postupka. Zaključkom⁶⁴ od 7. 9. 2023. godine Vlada FBiH je prihvatila Informaciju Generalnog sekretarijata, čime se smatra da je okončan arbitražni postupak pred Međunarodnim arbitražnim sudom Međunarodne trgovačke komore (ICC) u predmetu INA-MOL protiv Federacije BiH.

Dio sredstava Tekuće rezerve Vlade FBiH odobren je Generalnom sekretarijatu za finansiranje obnove vjerskih objekata (330.000 KM), kao i za sportska takmičenja (219.700 KM). Smatramo da su ova izdvajanja trebala biti planirana u okviru nadležnog ministarstva i dodijeljena krajnjim korisnicima putem javnog poziva. Pored ovoga, sredstva su odobrena i Federalnom ministarstvu finansija za finansiranje poslovanja Finansijsko-informatičke agencije (500.000 KM). **Zbog navedenog, konstatujemo da sredstva Tekuće rezerve u svim slučajevima nisu korištena za namjene koje se nisu mogle predvidjeti, što bi trebala biti svrha Tekuće rezerve.**

⁶³ V. Broj: 1444/2023

⁶⁴ V. Broj 1187/2023

Izveštaj o odobravanju izdvajanja finansijskih sredstva iz Tekuće rezerve Vlade FBiH za 2023. godinu u razdoblju od 1. 1. 2023. do 31. 12. 2023. godine Ministarstvo finansija je sačinilo 9. 1. 2024. godine i dostavilo Vladi FBiH, ali dio korisnika nije dostavio izvještaj. Generalni sekretarijat je naknadno 17. 1. 2024. godine izvjestio Ministarstvo finansija o utrošku preostalog dijela sredstava iz Tekuće rezerve Vlade FBiH odobrenih Generalnom sekretarijatu u 2022. i 2023. godini, nakon što su krajnji korisnici sredstava dostavili izvještaje o utrošku. Nisu prezentovane informacije da li su i ostali korisnici, nakon što je sačinjen Izveštaj o odobravanju izdvajanja finansijskih sredstva iz Tekuće rezerve Vlade FBiH za 2023. godinu, dostavili svoje izvještaje o utrošku sredstava Tekuće rezerve Ministarstvu finansija. **Nije prezentirana dokumentacija koja potvrđuje da je Ministarstvo finansija izvjestilo Vladu FBiH o naknadno zaprimljenim izvještajima, uvažavajući činjenicu da pojedini korisnici nisu opravdali ni odobrena sredstva Tekuće rezerve za 2022. godinu.**

Izveštaj o odobravanju izdvajanja finansijskih sredstava iz Tekuće rezerve Budžeta Vlade FBiH za 2023. godinu po odlukama Vlade FBiH, rješenjima premijera i rješenjima zamjenika premijera za period od 1. 1. 2023. do 31. 12. 2023. godine Vlada FBiH je usvojila Zaključkom⁶⁵ od 8. 2. 2024. godine.

U skladu sa članom 61. Zakona o budžetima u FBiH i tačkom VII, stav 3. Odluke o procedurama za dodjelu finansijskih sredstava iz Tekuće rezerve Budžeta FBiH, Vlada FBiH je obavezna polugodišnje izvještavati Parlament FBiH o korištenju sredstava iz tekuće rezerve.

Zakonom o budžetima u FBiH utvrđeno je da se sredstva tekuće rezerve koriste za nepredviđene namjene za koje u budžetu nisu planirana sredstva ili za namjene za koje se tokom godine pokaže da za njih nisu utvrđena dovoljna sredstva, jer ih pri planiranju budžeta nije bilo moguće predvidjeti. Međutim, Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu predviđeno je da se ova sredstva mogu koristiti i u drugim slučajevima kada o tome odluči Vlada FBiH. Navedeno ima za posljedicu da su sredstva Tekuće rezerve za 2023. godinu odobravana i za namjene koje su budžetski korisnici trebali planirati budžetom. Odobranjem sredstava Tekuće rezerve po odlukama Vlade FBiH, kada se ne radi o hitnim i nepredviđenim izdacima, narušava se princip transparentnosti, što je budžetsko načelo utvrđeno članom 4. Zakona budžetima u FBiH.

Također, utvrđena je i nedosljedna primjena procedura propisanih Odlukom o procedurama za dodjelu finansijskih sredstava iz tekuće rezerve Budžeta FBiH, s obzirom na to da je u Izveštaju o odobravanju izdvajanja finansijskih sredstva iz Tekuće rezerve Vlade FBiH za 2023. godinu koji je sačinilo Ministarstvo finansija, navedeno da dio korisnika nije dostavio izvještaje o utrošku sredstava. Vlada FBiH je usvojila nepotpun izvještaj o korištenju Tekuće rezerve za 2023. godinu, zbog čega Parlament FBiH ne raspolaže potpunom informacijom o korištenju sredstava iz Tekuće rezerve Vlade FBiH.

Preporuka:

- **poduzeti aktivnosti kako bi se Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH utvrdila namjena sredstava tekuće rezerve na način kako je to propisano Zakonom o budžetima u FBiH, kao i da informacije o korištenju sredstava tekuće rezerve dostavljene Parlamentu FBiH budu potpune.**

6.2.3 Finansijski rezultat

U konsolidovanom finansijskom izvještaju Budžeta FBiH za 2023. godinu, ostvareni prihodi, primici i finansiranje u odnosu na rashode i izdatke iskazani su u sljedećoj tabeli:

R. br.	Opis	Budžet FBiH za 2023 godinu	Ostvareno u 2023. godini	Ostvareno u 2022. godini	Index (4/3)	Index (4/5)
1	2	3	4	5	6	7
I	PRIHODI (1+2+3)	5.652.563.355	5.445.958.192	4.796.264.523	96	114
1	Prihodi od poreza	5.048.738.946	5.051.056.557	4.368.394.512	100	116
2	Neporezni prihodi	522.299.998	308.571.040	400.361.638	59	77
3	Transferi i donacije	81.524.411	86.330.595	27.508.373	106	314

⁶⁵ V. broj: 86/2024

R. br.	Opis	Budžet FBiH za 2023 godinu	Ostvareno u 2023. godini	Ostvareno u 2022. godini	Index (4/3)	Index (4/5)
1	2	3	4	5	6	7
II	RASHODI (1+2+3+4)	5.756.480.624	5.497.141.578	4.309.271.810	95	128
1	Tekući rashodi	5.238.565.266	5.158.422.389	4.113.999.362	98	125
2	Kapitalni transferi	306.906.000	171.948.848	109.118.713	56	158
3	Izdaci za kamate	200.854.358	166.770.341	86.153.735	83	194
4	Tekuća rezerva	10.155.000	0	0	0	
III	TEKUĆI SUFICIT (I-II)	-103.917.269	-51.183.386	486.992.713	49	-11
IV	NETO NABAVA STALNIH SREDSTAVA (2-1)	35.302.916	22.301.745	128.774.518	63	-17
1	Ostali kapitalni primici	300.000	413.972	171.000.883	138	0
2	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	35.602.916	22.715.717	42.226.365	64	54
V	UKUPAN SUFICIT (III-IV)	-139.220.185	-73.485.131	615.767.231	53	-12
VI	NETO POVEĆANJE FINANCIJSKE IMOVINE (1-2)	77.000.000	-22.647.388	-18.500.000	-29	122
1	Primici od finansijske imovine	100.000.000	352.612	0	0	
2	Izdaci za finansijsku imovinu	23.000.000	23.000.000	18.500.000	100	124
VII	NETO ZADUŽIVANJE (1-2)	-307.479.815	-440.244.598	-393.511.920	143	112
1	Primici od zaduživanja	815.000.000	389.893.003	337.005.137	48	116
2	Izdaci za otplate dugova	1.122.479.815	830.137.601	730.517.057	74	114
VIII	UKUPAN FINANCIJSKI REZULTAT/DEFICIT (V+VI+VII)	-369.700.000	-536.377.117	203.755.311	145	-263
IX	RAZGRANIČENI PRIHODI	169.700.000			0	
X	OSTVARENI SUFICIT IZ RANIJEG PERIODA	200.000.000			0	
XI	UKUPAN FINANCIJSKI REZULTAT (X+IX-VIII)	0	-536.377.117	203.755.311		-263

Prema podacima iz bilansa stanja, ukupan višak rashoda nad prihodima iznosi:

Opis	31. 12. 2023.	31. 12. 2022.
Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima		487.579.602
Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	48.843.450	

U 2022. godini ukupni prihodi, primici i finansiranje iskazani su u iznosu od 5.304.270.543 KM, rashodi, izdaci i otplate dugova u iznosu od 5.100.515.233 KM, te je ostvaren pozitivan finansijski rezultat (suficit) u iznosu od 203.755.311 KM.

U 2023. godini ukupni prihodi, primici i finansiranje iskazani su u iznosu od 5.836.617.779 KM, rashodi, izdaci i otplate dugova u iznosu od 6.372.994.896 KM, te je ostvaren negativan finansijski rezultat (deficit) u iznosu od 536.377.117 KM.

U revidiranoj godini iskazan je tekući deficit u iznosu od 51.183.386 KM, s obzirom na to da su prihodi ostvareni u iznosu od 5.445.958.192 KM, a rashodi u iznosu od 5.497.141.578 KM. Nakon uključivanja u obračun primitaka od prodaje stalnih sredstava (413.972 KM), primitaka od finansijske imovine (352.612 KM) i primitaka od zaduživanja (389.893.003 KM), te izdataka za nabavku stalnih sredstava u iznosu od 22.715.717 KM, izdataka za finansijsku imovinu u iznosu od 23.000.000 KM i izdataka za otplatu dugova od 830.137.601 KM, ostvaren je ukupan negativan finansijski rezultat u iznosu od 536.377.117 KM.

Na negativan finansijski rezultat u najvećem dijelu utjecali su manje realizovani planirani prihodi i primici u odnosu na planirana sredstva Budžetom FBiH za 1.100.945.576 KM. Najznačajnije odstupanje konstatovano je kod planiranja neporeznih prihoda u iznosu od 213.728.958 KM, a isto se odnosi na manje realizovane prihode od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihode od pozitivnih kursnih razlika u iznosu od 194.792.010 KM, te naknade i takse i prihode od pružanja javnih usluga u iznosu od 26.075.736 KM. Primici od zaduživanja manje su realizovani za 425.106.997 KM, a isto se odnosi na manje realizovane zajmove primljene kroz državu u iznosu od 112.857.513 KM, primitke od domaćeg zaduživanja (dugoročne obveznice) u iznosu od 90.233.048 KM i primitke od domaćeg zaduživanja (trezorski zapisi) u iznosu od 222.016.436 KM. Također, primici od finansijske imovine manje su realizovani za 99.647.388 KM u odnosu na planirana sredstva Budžetom FBiH.

Također, priznavanje rashoda i izdataka nije izvršeno prema načelu modificiranog nastanka poslovnog događaja, odnosno nisu priznati na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose nezavisno o plaćanju u iznosu od najmanje 9.577.194 KM, čime nije postupljeno u skladu s odredbama članova 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH (detaljno obrazloženo u tačkama 4. i 6.3.3 Izvještaja). Navedeno je imalo za posljedicu da su precijenjeni rashodi, izdaci i finansijski rezultat i obaveze, kao i višak rashoda nad prihodima.

6.3 BILANS STANJA

6.3.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe

Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe iskazani su u iznosu od 552.081.738 KM, a čine ih: novčana sredstva (213.087.635 KM), kratkoročna potraživanja (233.837.646 KM), kratkoročni plasmani (77.830.104 KM), kratkoročna razgraničenja (26.568.818 KM) i finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama (757.535 KM).

6.3.1.1 Novčana sredstva

Novčana sredstva, iskazana su u iznosu od 213.087.635 KM. Sredstva na transakcijskim računima na 31. 12. 2023. godine iznosila su 396.884.347 KM. Stanje novčanih sredstava iskazano u Bilansu stanja u iznosu od 213.087.635 KM posljedica je iskazanog potražnog salda na kontu za poravnanje u Glavnoj knjizi Trezora u iznosu od 184.011.273 KM, koje se odnosi na obaveze koje su unesene sa 31. 12. 2023. godine i koje su povučene na plaćanje, a likvidirane su u januaru 2024. godine.

U skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH svi javni prihodi budžeta Federacije BiH moraju se uplatiti na Jedinstveni račun Trezora (u daljem tekstu: JRT)⁶⁶, koji je u nadležnosti Ministarstva finansija. Ovi javni prihodi moraju se uplatiti na Depozitni račun Budžeta FBiH⁶⁷ (u daljem tekstu: Depozitni račun), koji se na kraju dana raspoređuju na transakcijske račune, a sa Depozitnog računa mogu se isplatiti samo više ili pogrešno uplaćeni prihodi koji se odnose na tekuću fiskalnu godinu. Ministarstvo finansija je otvorilo Depozitni račun kod Union banke d.d. Sarajevo.

Revizijom je utvrđeno da se proces učitavanja depozitnog izvoda u Glavnu knjigu Trezora vrši automatski na dnevnoj osnovi. Depozitni izvod koji je kreiran u TXT formatu importuje se u Glavnu knjigu Trezora, na osnovu čega se dobije informacija o ukupnom iznosu uplaćenih javnih prihoda za taj dan. Nakon toga, vrše se korekcije vrste prihoda i budžetskih organizacija za koje je osnov organizaciona klasifikacija za budžet i budžetske korisnike. Prihodima se dodjeljuje subanalitika, gdje se za javne prihode koji pripadaju podračunu dodjeljuje subanalitika GG9999, a za ostale prihode GG1006. U završnoj fazi učitavanja depozitnog izvoda kreira se nalog koji se knjiži u Glavnoj knjizi Trezora.

U skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor u okviru Ostalih novčanih i deponovanih sredstava evidentira se poravnanje za primljene prihode i izvršeno plaćanje sa Jedinstvenog računa Trezora, kao i poravnanje po izvršenom prometu gotovine. Knjigovodstveno evidentiranje depozitnog izvoda vrši se u okviru grupe konta 1118 – Ostala novčana sredstva.

Izvršili smo uvidom u izvode na određeni dan i utvrdili smo da se javni prihodi uplaćeni u korist Budžeta FBiH sa Depozitnog računa na kraju dana raspoređuju na transakcijske račune. Uvidom u bankovne izvode transakcijskih računa, računa za posebne namjene na 31. 12. 2023. godine, kojima raspolaže Ministarstvo finansija, potvrdili smo da knjigovodstveno stanje odgovara stanju prema izvodima banke. Pored toga, uvidom u izvod Depozitnog računa na 31. 12. 2023. godine utvrdili smo da je stanje 0 KM. Prema dostavljenim podacima od Union banke d.d. Sarajevo, ukupni priliv sredstava na Depozitni račun u toku 2023. godine iznosio je 4.996.027.614 KM.

⁶⁶ JRT je sistem bankovnih računa budžeta putem kojeg se izvršavaju uplate prihoda i primitaka, isplate rashoda i izdataka i evidentiraju u sistemu Glavne knjige trezora.

⁶⁷ Depozitni račun je bankovni račun otvoren u poslovnoj banci u ime ministarstva finansija, odnosno službi za finansije na koji se uplaćuju svi javni prihodi, a koji se na kraju radnog dana raspoređuju na transakcijske račune.

U toku 2023. godine priliv na Depozitni račun iznosio je 4.996.027.614 KM, a na svim transakcijskim računima 5.204.217.289 KM. Razlika više uplaćenih sredstava na transakcijske račune (208.189.675 KM) u odnosu na uplaćena sredstva na Depozitni račun odnosi se na povrate sredstava, pogrešno uplaćena sredstva, refundacije bolovanja i sl.

U nastavku dajemo tabelarni pregled sredstava na transakcijskim računima, sa početnim stanjem na 1. 1. 2023. godine, prilivima i odlivima u toku 2023. godine i stanjem na 31. 12. 2023. godine: KM

R. br.	Transakcijski računi	Stanje računa 1. 1. 2023. godine	Promet 2023. godina		Stanje računa 31. 12. 2023. godine
			Priliv sredstava	Odliv sredstava	
1	2	3	4	5	3
1.	Union banka d.d. Sarajevo	121.704.119	1.741.765.752	1.822.481.792	40.988.079
2.	ASA Banka d.d. Sarajevo	156.961.886	1.099.704.051	1.199.284.707	57.381.230
3.	Privredna banka Sarajevo d.d. Sarajevo	137.038.253	1.121.235.643	1.200.504.206	57.769.690
4.	Intesa Sanpaolo banka d.d. BiH	109.249.224	1.110.243.739	1.160.103.742	59.389.221
	UKUPNO	524.953.483	5.072.949.184	5.382.374.447	215.528.221

U nastavku dajemo tabelarni pregled sredstava na namjenskim i donatorskim transakcijskim računima, sa stanjem na 31. 12. 2023. godine: KM

R. br.	Vrsta računa	Stanje računa 31. 12. 2023. godine	Stanje računa 31. 12. 2022. godine
1	2		3
1.	PTR – Upravljanje razvojnim sredstvima za implementaciju sredstava namijenjenih za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata	80.204.849	51.979.163
2.	PTR – Garancijski fond	47.729.195	47.728.719
3.	PTR - Upravljanje razvojnim sredstvima u okviru JRT-a za implementaciju sredstava namijenjenih za potrebe izgradnje aerodroma u FBiH	16.959.652	22.608.749
4.	PTR – Sredstva za zaštitu i spašavanje	20.204.528	15.880.610
5.	PTR – Razvoj i unapređenje avioprometa	296.201	3.432.543
6.	PTR – Prikupljanje prihoda ostvarenih od prometa lutrije BiH	4.864.756	3.642.294
7.	PTR – Uplata naknada i prihoda za korištenje šuma	3.095.648	2.781.336
8.	PTR – Polaganje specijalističkih i stručnih ispita zdravstvenih zaposlenika	1.268.354	1.617.895
9.	PTR – Uplata taksi za uspostavu naftnih derivata	971.302	983.199
10.	PTR – Prikupljanje prihoda ostvarenih od naknada za tehničke preglede, polaganja stručnih ispita, izdavanja licenci, uvjerenja, certifikata i ostalo	851.254	626.612
11.	PTR – Naknade iz osiguranja od požara	667.289	628.743
12.	Ostali posebni namjenski računi ⁶⁸	1.669.640	1.492.148
	UKUPNO	178.782.668	153.402.011
1.	Donatorski transakcijski računi⁶⁹	2.573.457	2.298.444

Na pojedinim namjenskim računima, kao što su PTR – Uplata naknada i prihoda za korištenje šuma (Zakon o šumama stavljen je izvan snage 2011. godine, a prema prezentiranim informacijama 20. 6. 2024. godine Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva predstavilo je tekst Zakona o šumama u Federaciji BiH, nakon što je prošao fazu javne rasprave i u koji su, nakon izvršene analize, uvršteni određeni prijedlozi i komentari zainteresiranih strana), PTR – za prikupljanje prihoda od GSM licence, PTR – za naknade iz osiguranja od požara, nije bilo odliva sredstava, što dovodi u pitanje pravovremenost namjenskog trošenja prikupljenih sredstava u skladu sa zakonskim osnovom za prikupljanje i raspolaganje sredstvima. Također, sa PTR – Sredstva za zaštitu i spašavanje od 21.549.470 KM, utrošeno je svega 1.344.942 KM i sa PTR – Upravljanje razvojnim sredstvima za implementaciju sredstava namijenjenih za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata od 151.979.755 KM, utrošeno je svega 71.774.906 KM, što znači da se sredstvima ne upravlja efikasno.

⁶⁸ PTR – Energoinvest d.d. Sarajevo za plaćanje takse Gazprom Export u Moskvi, PTR – Izdavanje okolišnih dozvola i kategorizacija ugostiteljskih objekata, PTR – Prikupljanje prihoda od GSM licence, PTR – Pružanje ugostiteljskih usluga, PTR – Organizacija polaganja stručnih ispita, PTR – Uplata sredstava, PTR – Prikupljanje prihoda ostvarenih od naknada za polaganje ispita, PTR – Polaganje stručnih ispita pri Federalnom ministarstvu pravde, FMF – Zavod za javno zdravstvo (stručna edukacija), FMF – Arhiv FBiH (polaganje stručnog Arhivističkog ispita), PTR – Porezna uprava FBiH – račun za potrebe prinudne naplate i PTR – FMRiSP – polaganje stručnih ispita

⁶⁹ U okviru Jedinственог računa Trezora ima 38 donatorskih računa

6.3.1.2 Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 233.837.646 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manja su za 9.777.362 KM. U njihovoj strukturi najznačajnija su: potraživanja od krajnjih korisnika kredita koji su im preneseni supsidijarnim sporazumima (152.227.453 KM), potraživanja od pravnih osoba (15.774.516 KM) i ostala nespomenuta potraživanja (65.568.652 KM).

U skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, budžetski korisnici su dužni provesti sve zakonom propisane radnje u cilju naplate potraživanja po osnovu ugovora ili bilo kojeg drugog potraživanja po osnovu javnih prihoda. Za nenaplativa potraživanja Vlada FBiH na obrazloženi prijedlog budžetskog korisnika može donijeti odluku o otpisu potraživanja.

Potraživanja od krajnjih korisnika kredita koji su im preneseni supsidijarnim sporazumima iskazana su u iznosu od 152.227.453 KM, a odnose se na obaveze koje su izmirene iz Budžeta FBiH, po kreditima koji su supsidijarnim ugovorima s FBiH preneseni na krajnje korisnike. Dio potraživanja u iznosu od 147.283.898 KM iskazan je na poziciji sumnjivih i spornih, a dio u iznosu od 4.943.555 KM na poziciji redovnih potraživanja. Preknjiženje dijela nenaplaćenih potraživanja starijih od šest mjeseci, u iznosu od 60.654.301 KM, na poziciju sumnjivih i spornih potraživanja izvršeno je u 2023. godini, a najveći dio prenosa na sumnjiva i sporna potraživanja odnosi se na JP „Željeznice FBiH“ u iznosu od 55.525.555 KM.

U 2023. godinu potpisani su ugovori o reprogramu s Gradom Goraždem i JP Autoceste FBiH. Vezano za reprogram kredita JP Autoceste FBiH, Vlada FBiH je Zaključkom od 29. 12. 2023. godine zadužila Ministarstvo finansija da odobri i izvrši reprogram svih dospjelih, a neplaćenih obaveza po vanjskim kreditima JP Autoceste FBiH zaključno sa 31. 12. 2023. godine, kojim su dospjele obaveze u iznosu od 225.885.020 KM za 16 kredita odgođene za plaćanje u zavisnosti od vrste kredita u periodu do 2026. do 2048. godine. Zaključivanjem reprograma s Gradom Goražde dospjele obaveze po osnovu glavnice u iznosu od 1.112.980 KM odgođene su za plaćanje do 2044. godine. Reprogramiranjem obaveza za navedene krajnje korisnike smanjen je iznos dospjelih neplaćenih obaveza prema krajnjim korisnicima za 226.998.000 KM.

Najznačajnija sumnjiva i sporna potraživanja odnose se na: JP „Ceste FBiH“ d.o.o. Sarajevo (69.830.602 KM), JP „Željeznice FBiH“ (55.525.555 KM), JP „Vodovod“ d.o.o. Posušje (5.868.203 KM), JP „Deponija“ Mostar (3.355.450 KM), JP „Li-Čistoća“ Livno (3.323.302 KM), MKF „Prizma Sarajevo“ – u stečaju (2.314.784 KM), RMU „Breza“ d.o.o. Breza (2.465.246 KM), KJP „10 Juli“ Bosanska Krupa (1.991.895 KM), RMU „Kreka“ d.o.o. Tuzla (1.604.276 KM), JP Regionalna deponija „Lukavac“ (1.520.022 KM) i Općina Grude (969.828 KM). **Ističemo da neplaćanje obaveza ovih korisnika direktno utiče na primitke i likvidnost Budžeta FBiH, s obzirom na to da Federacija BiH obaveze prema kreditorima mora izmiriti u ugovorenom roku i dospjelom iznosu. U ranijem periodu Ministarstvo finansija je s krajnjim korisnicima zaključivalo reprogramme, kao i u toku 2023. godine, koji najvećim dijelom nisu imali efekta s obzirom na to da obaveze ni nakon dospijeća reprograma nisu izmirene. Ministarstvo finansija je u toku 2023. godine slalo opomene za plaćanje, kao i opomene za aktiviranje mjenica. Najveći dio potraživanja nastao je po kreditima iz ranijeg perioda, prije donošenja Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH, kada u cilju njihove naplate nisu osigurani instrumenti naplate kredita od krajnjih korisnika.**

Potraživanja od kantona za dospjele anuitete po odobrenim dugoročnim kreditima iskazana su u iznosu od 772.440 KM, od čega se po III Stand-by aranžmanu zaključenim s Međunarodnim monetarnim fondom (u daljem tekstu MMF), na potraživanja za kamate od Bosansko-podrinjskog kantona odnosi 772.439 KM. Ove obaveze odnose se na dospjele kamate za date pozajmice po Ugovoru o prenosu kreditnih sredstava po III Stand-by aranžmanu MMF-a, sklopljenim između FBiH, koju zastupa Ministarstvo kao zajmodavac, i svih kantona u FBiH. **Napominjemo da po ovim kreditima nisu iskazana dospjela potraživanja po osnovu glavnice u iznosu od 9.472.439 KM, niti se može potvrditi da su poduzete sve zakonom propisane radnje za njihovu naplatu.**

Ministarstvo finansija je u 2023. godini poduzelo određene aktivnosti na naplati potraživanja (pojedini korisnicima su poslani opomene). Međutim, za potraživanja iz ranijih godina, kao i ona za koja su u prethodnom periodu zaključeni reprogrami, nisu poduzete sve zakonom propisane radnje za naplatu u iznosu od najmanje 143.964.529 KM. Ovo se odnosi na sljedeće krajnje korisnike: JP „Ceste FBiH“ d.o.o. Sarajevo (69.830.602 KM), JP „Vodovod“ d.o.o. Posušje (5.868.203 KM), RMU „Breza“ d.o.o. Breza (2.465.246 KM), JP „Li-Čistoća“ Livno (3.323.302 KM), JP „Deponija“ Mostar (3.355.450 KM), KJP „10. juli“ Bosanska Krupa (1.991.895 KM) i RMU „Kreka“ d.o.o. Tuzla (1.604.276 KM). Iako su sa korisnicima JP „Li-Čistoća“ Livno, KJP „10. juli“ Bosanska Krupa i RMU „Kreka“ Tuzla u ranijem periodu zaključeni reprogrami, obaveze se ne izmiruju, ali daljnjih aktivnosti na naplati potraživanja nije bilo. Za potraživanja od JP „Vodovod“ d.o.o. Posušje i RMU „Breza“ d.o.o. Breza nisu poduzete mjere na naplati, niti je za potraživanja od JP „Deponija“ Mostar aktivirana garancija. Napominjemo da su u 2023. godini dospjela na naplatu potraživanja od JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo u iznosu od 55.525.555 KM, iako je u prethodnom periodu odgođeno plaćanje dospjelih kreditnih obaveza, a reprogramiranjem nisu poduzete konkretne aktivnosti kako bi se izmirile dospjele obaveze koje su plaćene iz Budžeta FBiH.

Navedeno nije u skladu s članom 46. Zakona o budžetima u FBiH, kojim je propisano da su budžetski korisnici dužni provesti sve zakonom propisane radnje radi naplate potraživanja.

Potraživanja od pravnih osoba iskazana su u iznosu od 15.774.516 KM, od čega se najveći dio odnosi na potraživanja za isporučenu robu i usluge evidentirana kod Zavoda za PIO/MIO (7.037.311 KM) i Federalnog ministarstva odbrane (4.942.947 KM).

Potraživanja za isporučenu robu i usluge kod Zavoda za PIO/MIO odnose se na potraživanja po Sporazumu o izmirenju duga po Zakonu o naplati i djelimičnom otpisu duga⁷⁰ (6.937.566 KM) i potraživanja od kupaca za obavljene usluge (99.744 KM). Potraživanja po sporazumu Zakona o naplati i djelimičnom otpisu duga odnose se na 10 Sporazuma o izmirenju duga („Fabrika termoplastike „Progres“ Kakanj, „Livnica“ d.d. Vareš, DP „Saniteks“ d.d. Velika Kladuša, „Hidrotehnika“ d.o.o. Kladanj, „Bosna GP“ Sarajevo, „Barit“ d.o.o. Kreševo, „BNT“ traktori i autodizalice d.o.o. Novi Travnik, „Olimp“ d.d. Gračanica, Tvornica papirne ambalaže „Grafopak“ d.o.o. Gračanica i „Rudarinvest“ d.o.o. Banovići).

Ostala nespomenuta potraživanja iskazana su u iznosu od 65.568.652 KM. U strukturi ovih potraživanja najznačajnija su ostala potraživanja evidentirana kod Zavoda za PIO/MIO (16.466.176 KM), Ministarstva energije, rudarstva i industrije (9.111.132 KM). Ostala potraživanja kod Zavoda za PIO/MIO odnose se na: potraživanja po vansudskim poravnanjima - doprinosi (10.169.256 KM), potraživanja za pretplate penzija iz prethodnih godina (6.296.921 KM), a ostala potraživanja kod Ministarstva energije, rudarstva i industrije odnose se na odobrena, a nerealizovana sredstva Trajnog revolving fonda na računu Union banke d.d. Sarajevo. Najveći dio sumnjivih i spornih potraživanja u iznosu od 30.329.202 KM iskazan je kod sljedećih korisnika: Federalna direkcija robnih rezervi (9.076.188 KM), Ministarstvo prometa i komunikacija (8.046.697 KM), Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH (4.889.622 KM), Ministarstvo energije, rudarstva i industrije (2.760.733 KM), Federalno ministarstvo odbrane (2.208.509 KM), Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Bihać (1.430.155 KM) i Ministarstvo rada i socijalne politike (671.814 KM),

Kratkoročni plasmani iskazani u iznosu od 77.830.104 KM i manji su u odnosu na prethodnu godinu zbog razročenja prethodno oročenih sredstava. U strukturi ovih plasmana najznačajniji su: sumnjiva i sporna potraživanja (43.347.288 KM), depoziti kod banaka (28.300.000 KM), te ostali krediti (5.248.308 KM). Sumnjiva i sporna potraživanja odnose se na sredstva budžetskih korisnika blokirana u Hercegovačkoj banci d.d. Mostar. Ostali krediti odnose se na date pozajmice Budžeta FBiH kantonalnim budžetima u prethodnom periodu (2001. i 2002. godina), s rokom vraćanja 31. 12. 2001, odnosno 31. 12. 2002. godine.

⁷⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 25/06

Za naplatu plasmana po osnovu datih pozajmica nisu osigurani instrumenti povrata. Korisnici budžeta po isteku ugovorenog roka za naplatu dužni su poduzeti sve zakonom propisane radnje za naplatu, te izvršiti preknjiženje na sumnjiva i sporna potraživanja. Nije prezentirana dokumentacija da su poduzimane aktivnosti s ciljem rješavanja datih pozajmica, što ima posebnu značajnost s obzirom na period kada su pozajmice date.

Depoziti kod banaka, iskazani u iznosu od 28.300.000 KM, odnose se na kratkoročno oročena sredstva FBiH, a u 2023. godini izvršeno je oročenje slobodnih sredstava FBiH u iznosu 2.200.000 KM. Kratkoročni depoziti oročeni na sedam dana uz automatsko produženje na isti rok u slučaju neotkazivanja pisanim putem, uz efektivnu kamatnu stopu od 0,08%. U toku godine razročena su sredstva u iznosu 10.000.000 KM (kratkoročni depozit) kojima je istekao rok važenja ugovora, a koji su zaključeni u 2020 godini.

6.3.2 Stalna sredstva

6.3.2.1 Stalna sredstva

U konsolidovanom Bilansu stanja Budžeta FBiH iskazana su stalna sredstva sadašnje vrijednosti od 403.350.406 KM (nabavne vrijednosti od 710.343.483 KM, ispravke vrijednosti od 306.993.077 KM) i nisu usaglašena s izvorima stalnih sredstava (398.488.239 KM) za iznos od 4.862.167 KM. Ona se odnose na: zemljište (19.044.755 KM), građevinske objekte (274.774.376 KM), opremu (263.440.376 KM), ostala stalna sredstva (45.546.819 KM), stalna sredstva u obliku prava (56.561.443 KM), sredstva u pripremi (41.499.076 KM) i sredstva van upotrebe (9.476.639 KM).

U okviru stalnih sredstava iskazana su i stalna sredstva institucija koje su prešle s federalnog na državni nivo: Federalno ministarstvo odbrane (u daljnjem tekstu: FMO), Vojska FBiH (u daljnjem tekstu: VF), Carinska uprava FBiH i Obavještajno-sigurnosna služba FBiH (sadašnje vrijednosti 28.216.438 KM, nabavne vrijednosti 34.068.652 KM, ispravke vrijednosti 5.852.215 KM). Status imovine navedenih institucija još uvijek nije riješen (detaljno obrazloženo u tački 8. Izvještaja).

U odnosu na prethodnu godinu evidentirano je smanjenje na poziciji zgrada u iznosu od 21.539.263 KM, koje se najvećim dijelom odnosi na isknjižene zgrade, po osnovu odluka Vlade FBiH evidentirane kod Službe za zajedničke poslove organa i tijela FBiH. Na osnovu Odluke Vlade FBiH od 1. 6. 2023. godine isknjižen je objekat na kompleksu „Vila Braun“ nabavne vrijednosti u iznosu od 3.658.647 KM. Također, Vlada FBiH je 21. 6. 2023. godine donijela Odluku o odobravanju isknjižavanja poslovne zgrade u Ulici Ložionička broj 3. u Sarajevu, nabavne vrijednost u iznosu od 3.722.995 KM.

U odnosu na prethodnu godinu evidentirano je smanjenje na poziciji stambenih objekata u iznosu od 12.312.434 KM, koje se odnosi na stanove (stanovi koji su u fazi otkupa i stanovi za koje nije izvršen otkup) kao posljedica prodaje i preknjiženja u vanbilansnu evidenciju dok se ne steknu uslovi za pojedinačno evidentiranje u pomoćnoj evidenciji, a koje je bilo evidentirano u poslovnim knjigama Zavoda za PIO/MIO.

U 2023. godini vrijednost stalnih sredstava kod Službe za zajedničke poslove organa i tijela FBiH je uvećana za 594.030 KM, uključujući poslovni objekat u Visokom, za koji je izvršen upis vlasništva nakon procijenjene vrijednosti, te isknjižen iz vanbilansne evidencije i evidentiran na poziciji stalnih sredstava u iznosu od 473.577 KM.

U toku godine izvršeno je povećanje vrijednosti stalnih sredstava koje se odnosi na nabavku opreme, motornih vozila, laboratorijske opreme, stalnih sredstava u obliku prava, sredstava u pripremi i građevina. Povećanje vrijednosti opreme koje se odnosi na motorna vozila u najvećem iznosu iskazano je kod Doma naroda Parlamenta FBiH, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva energije i rudarstva, Zavoda za javno zdravstvo FBiH i Sudske policije. Povećanje vrijednosti opreme koja odnosi na laboratorijsku opremu u najvećem iznosu iskazano je kod Federalne uprave policije, Ministarstva energije, rudarstva i industrije, te Zavoda za javno zdravstvo FBiH.

Revizijom budžetskih korisnika (Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo rada i socijalne politike, Ministarstvo kulture i sporta, Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH, Zavod za PIO/MIO) utvrđeno je da su pojedine građevine evidentirane u iznosu od najmanje 13.702.268 KM, iako za njih budžetski korisnici ne posjeduju vjerodostojnu dokumentaciju o posjedu i nemaju uknjiženo pravo vlasništva nad imovinom.

Budući da pojedine nekretnine nisu iskazane na osnovu vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava, niti su institucije FBiH u posjedu svih objekata, nije realno iskazana vrijednost građevinskih objekata u Glavnoj knjizi Trezora i finansijskim izvještajima, kako je to propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.

U skladu s propisima koji su bili na snazi do 31. 8. 2023. godine, odnosno do 23. 12. 2023. godine⁷¹ budžetski korisnici bili su obavezni da izvrše revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu, jer je inflacija na godišnjem nivou mjerena rastom cijena, bila viša od 10% ili 10% i više kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava.

S obzirom na to da nije izvršena revalorizacija, te da je utvrđeno da Ministarstvo finansija, iako je poduzimalo aktivnosti, nije obezbijedilo tehničke uslove u modulu stalnih sredstava, u Izvještaju o izvršenoj reviziji Izvještaja o izvršenju budžeta FBiH za 2022. godinu, ovo pitanje je kvalifikovano, imajući u vidu da su stalna sredstva na datum bilansa potcijenjena za 66.598.631 KM i data je preporuka da se izvrši revalorizacija.

Nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa tada važećim propisima, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, zbog čega ne možemo potvrditi početna stanja stalnih sredstava i izvora sredstava za 2023. godinu. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 66.598.631 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini. Izmjenom podzakonskih propisa⁷² prestala je obaveza revalorizacije.

Preporuka:

- *osigurati vjerodostojnu knjigovodstvenu dokumentaciju o vlasništvu i posjedu nekretnina, za koje ona nije osigurana, a evidentirane su u Glavnoj knjizi Trezora.*

6.3.2.2 Dugoročni plasmani

Dugoročni plasmani iskazani su u iznosu od 686.849.063 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 33.871.793 KM, a odnose se na uložena sredstva u banke i druge finansijske institucije (265.086.399 KM), dugoročne depozite (200.000.000 KM), pozajmljivanja i učešća u dionicama (158.848.163 KM) i ostale dugoročne plasmane (62.914.501 KM).

Pozajmljivanja i učešća u dionicama u iznosu od 158.848.163 KM odnosi se na pozajmljivanja kantonima (22.115.295 KM), općinama (1.000.000 KM), pojedincima (579.784 KM), ostala domaća pozajmljivanja (49.013.084 KM), te učešće u zajedničkim ulaganjima (86.140.000 KM). Učešće u zajedničkim ulaganjima odnosi se na učešće Vlade FBiH u osnivačkom kapitalu Razvojne banke FBiH (21.140.000 KM) i učešće Vlade FBiH u kapitalu Union banke d.d. Sarajevo (65.000.000 KM).

⁷¹ Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 34/14), Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 60/14) i Računovodstvene politike za federalne budžetske korisnike i Trezor („Službene novine FBiH“, br. 58/16)

⁷² Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 66/23), Pravilnik o izmjenama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 99/23) i Računovodstvene politike za federalne budžetske korisnike i Trezor („Službene novine FBiH“, br. 99/23)

Dugoročni depoziti, iskazani su u iznosu od 200.000.000 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manji su za 50.000.000 KM. U skladu sa Zakonom o investiranju javnih sredstava FBiH⁷³ i Pravilnikom o investiranju raspoloživih novčanih sredstava,⁷⁴ te Politici investiranja raspoloživih novčanih sredstava FBiH za 2023. godinu koju je prethodna ministrica finansija donijela 14. 2. 2023. godine, u 2023. godini izvršeno je oročenje slobodnih sredstava FBiH u iznosu od 40.000.000 KM. Politikama investiranja definisano je da se raspoloživa novčana sredstva u tekućoj godini, koja trenutno nisu angažovana za druge namjene, niti su ograničena drugim namjenama, mogu investirati isključivo u oročene depozite (fiksne i fleksibilne) kod banaka koje su članice Agencije za osiguranje depozita BiH i oročene depozite Centralne banke BiH, odnosno kod banaka izabranih na posljednjem javnom pozivu za izražavanje interesa za pružanje usluga bez naknade. Nakon što je prethodna ministrica finansija donijela pojedinačne odluke o investiranju, s poslovnim bankama zaključeni su ugovori za nova oročenja. Dugoročni depoziti oročeni su na 18, 15 i 13 mjeseci, uz fiksnu kamatnu stopu od 0,50% i 0,60%. Po osnovu dugoročnih i kratkoročnih oročenja u 2023. godini ostvareni su prihodi u iznosu od 302.191 KM. Također, u toku godine razročena su sredstva u iznosu od 90.000.000 KM (dugoročni depoziti) kojima je istekao rok važenja ugovora, a koji su zaključeni u 2020 godini. Prenos sredstava izvršen je u toku 2023. godine na namjenski podračun Ministarstva prometa i komunikacija - Upravljanje razvojnim sredstvima namijenjenim za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata.⁷⁵

Ostali dugoročni plasmani iskazani su u iznosu od 62.914.501 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 1.000.000 KM za iznos depozita za kreditne plasmane putem Razvojne banke FBiH, koji su plasirani u 2023. godini. Ovi plasmani odnose se na kreditne plasmane putem Razvojne banke FBiH po Ugovoru o komisionim poslovima koji su zaključili Ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta i Razvojna banka FBiH, kada je nastavljen kontinuitet zajedničke realizacije Programa „Kreditni poticaj razvoja, poduzetništva i obrta“ (27.648.465 KM). Kod Ministarstva prometa i komunikacija iskazan je iznos od 35.266.036 KM, koji se odnosi na učešće Vlade FBiH u osnovnom kapitalu JP „B&H Airlines“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu: BH Airlines). Evidentiranje udjela u Ministarstvu izvršeno je na osnovu odluka Vlade FBiH za doznačena sredstva iz Budžeta FBiH, zaključno sa 2012. godinom. Međutim, prema raspoloživim i u registar upisanim podacima iz aktuelnog izvoda iz sudskog registra Općinskog suda u Sarajevu na 15. 1. 2016. godine, jedini osnivač bila je Federacija BiH, sa 100%-tnim udjelom osnivača i ugovorenim (upisanim) i uplaćenim kapitalom u iznosu od 18.773.273 KM.

Za preostali iznos udjela Vlade FBiH u osnovnom kapitalu BH Airlinesa u iznosu od 16.492.763 KM, koji je evidentiran u poslovnim knjigama Ministarstva prometa i komunikacija, nije istovremeno izvršeno povećanje udjela upisom u registar kod nadležnog suda, kako je propisano Zakonom o registraciji poslovnih subjekata u FBiH. S obzirom na to da je u 2016. godini pokrenut stečaj u BH Airlinesu tražena je informacija od stečajnog upravitelja o prijavljenoj stečajnoj masi i koji iznos je prijavljen za učešće Vlade FBiH u osnovnom kapitalu. **Dostavljena je informacija 19. 4. 2024. godine kojom je potvrđeno da je u stečajnu masu prijavljen samo upisani kapital u iznosu od 18.773.273 KM, te da stečajna masa nije dovoljna za izmirenje priznatih potraživanja i da Vlada FBiH ne može očekivati nikakav ostatak stečajne mase u ovom postupku.**

⁷³ „Sl. novine FBiH“, br. 77/04, 48/08

⁷⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 81/08

⁷⁵ 20. 6. 2023. po isteku ugovora br. 1340925570005762, ASA Banka d.d. Sarajevo je izvršila prenos sredstava u iznosu 15,00 mil KM sa računa oročenja na račun (podračun) PTR-Upravljanje razvojnim sredstvima - kapitalni- infrastrukturni projekti.
21. 6. 2023. po isteku ugovora br. A2 28350, PBS Banka d.d. Sarajevo je izvršila prenos sredstava u iznosu 15,00 mil KM sa računa oročenja na račun (podračun) PTR-Upravljanje razvojnim sredstvima - kapitalni- infrastrukturni projekti.
20. 7. 2023. po isteku ugovora br. 1340925570005859 ASA Banka d.d. Sarajevo je izvršila prenos sredstava u iznosu 15,00 mil KM sa računa oročenja na račun (podračun) PTR-Upravljanje razvojnim sredstvima - kapitalni- infrastrukturni projekti.
20. 8. 2023. po isteku ugovora br. A2 05/20-KM-OD, Union banka d.d. Sarajevo je izvršila prenos sredstava u iznosu 15,00 mil KM sa računa oročenja na račun (podračun) PTR-Upravljanje razvojnim sredstvima - kapitalni- infrastrukturni projekti.
20. 9. 2023. po isteku ugovora br. A1 06/20-KM-OD, Union banka d.d. Sarajevo je izvršila prenos sredstava u iznosu 15,00 mil KM sa računa oročenja na račun (podračun) PTR-Upravljanje razvojnim sredstvima - kapitalni- infrastrukturni projekti.
20. 9. 2023. po isteku ugovora br.A1 28351, PBS Banka d.d. Sarajevo je izvršila prenos sredstava u iznosu 15,00 mil KM sa računa oročenja na račun (podračun) PTR-Upravljanje razvojnim sredstvima - kapitalni- infrastrukturni projekti.

Uložena sredstva u banke i druge finansijske institucije odnose se na uložena sredstva u Garancijski fond (101.283.392 KM), uložena sredstva u Privrednu banku d.d. Sarajevo (56.711.736 KM) i uložena sredstva u Razvojnu Banku FBiH po osnovu komisionih kredita (101.254.361 KM).

Uložena sredstva u Privrednu banku d.d. Sarajevo (u daljnjem tekstu: PBS), iskazana u iznosu od 56.711.736 KM, odnose se na sredstva Protuvrijednosnog fonda – Japan, Japanskog granta i Malezijskog granta uložena u PBS. Plasman sredstava BOR banci d.d. Sarajevo izvršen je 2005. godine, a 2018. godine (nakon statusne promjene BOR banke) sredstva su prenesena na upravljanje PBS-u.

Vlada FBiH je 2005. godine donijela Odluku o davanju saglasnosti na kriterije kreditiranja iz sredstava Japanskih grantova i Malezijske donacije.⁷⁶ U 2018. godini donesena je nova Odluka o kriterijima kreditiranja iz sredstava Japanskih grantova i Malezijske donacije,⁷⁷ kojom je prethodna stavljena van snage. Ovim sredstvima administrira Komisija Vlade FBiH za replasman sredstava prikupljenih iz donacija Malezije i Japana.⁷⁸

Prema Izvještaju PBS-a o stanju na 30. 9. 2023. godine, stanje sredstava iznosilo je 45.707.916 KM, od čega se na plasirana sredstva odnosi 26.915.346 KM, a na slobodna 18.812.570 KM. Prema obrazloženju Sektora za upravljanje dugom pri Ministarstvu finansija, s obzirom na to da u vrijeme zatvaranja Glavne knjige nisu bili dostupni podaci na 31. 12. 2023. godine, potvrđivanje i usaglašavanje stanja sa PBS bankom izvršeno je na 30. 9. 2023. godine.

Komisija za replasman sredstava sačinila je Izvještaj o radu Komisije u periodu od 1. 1. – 31. 12. 2023. godine, u kojem je konstatovano da je u toku godine zaprimljeno 16 zahtjeva koji su odobreni od Komisije u iznosu od 5.165.000 KM. Također, u Izvještaju je navedeno da u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu, zaprimljen je veći broj zahtjeva aplikacija, i u većim iznosima, što je rezultiralo povlačenjem sredstava iz Protuvrijednosnog fonda ukupno u iznosu od KM 5.165.000 KM (1.960.000 KM 2022. godina). Izvještaj je usvojen Zaključkom Vlade FBiH 5. 6. 2024. godine.⁷⁹

6.3.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 905.297.033 KM, od čega se na obaveze odnosi 547.119.234 KM, a na razgraničenja 358.177.800 KM. U odnosu na prethodnu godinu veće su za 186.162.544 KM.

Kratkoročne obaveze (547.119.234 KM) odnose se na: kratkoročne tekuće obaveze (345.255.501 KM), kratkoročne kredite i zajmove (100.156.647 KM) i obaveze prema radnicima (101.707.086 KM).

U okviru **kratkoročnih tekućih obaveza** najznačajnije su obaveze prema pravnim i fizičkim osobama 246.313.129 KM, koje su u odnosu na prošlu godinu veće za 102.190.960 KM. Ove obaveze najvećim dijelom odnose se na obaveze na osnovu odobrenih tekućih transfera (Transfer Agenciji za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu – AKAZ, Transfer Zavodu za transfuzijsku medicinu FBiH, Transfer za izgradnju zgrade hitne pomoći Doma zdravlja Zenica – faza I, Transfer za sanaciju zdravstvenih ustanova u FBiH, Transfer pojedincima za invalidnine, Transfer za implementaciju Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica – novčana egzistencijalna naknada, transfere za lica sa invaliditetom – neratni invalidi, transfer za dječiji dodatak i ostali) i kapitalnih transfera (za dovršetak izgradnje Klinike za dječije bolesti Sveučilišne kliničke bolnice Mostar, izgradnju Sportske dvorane Mostar i drugih sportskih objekata u Gradu Mostaru, izgradnju bazena Mostar, izgradnju i opremanje Sportske dvorane Bosanska Krupa i ostali).

U okviru kratkoročnih tekućih obaveza iskazane su obaveze prema dobavljačima u iznosu od 239.728.540 KM. Također, **obaveze za tekuće transfere** iskazane su u iznosu od 4.005.555 KM, a odnose se na obaveze za tekuće transfere kantonima (4.000.000 KM) i transfere prema državi (5.555 KM).

⁷⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 64/05, 63/06, 32/10

⁷⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 72/18

⁷⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 64/05, 63/06, 58/07, 96/07, 59/08, 62/08, 47/09, 58/09, 67/09, 32/10, 24/16, 35/16, 82/16, 23/18, 26/20

⁷⁹ V. broj: 872/2024

Preostali iznos kratkoročnih tekućih obaveza odnosi se na: ostale kratkoročne obaveze 31.235.882 KM i obaveze za subvencije 63.557.435 KM. U okviru ostalih kratkoročnih obaveza najznačajnije su obaveze po osnovu pravosnažnih sudskih presuda i sudskih rješenja iz radnih sporova i ostalih presuda (27.854.320 KM). Obaveze za subvencije odnose se na subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima (63.557.435 KM), od čega za podršku poljoprivredi 61.282.595 KM i podršku veterinarstvu 2.274.840 KM).

Obaveze za kratkoročne kredite i zajmove najvećim dijelom odnose se na **obaveze od domaćeg zaduživanja** (100.002.033 KM), od čega se 100.000.000 KM odnosi na obaveze po osnovu izdatih trezorskih zapisa. U toku 2023. godine izvršene su četiri emisije trezorskih zapisa ukupne nominalne vrijednosti od 140.000.000 KM. Po tom osnovu prikupljeno je 140.000.000 KM (137.983.564 KM glavnice i 2.016.436 KM kamate), a izmirene su dospjele obaveze u iznosu od 90.000.000 KM po emisijama iz 2022.⁸⁰ i 2023.⁸¹ godine.

Obaveze prema zaposlenicima obuhvataju plaće budžetskih korisnika za mjesec decembar 2023. godine, kao i obaveze institucija koje su u ranijem periodu s federalnog prešle na državni nivo, a od kojih su najznačajnije obaveze FMO-a (64.389.497 KM), Obavještajno-sigurnosne službe (6.788.190 KM) i Vojske FBiH (690.541 KM).

Kratkoročna razgraničenja odnose se na razgraničene prihode (189.811.456 KM), razgraničene rashode (14.073.061 KM) i ostala razgraničenja (154.293.282 KM). U odnosu na prethodnu godinu veća su za 4.123.642 KM.

- **Razgraničeni prihodi** najvećim dijelom odnose se na neutrošena namjenska sredstva naplaćena po posebnim zakonskim i drugim propisima, za čiju realizaciju su zaduženi pojedini budžetski korisnici i iznose 181.330.259 KM. Najveći dio u iznosu od 119.567.905 KM su razgraničeni ostali prihodi, koji se odnose na: Službu za zajedničke poslove organa i tijela FBiH, Federalni Zavod PIO/MIO, Ministarstvo rada i socijalne politike, Ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo okoliša i turizma i Federalnu direkciju robnih rezervi. Razgraničeni redovni prihodi za namjenska sredstva u iznosu od 61.762.354 KM najvećim dijelom odnose se na Ministarstvo prometa i komunikacija, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Službu za zajedničke poslove organa i tijela FBiH, Federalnu upravu za civilnu zaštitu i Federalnu direkciju robnih rezervi i dr.;
- **Ostala razgraničenja** najvećim dijelom odnose se na razgraničene primitke (152.232.900 KM) koji se odnose na potraživanja od krajnjih korisnika kreditnih sredstava, koja su supsidijarnim sporazumima s FBiH prenesena na krajnje korisnike;
- **Razgraničeni rashodi** iskazani su u iznosu od 14.073.061 KM, a provedenom revizijom kod budžetskih korisnika Ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta (1.800.000 KM), Ministarstva unutrašnjih poslova (661.851 KM), Vlade FBiH - Generalnog sekretarijata (397.800 KM), Zavoda za PIO/MIO (1.472.519 KM), Federalnog zavoda za statistiku (110.337 KM), Federalnog zavoda za poljoprivredu (51.228 KM), Porezne uprave FBiH (571.791 KM) i Kazneno-popravnog zavoda poluotvorenog tipa Mostar (4.511.668 KM), utvrdili smo da je evidentiranje rashoda i izdataka u iznosu najmanje od 9.577.194 KM na osnovu ugovora zaključenih u 2023. godini, a koji su realizovani u 2024. godini, provedeno po instrukciji Federalnog ministarstva finansija – Predbilansne radnje za 2023. godinu. **Ovakav način priznavanja obaveza nije u skladu s članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, kojima je propisano da se izvršavanje budžeta zasniva na načelu jedne godine i da se rashodi i izdaci priznaju na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose nezavisno o plaćanju. To je imalo za posljedicu da su iskazani rashodi, izdaci i razgraničeni rashodi na datum bilansa precijenjeni za iznos od najmanje 9.577.194 KM.**

⁸⁰ FBiH je 15. 6. 2022. godine, u skladu sa Odlukom o zaduženju FBiH putem emisije trezorskih zapisa (9M) radi prikupljanja sredstava za finansiranje izdataka utvrđenih Budžetom FBiH, emitovala devetomjesečne trezorske zapise nominalne vrijednosti 50.000.000 KM.

⁸¹ FBiH je 25. 4. 2023. godine, u skladu sa Odlukom o zaduženju FBiH putem emisije trezorskih zapisa (6M), radi prikupljanja sredstava za finansiranje izdataka utvrđenih Budžetom FBiH, emitovala šestomjesečne trezorske zapise nominalne vrijednosti 40.000.000 KM.

Revizijom smo utvrdili da na 31. 12. 2023. godine stanje na poziciji „Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama” (konta glavne kategorije 16 i 36) nije usaglašeno s drugim povezanim jedinicama za iznos 757.535 KM, što nije u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor.

Preporuka:

- izvršiti usaglašavanje stanja na kontima finansijskih i obračunskih odnosa s drugim povezanim jedinicama u Glavnoj knjizi Trezora, a evidentiranje na kontima vršiti u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor.

6.3.4 Dugoročne obaveze i razgraničenja

Dugoročne obaveze i razgraničenja iskazani su u iznosu od 6.010.139.557 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manje su za 39.274.985 KM. Struktura dugoročnih obaveza je sljedeća: obaveze po osnovu dugoročnih zajmova (5.989.723.315 KM), ostale dugoročne obaveze (23.214.177 KM) i dugoročna razgraničenja (2.797.936 KM). U bruto bilansu Ministarstva finansija iskazani su izdaci za otplate dugova, izdaci za kamate i kratkoročne obaveze po osnovu zaduženja.

Obaveze po osnovu dugoročnih zajmova u odnosu na prethodnu godinu manje su za 50.591.281 KM. Struktura ovih obaveza je sljedeća: vanjski dug FBiH – dug koji je ugovorila BiH (5.117.371.292 KM), vanjski dug FBiH – dug koji je direktno ugovorila FBiH (49.294.452 KM) i obaveze od domaćeg zaduživanja (823.056.617 KM).

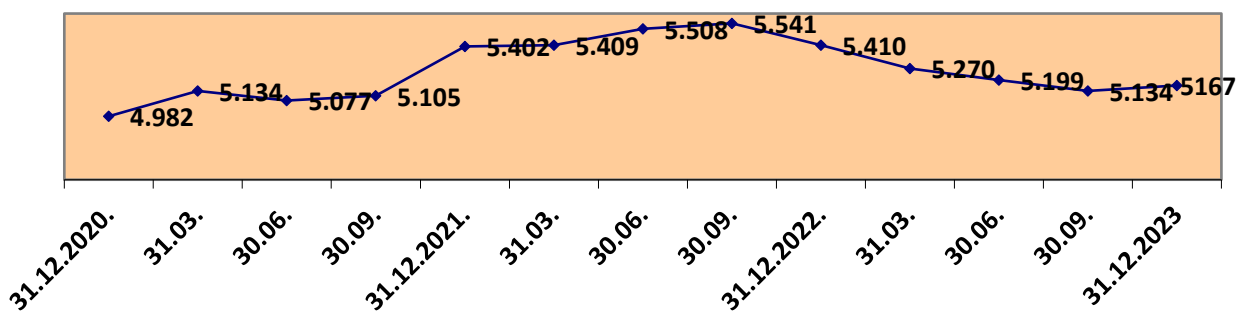
Obaveze po vanjskom dugu

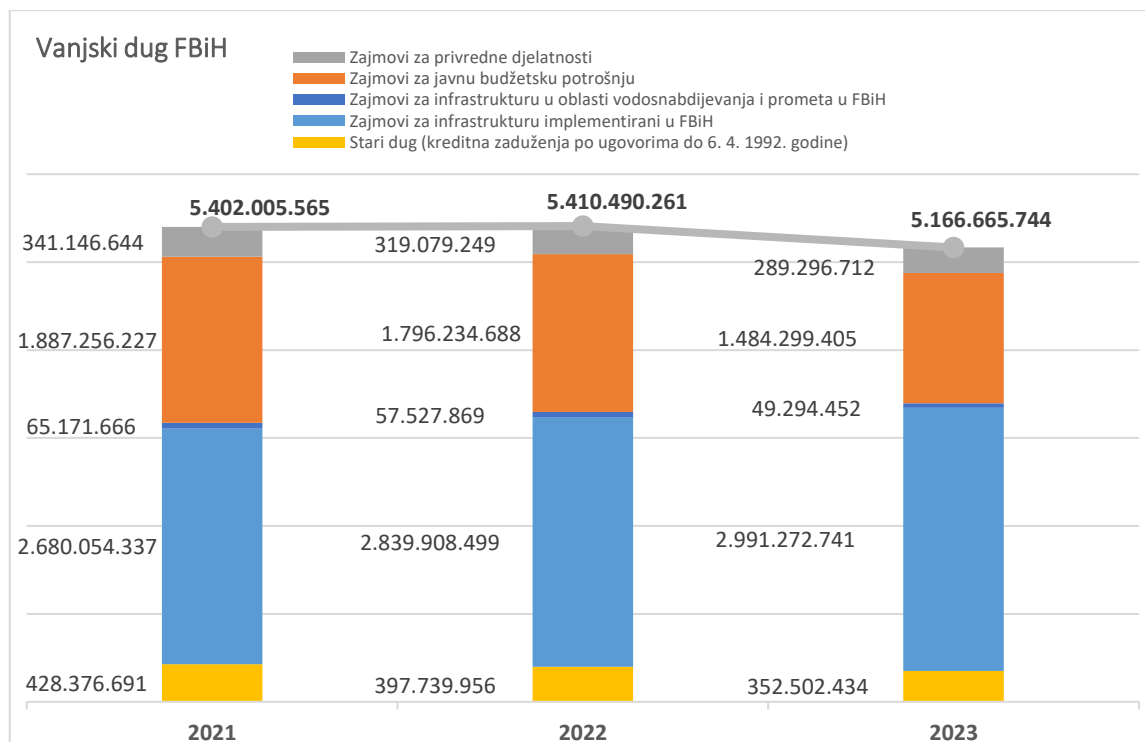
Vanjski dug FBiH na 31. 12. 2023. godine iznosio je 5.166.665.744 KM. U ukupnim dugoročnim obavezama po vanjskom dugu, vanjski dug krajnjih korisnika kredita iskazan je na vanbilansnoj evidenciji Glavne knjige Trezora (3.575.411.985 KM), sredstva odobrena kantonima iskazana su na poziciji dugoročnih plasmana (22.115.295 KM). Preostali iznos 1.569.138.464 KM, odnosi se na obaveze koje direktno otplaćuje FBiH i terete Budžet FBiH.

U nastavku dajemo tabelarni pregled vanjskog duga:

Opis	Stanje duga na 31. 12. 2023. godine	Stanje duga na 31. 12. 2022. godine
Vanjski dug koji je ugovorila BiH	5.117.371.292	5.352.962.392
Stari dug (kreditna zaduženja po ugovorima do 6. 4. 1992. godine)	352.502.434	397.739.956
Zajmovi za infrastrukturu implementirani u FBiH	2.991.272.741	2.839.908.499
Zajmovi za javnu budžetsku potrošnju	1.484.299.405	1.796.234.688
Zajmovi za privredne djelatnosti	289.296.712	319.079.249
Vanjski dug koji je direktno ugovorila FBiH	49.294.452	57.527.869
Zajmovi za infrastrukturu u oblasti vodosnabdijevanja i prometa u FBiH	49.294.452	57.527.869
Ukupno	5.166.665.744	5.410.490.261

Kretanje stanja vanjskog duga po kvartalima 2020. 2021. 2022. 2023.

Sredstva za izmirenje obaveza po osnovu vanjskog duga osiguravaju se rasporedom prihoda (na podračun za servisiranje vanjskog duga FBiH u korist Budžeta BiH) iz pripadajućeg dijela bruto prihoda od indirektnih poreza za FBiH ili iz Budžeta FBiH za direktne obaveze FBiH po vanjskom dugu, uplatom sa Jedinstvenog računa Trezora.

U odnosu na prethodnu godinu vanjski dug je manji za 243.824.517 KM. U toku 2023. godine zaključen je novi ugovor o kreditnom zaduženju za Projekat modernizacije vodnih i sanitarnih usluga po Sporazumu o zajmu između BiH i Međunarodne banke za obnovu i razvoj po kojem je zaključen supsidijarni sporazum između BiH i FBiH u iznosu od 51.500.000 EUR. Također, u toku godine evidentirano je 446.131.186 KM po osnovu sukcesivnog povlačenja sredstava po zaključenim ugovorima.

Po osnovu otplate glavnice u toku godine izvršeno je smanjenje vanjskog duga u iznosu od 678.244.941 KM, od čega se na obaveze po relevantnom dugu odnosi (670.214.524 KM), dok je po direktnom dugu otplaćeno (8.030.417 KM). Plaćene su kamate po otplatama duga u iznosu od 154.214.620 KM (od čega se na relevantni dug odnosi 152.467.974 KM, a na direktni 1.746.646 KM).

Od ukupno iskazanog vanjskog duga FBiH, iznos od 3.575.411.985 KM odnosi se na obaveze po vanjskom dugu koje su prenesene na krajnje korisnike, odnosno kantone, općine, gradove i javna preduzeća. Krajnji korisnici imaju obavezu da dospjele glavnice, kamate i druge troškove po kreditima koji su im preneseni u skladu sa supsidijarnim sporazumima, izmiruju uplatom u Budžet FBiH. Revizijom je utvrđeno da pojedini krajnji korisnici svoje obaveze ne izmiruju u rokovima utvrđenim otplatnim planovima, te su po tom osnovu iskazana potraživanja po vanjskom dugu koja su prenesena na krajnje korisnike kreditnih sredstava u iznosu od 152.227.453 KM, što je šire obrazloženo u tački 6.3.1.2 Izvještaja.

S podračuna za servisiranje vanjskog duga FBiH, po osnovu kredita Međunarodne asocijacije za razvoj – IDA (projekat vodosnabdijevanja i kanalizacije za Mostar), plaćene su dospjele kreditne obaveze u iznosu od 15.564.647 KM (glavnica u iznosu od 11.026.561 KM, a kamate u iznosu od 4.574.597 KM).

Supsidijarni kreditni ugovor potpisan je 16. 11. 2000. godine između BiH, FBiH i JP „Vodovod“ d.o.o. Mostar, kojim je ugovoreno zaduženje u iznosu od 9.082.067 SDR, odnosno preračunato u KM na 31. 12. 2022. godine 22.255.415 KM, s grace periodom od 10 godina i otplatom u periodu od 1. 4. 2010. godine do 1. 4. 2035. godine. Umjesto krajnjeg korisnika, u 2023. godini plaćeno je 2.305.029 KM (glavnica u iznosu od 2.252.329 KM i kamate u iznosu od 52.700 KM), a preostale obaveze po glavnici kredita na 31. 12. 2023. godine iznosile su 10.813.538 KM. U ranijem periodu konstatovano je da se otplate ovog kredita tretiraju kao direktni dug FBiH i plaćaju se iz Budžeta FBiH. Za iznos plaćenih obaveza nisu evidentirana potraživanja krajnjeg korisnika u Glavnoj knjizi Trezora u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor i Uputstvom o planiranju i računovodstvenom evidentiranju vanjskog duga FBiH u Glavnoj knjizi Trezora. JP „Vodovod“ d.o.o. Mostar nije plaćao ove obaveze, što je direktno uticalo na izdatke Budžeta FBiH, budući da FBiH obaveze prema kreditorima mora izmiriti u ugovorenom i dospelom roku.

U vezi navedenog duga Ministarstvo finansija je u prethodnom periodu izjavilo da nije u posjedu originalnog supsidijarnog sporazuma niti ovjerene kopije, zbog čega nije ni evidentirano potraživanje od JP „Vodovod“ d.o.o. Mostar. Na osnovu date preporuke u prethodnom Izvještaju Ureda za reviziju, Ministarstvo je 18. 11. 2021. godine, pozivajući se na nalaze iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Federalnog ministarstva finansija za 2020. godinu, uputilo akt JP „Vodovod“ Mostar.

Ministarstvo finansija je ponovno 6. 11. 2023. godine pozivajući se na akt iz 2021. godine uputilo akt JP „Vodovod“ Mostar i nalaze iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Federalnog ministarstva finansija za 2022. godinu. U aktu je Ministarstvo uputilo zahtjev za izjašnjenje na okolnosti postojanja supsidijarnog Sporazuma kojim su preuzete obaveze po kreditu Svjetske banke-IDA 34000 (Voda za Mostar) od JP „Vodovod“ d.o.o. Mostar, u smislu da li postoji primjerak Sporazuma potpisanog od strane ovlaštene osobe ili više njih, te ukoliko postoji da isti dostavi Ministarstvu u originalu ili ovjerenoj fotokopiji. JP „Vodovod“ Mostar nije se očitovao po ovom pitanju, a Ministarstvo nije poduzimalo dalje aktivnosti na osiguranju dokumentacije, niti se obratilo kreditoru.

Nisu poduzete adekvatne aktivnosti kako bi se obaveze po ovom kreditu tretirale u skladu sa zaključenim supsidijarnim kreditnim ugovorom i kako bi se evidentiralo potraživanje od krajnjeg korisnika za iznos plaćenih obaveza. Posebno ističemo činjenicu da se JP „Vodovod“ Mostar nije nikako očitovao po ovom pitanju.

Također, po kreditu Vlade Kraljevine Španije (za vodosnabdijevanje općina Široki Brijeg, Ljubuški i Fojnica), s podračuna za servisiranje vanjskog duga FBiH plaćene su dospjele kreditne obaveze na ime glavnice (2.619.237 KM) i kamate (925.782 KM). U ranijem periodu, Sporazumom o kreditu regulisan je kreditni odnos između Kraljevine Španije i Ministarstva finansija i trezora BiH, kao i odnos između španskih izvođača i navedenih općina, kao krajnjih korisnika kredita. Obaveze po kreditu još uvijek nisu prenesene s BiH na FBiH, odnosno s FBiH na krajnjeg korisnika, a predmet je 2014. godine ustupljen Federalnom pravobranilaštvu. Nije nam prezentirana dokumentacija kojom bi potvrdili da je bilo aktivnosti od Federalnog pravobranilaštva. Za isplaćena sredstva po kreditu evidentirana su potraživanja koja su sa 31. 12. 2023. godine iznosila 3.490.938 KM.

Napominjemo da je taksa na nepovučena sredstva ugovorena i plaća se za 20 projekata koje finansiraju kreditori: EBRD, IBRD i KfW. Ugovorima je definisano da se taksa obračunava primjenom definisanog postotka na nepovučeni iznos kredita, a počinje se obračunavati nakon isteka perioda od nekoliko mjeseci (utvrđeno ugovorima o zajmu) nakon potpisivanja ugovora o zajmu i obračunava se dok se zajam ne povuče u cijelosti ili dok se ugovor o kreditu ne otkáže.

Ugovoreni iznos kredita za ove projekte iznosi 1.337.884.486 KM. Povučeni iznos kredita zaključno sa 31. 12. 2023. godine iznosio je 871.167.865 KM, dok je iznos nepovučenih sredstava iznosio 466.716.621 KM. Ukupno plaćena taksa na nepovučena sredstva, zaključno sa 31. 12. 2023. godine, iznosila je 19.343.209 KM, od čega se na taksu plaćenu u 2023. godini odnosi 2.419.945 KM. U Prilogu Izvještaja dat je tabelarni pregled projekata za koje nisu povučena kreditna sredstva, a za koje je ugovorena i plaća se taksa na nepovučena sredstva.

U okviru obaveza po vanjskom dugu iskazane su obaveze JP „Željeznice FBiH“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu: JP „Željeznice FBiH“) koje su nastale zaključivanjem sedam podugovora po osnovu prenosa obaveza po ino kreditima s FBiH koju zastupa Ministarstvo finansija. Uzimajući u obzir da se dospjele obaveze nisu izmirlivale, niti su poduzimane aktivnosti na njihovom izmirenju, Ministarstvo finansija je 26. 8. 2021. godine s JP „Željeznice FBiH“ zaključilo anekse na podsporazume, kojima su definisani novi reprogramirani planovi otplate kojima je odgođeno plaćanje kreditnih obaveza do 2023. godine. Međutim, ove obaveze nisu izmirene ni u toku 2023. godine. Ministarstvo finansija je u martu 2024. godine dostavilo Izvod otvorenih stavki (u daljem tekstu: IOS) JP-u „Željeznice FBiH“ radi usklađivanja stanja po osnovu vanjskog duga na 31. 12. 2023. godine.

Prema evidencijama Ministarstva finansija, obaveze JP „Željeznice FBiH“, po osnovu vanjskih kredita na 31. 12. 2023. godine, iznose:

Naziv kredita	Ugovoreni dug	Reprogramirane ukupne dospjele obaveze (KM)	Dospjele obaveze na 31. 12. 2023. (KM)
Vlada Španjolske –TALGO	67.337.088 EUR	131.699.897	15.082.821
EBRD 944 – Željeznice I	12.542.358 EUR	24.530.720	2.941.467
EBRD 35418 – Željeznice II	37.465.653 EUR	73.276.448	8.089.818
EIB 21127 – Željeznice I	24.000.000 EUR	46.939.920	5.603.044
EIB 23376 – Željeznice II	51.600.000 EUR	100.020.828	11.071.931
Opec Fond 1189P – Rekonstrukcija željeznica	11.897.064 USD	21.057.589	2.590.680
Vlada Portugala – Projekt modernizacije	31.992.000 EUR	62.570.913	10.145.795
Ukupno	224.937.099 EUR 11.897.064 USD	460.096.315	55.525.555

Iako je Ministarstvo finansija s JP „Željeznice FBiH“ u prethodnim periodima zaključilo anekse na podsporazume, kojima su bili definisani novi reprogramirani planovi otplate, te je dva puta odgođeno plaćanje dospjelih kreditnih obaveza, nisu poduzete konkretne aktivnosti kako bi se izmirile dospjele obaveze koje su plaćene iz Budžeta FBiH. U 2023. godini dospjela su na naplatu potraživanja od JP „Željeznice FBiH“ u iznosu od 55.525.555 KM. Ministarstvo finansija je u toku godine dostavljalo fakture za plaćanje obaveza po reprogramiranim kreditima, ali nije prezentirano da je JP „Željeznice FBiH“ u 2023. godini izvršilo uplatu dospjelih obaveza.

Obaveze po unutrašnjem dugu

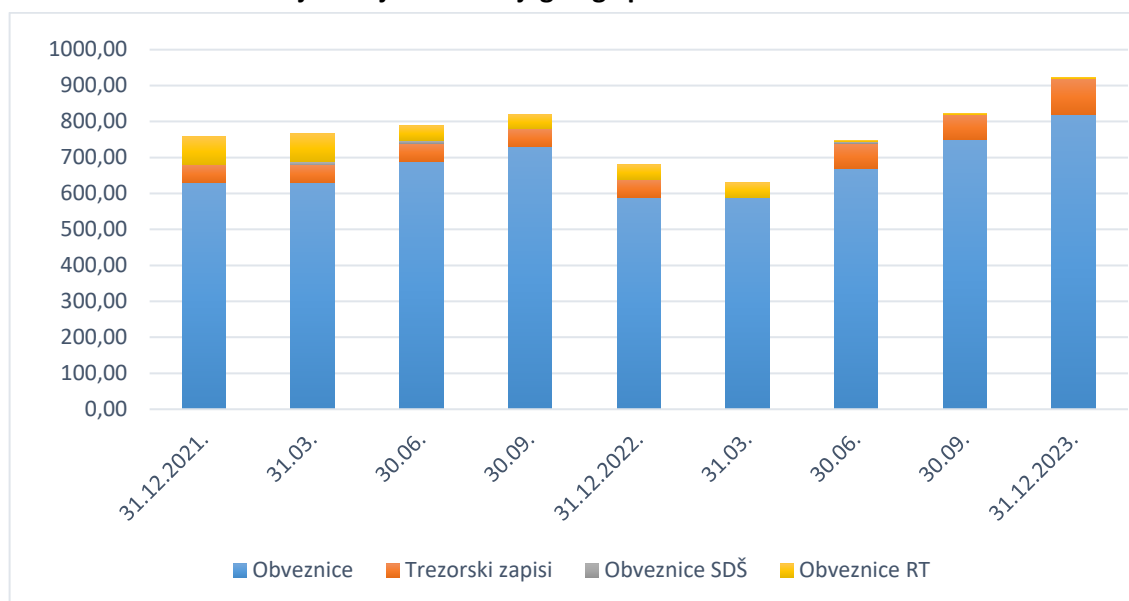
Dugoročne obaveze po unutrašnjem dugu⁸² iskazane su u iznosu od 824.577.573 KM i u odnosu na prethodnu godinu (633.760.168 KM) veće su za 190.817.405 KM. Ove obaveze iskazane su u Glavnoj knjizi Trezora na poziciji obaveze od dugoročnih obveznica (823.056.617 KM) i ostale dugoročne obaveze (1.520.956 KM⁸³).

U nastavku dajemo tabelarni pregled unutrašnjeg duga:

Unutrašnji dug FBiH	Stanje duga na 31. 12. 2023. godine	Stanje duga na 31. 12. 2022. godine
Obaveze po osnovu zaduženja FBiH emisijom obveznica	820.000.000	590.000.000
Obaveze po osnovu emitovanih obveznica za ratna potraživanja	3.056.617	39.822.061
Obaveze od dugoročnih vlastitih obveznica za ratna potraživanja	29.925	29.925
Obaveze po osnovu verificiranih obaveza za staru deviznu štednju i presuda za ratna potraživanja	1.491.031	3.908.183
Obaveze po osnovu emitovanih obveznica za staru deviznu štednju	0	0
UKUPNO	824.577.573	633.760.169

⁸² Unutrašnji dug u FBiH obuhvata unutrašnji dug Vlade FBiH nastao u skladu s zakonom (obaveze prema zaposlenicima i dobavljačima Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH, obaveze po osnovu stare devizne štednje i ratnih potraživanja koje podliježu verifikaciji) i dug nastao emisijom tržišnih vrijednosnih papira.

⁸³ Ostale dugoročne obaveze, koje se odnose na one po osnovu verificiranih obaveza za staru deviznu štednju i presuda za ratna potraživanja, evidentirane su u okviru ostalih dugoročnih obaveza.

Kretanje stanja unutrašnjeg duga po kvartalima 2021-2023.

U odnosu na 2022. godinu kada se FBiH zadužila na osnovu četiri emisije obveznica u ukupnom iznosu od 130.000.000 KM, za što je prikupljen iznos od 129.870.615 KM, u 2023. godini FBiH se zadužila na osnovu devet emisija obveznica u ukupnom iznosu od 250.000.000 KM (sa kamatnim stopama u rasponu od 2,85% do 3,79%), za što je prikupljen iznos od 249.766.952 KM. Obveznice u 2023. godini izdane su sa dospeljećem od dvije do 10 godina. U 2023. godini isplaćeno je 20.000.000 KM po dospeljću obveznica koje su izdane u 2018. godini,⁸⁴ tako da je ukupno zaduženje na osnovu izdatih obveznica na 31. 12. 2023. godine iznosilo 820.000.000 KM. Kamate po dospeljelim obveznicama plaćene su u iznosu od 9.036.500 KM.

Na poziciji ostalih dugoročnih obaveza iskazan je iznos od 1.520.956 KM, a isti se odnosi na verificirani dug koji predstavlja obaveze za čije će se izmirenje u narednom periodu izvršiti emisija obveznica ili gotovinske isplate. Navedene obaveze odnose se na staru deviznu štednju (1.491.031 KM) i ratna potraživanja (29.925 KM).

Obaveze po emitovanim obveznicama na osnovu stare devizne štednje u cijelosti su izmirene u 2023. godini na osnovu XV emisije u iznosu 5.164.523 KM (glavnica od 5.100.763 KM i kamata od 63.760 KM). U periodu od 2009. do 2023. godine za izmirenje duga po osnovu stare devizne štednje izvršeno je ukupno 15 emisija obveznica ukupne vrijednosti od 980.855.173 KM (918.987.063 KM glavnice i 61.868.110 KM kamata).

Zakonom o izmirenju obaveza na osnovu računa stare devizne štednje u FBiH⁸⁵ (u daljem tekstu: Zakon o izmirenju obaveza) definisano je da se proces verifikacije potraživanja i gotovinska isplata vrši u skladu sa Zakonom o izmirenju obaveza i **Uredbom o postupku verifikacije potraživanja i gotovinskih isplata po osnovu računa stare devizne štednje.**⁸⁶ Proces verifikacije u prvom stepenu u FBiH vodi Finansijsko-informatička agencija, a u drugom stepenu Komisija za verifikaciju računa stare devizne štednje. Izmjenama navedenog Zakona rok za verifikaciju stare devizne štednje kontinuirano se produžava, a posljednjim izmjenama i dopunama Zakona produžen je do 31. 12. 2022. godine. Tokom obavljanja revizije Ministarstva finansija prezentiran je Nacrt zakona o izmjeni Zakona o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje u FBiH, kojim je predložen rok za verifikaciju stare devizne štednje do 31. 12. 2026. godine.

⁸⁴ Federacija BiH je 4.12. 2018. godine, u skladu sa Odlukom o zaduženju FBiH putem emisije obveznica radi prikupljanja sredstava za finansiranje izdataka utvrđenih Budžetom FBiH, emitovala petogodišnje obveznice nominalne vrijednosti 20.000.000 KM.

⁸⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 62/09, 42/11, 91/13, 101/16, 57/20

⁸⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 33/06, 66/06, 5/07, 65/07, 7/09, 4/10, 46/11, 32/12, 18/14, 41/15, 28/16, 42/17, 44/18, 67/20

Vlada FBiH je, na prijedlog Ministarstva finansija, formirala Komisiju za verifikaciju računa stare devizne štednje,⁸⁷ sa zadatkom da, kao drugostepeni organ, u skladu s odredbama državnog Zakona o izmirenju obaveza po osnovu stare devizne štednje⁸⁸ i Uredbe o postupku verifikacije potraživanja i gotovinskih isplata po osnovu računa stare devizne štednje u FBiH, rješava po žalbama koje su uložili vlasnici stare devizne štednje, nasljednici sredstava stare devizne štednje, kao i osobe koje su vlasništvo nad starom deviznom štednjom stekle valjanim ugovorom o darivanju. Prema izvještaju Komisije za verifikaciju stare devizne štednje za period januar-decembar 2023. godine iz januara 2024. godine, u periodu od 2007. godine do kraja 2023. godine riješeno je 23.456 predmeta (žalbi). U revidiranoj godini riješeno je 177 žalbi, od čega je 115 odobreno, a po njima je odobren iznos od 1.643.305 KM, dok je 42 zahtjeva za verifikaciju odbijeno.

Dugoročne obaveze po osnovu ratnih potraživanja iskazane su u ukupnom iznosu od 3.086.542 KM i u odnosu na prethodnu godinu (39.851.986 KM) manje su za 36.765.444 KM. Strukturu ovih obaveza čine: obaveze po osnovu dugoročnih obveznica (3.056.617 KM) i ostale dugoročne obaveze, koje predstavljaju registrovani dug (29.925 KM).

Za izmirenje obaveza po osnovu ratnih potraživanja u prethodnom periodu izvršene su četiri emisije obveznica ukupne nominalne vrijednosti od 195.417.760 KM. Obračunate su i iskazane kamate u iznosu od 57.956.663 KM, te je ukupan dug po emitovanim obveznicama iznosio 253.374.423 KM. S 31. 12. 2023. godine na naplatu je dospjelo ukupno 192.523.936 KM glavnice i 57.793.870 KM kamata, te ostatak duga iznosi 3.056.617 KM, od čega se na glavicu odnosi 2.893.824 KM i na kamate 162.793 KM (dug prema trećim osobama). U 2024. godini na naplatu dopijeva otplata glavnice u iznosu od 659.860 KM i kamata u iznosu od 72.346 KM.

Izmjenama i dopunama Uredbe o načinu utvrđivanja i realizovanju unutrašnjih obaveza FBiH, 2009. godine utvrđeno je da Ministarstvo finansija vrši verificiranje ratnih potraživanja i nastavi s postupkom realizacije potraživanja u skladu sa propisima koji regulišu izdavanje obveznica, te da rješava predmete koji nisu okončani. Vlada FBiH je, u cilju utvrđivanja realnih obaveza FBiH po osnovu ratnih potraživanja i potpune implementacije Akcionog plana za izmirenje pravosnažnih sudskih presuda po osnovu ratnih potraživanja, Zaključkom od 3. 9. 2013. godine zadužila Federalno pravobranilaštvo, kao ovlaštenog zastupnika FBiH, da uspostavi registar sudskih presuda.

Budući da Federalno pravobranilaštvo nije uspostavilo registar sudskih presuda, Ministarstvo finansija i dalje vrši evidentiranje verifikovanog duga po osnovu raspoloživih podataka o izvršnim sudskim rješenjima u Glavnoj knjizi Trezora. **Dakle, Ministarstvo finansija ne raspolaže konačnim podacima o svim sudskim izvršnim rješenjima i pravosnažnim presudama po osnovu ratnih potraživanja.**

Ostale dugoročne obaveze, iskazane u iznosu od 23.214.177 KM i veće su za 11.316.295 KM. U okviru ovih obaveza iskazane su obaveze prema pravnim osobama (3.185.236 KM), evidentirane kod bivših institucija Federalno ministarstvo odbrane i Vojske FBiH, dugoročne obaveze po osnovu ostalih pravosnažnih presuda, sudskih izvršnih rješenja i upravnih sporova (17.244.694 KM), te ostale dugoročne obaveze po osnovu stare devizne štednje i ratnih potraživanja (1.520.956 KM), dugoročne obaveze po osnovu povrata više uplaćenih prihoda (1.254.992 KM) i dugoročne obaveze po osnovu odluka Ustavnog suda BiH i Evropskog suda za ljudska prava (8.300 KM).

Obaveze po osnovu pravosnažnih presuda i sudskih izvršnih rješenja iskazane su u iznosu od 17.244.694 KM. Povećanje ovih obaveza u odnosu na prethodnu godinu iznosi 13.432.441 KM, što je posljedica zaprimanja Rješenja o izvršenju od Union banke od 1. 2. 2024. godine na osnovu presude Općinskog suda u Sarajevu iz decembra 2022. godine radi naplate potraživanja tražiocu izvršenja „NCo“ d.o.o. Sarajevo u iznosu od 13.697.715 KM. Naime, presudom Općinskog suda u Sarajevu utvrđena je obaveza Vlade FBiH – Ministarstva finansija za isplatu tužiocu iznosa od 13.697.715 KM na ime zakonske zatezne kamate. U obrazloženju presude navedeno je da je bez pravnog osnova vršena naplata posebne takse na robu, a da je Vrhovni sud FBiH nakon provedenog upravnog postupka utvrdio da je naplata tih taksi vršena bez pravnog osnova. Ove obaveze su izmirene u martu 2024. godine.

⁸⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 82/16, 23/17, 3/19

⁸⁸ „Sl. glasnik BiH“, br. 28/06, 76/06, 72/07, 97/11, 100/13

Preostali iznos obaveza odnosi se na rješenja o izvršenju kojima se FBiH tereti kao solidarno odgovorna za obaveze stečajnih dužnika „Binas“ d.d. Bugojno, „BNT – Tvornica mašina i hidraulike“ d.d. Novi Travnik i PS „Vitezit“ d.o.o. Vitez, te kao solidarni dužnik mora isplatiti neisplaćene obaveze za plaće, topli obrok i razliku regresa, sa pripadajući zateznim kamatama. Također, u okviru ovih obaveza iskazane su obaveze koje se odnose na sudske presude i rješenja o izvršenju po osnovu civilnih invalidnina, civilnih žrtava rata, neosnovano lišenje slobode, materijalnu i nematerijalnu štetu i dr.

Dugoročne obaveze po osnovu povrata više uplaćenih prihoda najvećim dijelom odnose se na obaveze po osnovu više uplaćenog posebnog poreza na promet domaćeg duhana i duhanskih prerađevina društva MP „Tvornica duhana Čapljinina“ d.o.o. (877.041 KM). Također, ove obaveze odnose se na obaveze po osnovu povrata više uplaćenih sredstava na ime doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na osnovu rješenja Porezne uprave FBiH i to: Vlada Brčko Distrikta – Direkcija za finansije (155.692 KM), Energoinvest Tvornica dalekovodnih stubova d.d. Sarajevo (51.554 KM), CEPS – Centra za poslovne studije (36.000 KM), JP „BH Pošta“ d.o.o. (25.287 KM) i Ministarstvo energije, rudarstva i industrije (21.819 KM). Povrat sredstva za Energoinvest Tvornica dalekovodnih stubova d.d. Sarajevo izvršeno je u martu 2024. godine.

6.3.5 Izvori sredstava

Na 31. 12. 2023. godine iskazani su izvori stalnih sredstava u iznosu od 398.488.239 KM, dok je sadašnja vrijednost stalnih sredstava iskazana u iznosu od 403.350.406 KM, što ukazuje na to da nije izvršeno usaglašavanje stanja sredstava s izvorima stalnih sredstava za iznos od 4.862.167 KM.

Ostali izvori sredstava iskazani su u iznosu od 450.007.112 KM, dok su dugoročni plasmani iskazani u iznosu od 686.849.063 KM, odnosno neusaglašenost iznosi 236.841.951 KM.

Izvori stalnih sredstava u bilansu stanja iskazani su kao negativna vrijednost od 5.248.676.140 KM, što ukazuje na to da su primici od kreditnih zaduženja veći od vrijednosti imovine i predstavljaju prikaz akumuliranog negativnog finansijskog rezultata Budžeta FBiH na 31. 12. 2023. godine. Navedeno je posljedica stvaranja obaveza iznad ostvarenog prihoda duži niz godina.

6.4 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 5.840.961.550 KM i ukupne novčane isplate u iznosu od 6.124.787.967 KM, što je rezultiralo negativnim novčanim tokom (283.826.416 KM).

U skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu Budžeta u FBiH, novčani tok se sastavlja tako da se prihodi i rashodi prevedu na primitke i izdatke novca, a primici i izdaci iz osnova finansiranja (zajmovi, učešća i sl.) se uzimaju u iznosu koji je knjižen na odgovarajućim kontima u klasi 8. ako se ne radi o nenovčanim zajmovima i učešćima.

Primici po osnovu neporeznih prihoda u Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su u iznosu od 312.914.812 KM, dok su u konsolidovanom bruto bilansu neporezni prihodi iskazani u iznosu od 308.571.040 KM.

Ne možemo potvrditi iskazane primitke po osnovu neporeznih prihoda u Izvještaju o novčanim tokovima u iznosu od 4.343.772 KM, jer u dostavljenom tabelarnom pregledu prenesenih prihoda na razgraničenje u 2023. godini i donesenih prihoda iz 2022. godine po budžetskoj organizaciji i projektu, nije tačno iskazano preneseno stanje na razgraničenje u 2023. godini kod Ministarstva prometa i komunikacija za podračun „Upravljanje razvojnim sredstvima za implementaciju sredstava namijenjenih za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata“, zbog greške Ministarstva finansija (detaljno obrazloženo u tački 6.2.1.2. Izvještaja). Sačinjeni Izvještaj o novčanim tokovima nije u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- ***Izveštaj o novčanim tokovima sačinjavati uz dodatno obrazloženje o prilivima i odlivima novca na način da se prihodi i rashodi prevedu na primitke i izdatke novca, u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.***

7. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U vanbilansnoj evidenciji iskazano je 14.247.149.880 KM. Ovaj iznos najvećim dijelom odnosi se na:

- primljene mjenice za osiguranje kredita, zajmova i grantova 7.964.739.130 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu veće za 60.894.438 KM;
- dugoročne obaveze FBiH od krajnjih korisnika, kojima je FBiH supsidijarnim sporazumima ustupila na korištenje kreditna sredstva 3.594.928.661 KM, a u odnosu na prethodnu godinu veće su za 300.657.792 KM;
- izdate garancije za osiguranje kredita, zajmova i grantova 1.200.860.062 KM.

U vanbilansnoj evidenciji evidentira se i pripadajući dio prihoda Federacije BiH od indirektnih poreza, koji se sa Jedinstvenog računa koji vodi Uprava za indirektno oporezivanje BiH po osnovu carina i ostali uvoznih taksu, akciza, poreza na dodanu vrijednost i naknade za ceste iz cijene naftnih derivata doznačavaju na Poseban račun za raspodjelu prihoda sa Jedinstvenog računa. U skladu sa Pravilnikom o načinu uplate, pripadnosti i raspodjele javnih prihoda u FBiH⁸⁹ banka na osnovu utvrđenih koeficijenata usmjerava sredstva na: Depozitni račun Budžeta Federacije (pripadajući dio Budžeta FBiH); Poseban račun budžeta Federacije za pripadajući dio kantona; Poseban račun budžeta Federacije za pripadajući dio jedinica lokalne samouprave; Poseban račun budžeta Federacije za pripadajući dio upravitelja cesta i Depozitni račun Grada Sarajeva.

Ministarstvo finansija je donijelo Uputstvo o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2023. godinu (u daljem tekstu: Uputstvo),⁹⁰ kojim je određeno učešće pojedinih kantona, jedinica lokalne samouprave i Cesta FBiH i nadležnih ustanova za ceste u raspodjeli dijela prihoda od indirektnih poreza, koji se u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH prenose s Jedinstvenog računa FBiH na poseban račun za raspodjelu prihoda s Jedinstvenog računa između korisnika u Federaciji BiH, na osnovu formula utvrđenih Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH. Uputstvom je definisano da dio prihoda (51,23%) po osnovu indirektnih poreza uplaćenih na Poseban račun budžeta Federacije pripada kantonima u skladu s kriterijima iz člana 9. i formulom iz člana 12a. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH, a dio prihoda (8,42%), po osnovu indirektnih poreza uplaćenih na Poseban račun budžeta Federacije, pripada jedinicama lokalne samouprave u skladu s kriterijima iz člana 12. i formulom iz člana 12a. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH. Također, Uputstvom je definisano da dio prihoda (3,9%) po osnovu indirektnih poreza uplaćenih na poseban račun budžeta Federacije pripada Cestama FBiH i nadležnim kantonalnim ustanovama za ceste u omjeru 40% na račun Direkcije za ceste FBiH i na račun nadležnih kantonalnih ustanova za ceste 60% u skladu sa Zakonom o cestama FBiH.

Na osnovu Uputstva Union banka d.d. Sarajevo vršila je raspoređivanje i prijenos sredstava sa Posebnog računa budžeta Federacije za pripadajući dio kantona na depozitne račune budžeta kantona. Pored toga, sa Posebnog računa budžeta Federacije za pripadajući dio jedinica lokalne samouprave vršeno je raspoređivanje i prijenos sredstava na bankovne račune jedinica lokalne samouprave, a sa Posebnog računa budžeta Federacije za pripadajući dio na račun Direkcija cesta FBiH i nadležne kantonalne ustanove za ceste u skladu sa Zakonom o cestama Federacije Bosne i Hercegovine.

⁸⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 54/20, 55/20-isp, 63/20, 88/20, 28/21, 56/21, 83/21, 1/22, 34/22, 57/22, 76/22, 93/22, 94/22, 10/23

⁹⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 99/22

U okviru vanbilansne evidencije evidentirani su građevinski objekti i zemljište Zavoda za platni promet FBiH u likvidaciji u iznosu od 44.615.973 KM, koji su iskazani kod Službe za zajedničke poslove organa i tijela FBiH. Također, u okviru vanbilansne evidencije evidentirana je i trajno oduzeta imovina u iznosu od 11.328.945 KM i privremeno oduzeta imovina u iznosu od 13.599.684 KM, koja je iskazana kod Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom.

Također, u okviru vanbilansne evidencije iskazane su obaveze FBiH po osnovu pravosnažnih presuda i izvršnih sudskih rješenja u iznosu od 2.333.658 KM u odnosu na prošlu godinu manje su za 109.085 KM. **Ističemo da evidentiranje ovih obaveza na vanbilansnoj evidenciji nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH, s obzirom na to da predstavljaju dospjele obaveze.**

U vanbilansnoj evidenciji Ministarstva finansija iskazano je je 3.198.675 KM i odnosi se na federalne upravne taksene marke (2.166.165 KM) i mjenice (1.032.510 KM).

8. AKTIVNOSTI VLADE FBiH I NADLEŽNIH ORGANA U VEZI S INSTITUCIJAMA KOJE SU UGAŠENE I U SKLADU S ZAKONSKIM PROPISIMA OSNOVANE NA DRŽAVNOM NIVOU

U skladu sa Zakonom o odbrani BiH⁹¹ i Zakonom o prestanku Zakona o odbrani FBiH⁹², nadležnosti iz oblasti odbrane prenesene su s entitetskog na državni nivo. Ovim zakonima propisano je da Vlada FBiH s Vijećem ministara BiH potpiše akte potrebne za okončanje raspolaganja svim pravima i obavezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom. Vlada FBiH odgovorna je za dugove, zaduženja i ostale obaveze bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH nastale do 1. 1. 2006. godine. Zaključkom Vlade FBiH iz 2006. godine utvrđeno je da poslove vezane za okončanje FMO-a preuzme Federacija BiH, a za izvršenje su zaduženi: Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH (za poslove u vezi s pokretnom i nepokretnom imovinom FMO-a, da vodi evidenciju i upravlja pokretnom i nepokretnom imovinom, koja obuhvata stanove, poslovne prostore, garaže i drugu neperspektivnu vojnu imovinu); Ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata (za poslove Sektora za pitanje evidencije iz oblasti vojne obaveze, poslove uprava i terenskih odjela) i Ministarstvo finansija (finansijski poslovi, po pitanju izmirenja obaveza).

U narednoj tabeli dajemo pregled imovine i obaveza bivših institucija koje su sa federalnog prešle na državni nivo iskazanih u Glavnoj knjizi Trezora:

R. br.	Imovina i obaveze	Federalno ministarstvo odbrane	Vojska Federacije BiH	Carinska uprava	Obavještajno-sigurnosna agencija	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	
1.	Stalna sredstva	7.142.334	5.590.662	14.673.413	810.028	28.216.437
	UKUPNO STALNA SREDSTVA	7.142.334	5.590.662	14.673.413	810.028	28.216.437
1.	Kratkoročna potraživanja	7.294.354	459.907	168.241	1.000	7.923.502
2.	Kratkoročni plasmani	7.575.858	0	0	14.415	7.590.273
3.	Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	750.000	0	0	0	750.000
	UKUPNO KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA I PLASMANI	15.620.212	459.907	168.241	15.415	16.263.775
1.	Kratkoročne tekuće obaveze	865	0	12.494	44.383	57.742
2.	Obaveze prema radnicima	64.389.497	690.541	0	6.788.190	71.868.228
3.	Kratkoročna razgraničenja	7.292.479	357.334	86.405	0	7.736.218
	UKUPNO KRATKOROČNE OBAVEZE I RAZGRANIČENJA	71.682.841	1.047.875	98.899	6.832.573	79.662.188

⁹¹ „Sl. glasnik BiH“, br. 88/05

⁹² „Sl. novine FBiH“, br. 2/06

U nastavku dajemo aktivnosti koje su nadležne institucije poduzimale u 2023. godini:

- **Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH** dostavila je Vladi FBiH Informaciju o stanovima iz stambenog fonda prijašnjeg FMO-a, koju je Vlada FBiH usvojila Zaključkom od 27. 2. 2024. godine. U njoj su navedene aktivnosti Prvostepene stambene komisije po podnesenim zahtjevima za dodjelu zamjenskih stanova, obnovu ranije zaključenih ugovora o korištenju i dodjeli stanova. Također, Informaciju u vezi nekretnina vojne namjene, poslovnih prostora i nepokretne imovine bivšeg Zavoda za platni promet FBiH Služba je 12. 2. 2024. dostavila Vladi FBiH, koju je Vlada FBiH usvojila Zaključkom 27. 2. 2024. godine. **Služba je istaknula probleme vezane za vojnu imovinu i upravljanje njom, bez predloženih mjera za dalje postupanje. Važno je istaknuti da u Informaciji nije dala prijedlog mjera radi naplate potraživanja od izdavanja u zakup poslovnih prostora i ulaska u posjed prostora za koje se ne plaća zakupnina, niti je predložila poduzimanje konkretnih aktivnosti s ciljem konačnog postupanja po Zaključku Vlade FBiH, kojim joj je u nadležnost data nepokretna imovina prijašnjeg FMO-a. Vlada FBiH Informaciju je samo usvojila, bez zaduženja za rješavanje utvrđenih problema za nepokretnu imovinu u narednom periodu. Osim toga, Služba nije uspostavila potpune evidencije pokretne i nepokretne imovine prijašnjeg FMO-a. Zbog navedenog, nije osigurano efikasno i racionalno upravljanje imovinom prijašnjeg FMO-a.**
- **Ministarstvo finansija** je, u skladu s utvrđenim nadležnostima u 2023. godini, kao i prethodnih godina, formiralo komisije, a zadatak jedne od komisija je bio da izvrši popis, usaglašavanje i pripremu naloga za knjigovodstveno zatvaranje u Glavnoj knjizi Trezora svih realizovanih obaveza prijašnjeg FMO-a po osnovu neisplaćenih neto plaća, naknada i obaveza prema dobavljačima, kao i svih realizovanih obaveza Obavještajno-sigurnosne službe FBiH za 2023. godinu. Izmjenama i dopunama Budžeta za 2023. godinu odobrena su sredstva za izmirenje neisplaćenih plaća i naknada zaposlenika bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH (1.860.000 KM) i neisplaćenih obaveza prema dobavljačima (300.000 KM), nastalih u periodu od 1. 4. 1996. godine do 31. 12. 2002. godine, iako je Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH⁹³ utvrđeno da će se opće obaveze po osnovu unutrašnjeg duga izmiriti u periodu od pet godina, počevši od 2004. godine. Zaključkom Vlade FBiH od 27. 7. 2006. godine⁹⁴ utvrđeno je da će poslove bivšeg Federalnog ministarstva odbrane preuzeti federalni organi i federalne upravne organizacije, a Ministarstvo finansija poslove vezane za preostalu finansijsku problematiku. Ministarstvo finansija ni u 2023. godini nije postupilo po Zaključku Vlade FBiH od 31. 10. 2013. godine,⁹⁵ prema kojem je bilo u obavezi da pripremi Informaciju o stanju realizacije preporuka koje se odnose na finansijske obaveze iz Izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH za 2005. godinu.

U 2023. godini iskazano izmirenje preuzetih obaveza na poziciji drugih tekućih rashoda, u ukupnom iznosu od 1.111.794 KM, nije obuhvaćeno popisom nijedne komisije, niti je na osnovu ovih izmirenih obaveza sačinjen nalog za knjiženje za zatvaranje obaveza Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH. U postupku revizije nije prezentiran podatak o stanju duga po osnovu neizmirenih obaveza za plaće i naknade i obaveze prema dobavljačima organa koji su prešli na državni nivo, a nije izvršen niti njihov popis sa 31. 12. 2023. godine.

Komisija je samo konstatovala da nije bilo isplata po osnovu neisplaćenih plaća i regresa, kao i obaveza prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Obavještajno-sigurnosne službe FBiH. Također, Komisija je navela da je uvidom u rezultate popisa posljednjih nekoliko godina vidljivo smanjenje navedenih obaveza, kojih u 2023. godini nije ni bilo, te je dala mišljenje da se obustavi komisijski popis ovih obaveza. Također, navedeno je da Ministarstvo finansija preuzme obavezu za pripremu naloga za knjigovodstveno evidentiranje u Glavnoj knjizi Trezora svih realizovanih obaveza bivšeg Federalnog ministarstva odbrane po osnovu neisplaćenih plaća, naknada i obaveza prema dobavljačima, kao i svih realizovanih obaveza Obavještajno-sigurnosne službe FBiH.

⁹³ „Sl. novine FBiH“, br. 66/04, 49/05, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09, 42/11, 35/14

⁹⁴ V. broj: 396/06

⁹⁵ V. broj: 1246/13

Shodno navedenom, nije utvrđen tačan iznos obaveza Federalnog ministarstva odbrane, Vojske FBiH i Obavještajno-sigurnosne službe FBiH iskazanih u Glavnoj knjizi Trezora u knjigovodstvenim evidencijama bivšeg FMO-a, Vojske FBiH i Obavještajno-sigurnosne službe FBiH.

- U vezi stalnih sredstava Carinske uprave, Vlada FBiH je Zaključkom od 20. 5. 2021. godine primila k znanju Informaciju o stanju osnovnih sredstava Carinske uprave FBiH sačinjenu od Ministarstva finansija, i formirala radnu grupu koja je imala zadatak da u roku od 30 dana izvrši uvid u stanje osnovnih sredstava Carinske uprave FBiH, te Vladi FBiH predloži odluku u cilju provođenja člana 32. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH.⁹⁶ Ovim članom definisano je da se sva pokretna i nepokretna imovina Carinske uprave FBiH daje na korištenje Upravi za indirektno oporezivanje BiH, koja je dužna u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu Zakona, okončati popis pokretne i nepokretne imovine ranijih carinskih uprava i u roku od šest mjeseci donijeti plan za prijenos imovinskih prava, kao i plan za razmatranje dugova i obaveza ranijih carinskih uprava. Radna grupa ispred Vlade FBiH i Uprave za indirektno oporezivanje (u daljem tekstu: Uprava) održale su radne sastanke na kojima je izvršen uvid u knjigovodstvene evidencije koje vodi Ministarstvo finansija i Uprava u cilju usaglašavanja stanja. Nakon održanih sastanaka, utvrđeno je neslaganje između stanja koje vodi Ministarstvo finansija i Uprava. Radna grupa Vlade FBiH sačinila je Izvještaj o radu zajedničke radne grupe na osnovu kojeg je Vlada FBiH donijela 24. 3. 2022. godine Zaključak⁹⁷, kojim je zadužila Upravu da okonča aktivnosti na rješavanju odstupanja stvarnih stanja po popisnim listama stalnih sredstava u knjigovodstvenoj evidenciji Uprave, te Ministarstvu finansija dostavi vjerodostojan akt koji će sadržavati taksativno pobrojana sredstva koja po vrijednosti i vrsti moraju biti usaglašena sa podacima Ministarstva finansija. Do okončanja revizije nije prezentirana dokumentacija koja se odnosi na aktivnosti Uprave prema Ministarstvu finansija.

Uvažavajući period kada su ove institucije ugašene i osnovane nove na državnom nivou, te protekli period od donošenja propisa, ne može se potvrditi da se pristupilo sistemski i sveobuhvatno rješavanju poslova ovih institucija vezano za zakonski utvrđene obaveze. Također, ne možemo potvrditi da su do sada poduzete aktivnosti osigurale da se prostori koriste efikasno i da se zaštite od daljnjeg propadanja i bespravno korištenja. Sve navedeno može uticati na zaštitu i namjensko korištenje nepokretne i pokretne imovine koja je ostala u nadležnosti FBiH, povećanje budžetskih izdvajanja za zatezne kamate i sudske troškove po osnovu podnesenih tužbi za neizmirene obaveze, povećanje budžetskih izdvajanja za naknade za stanove po osnovu podnesenih tužbi, nedovoljnu naplatu prihoda po osnovu upotrebe poslovnih prostora, kao i istinito i tačno prikazivanje stanja imovine i obaveza u Budžetu FBiH. Naglašavamo da je i u prethodnim Izvještajima o reviziji finansijskih izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH ukazivano na to i Vladi FBiH su date preporuke u cilju dosljednog provođenja obaveza utvrđenih Zakonom o prestanku važenja Zakona o odbrani FBiH i Zakonom o odbrani BiH (doneseni u decembru 2005. i januaru 2006.), s posebnim osvrtom na popis imovine i obaveza i usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem.

Zbog navedenog ne može se potvrditi stanje stalnih sredstava (28.216.437 KM), potraživanja i plasmana (16.263.775 KM), te kratkoročnih obaveza i razgraničenja (79.662.188 KM) iskazanih u Glavnoj knjizi Trezora, koje se odnose na bivše institucije koje su sa federalnog prešle na državni nivo. U 2023. godini isplaćeno je 1.111.794 KM na ime obaveza po osnovu sudskih presuda.

Preporuke:

- **utvrditi tačan iznos imovine i obaveza bivših institucija: Federalno ministarstvo odbrane, Vojska Federacije BiH, Obavještajno-sigurnosna služba FBiH i Carinska uprava FBiH;**
- **Vlada FBiH i nadležne institucije trebaju poduzeti aktivnosti kako bi se riješilo pitanje raspolaganja pravima i obavezama nad imovinom institucija koje su ugašene, a čije su nadležnosti prenesene s entitetskog na državni nivo.**

⁹⁶ „Sl. glasnik BiH“, br. 44/03, 52/04, 34/07, 49/09, 32/13, 91/17

⁹⁷ V. broj: 400/2022 od 24. 3. 2022. godine

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Nacrt izvještaja o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu dostavljen je 5. 8. 2024. godine Vladi FBiH i Ministarstvu finansija.

Vlada FBiH je 7. 8. 2024. godine dostavila akt kojim je obavijestila federalna ministarstva i Službu za zajedničke poslove organa i tijela FBiH da dostave prijedloge komentara iz svoje nadležnosti na Nacrt izvještaja, kako bi bili razmatrani, te dostavljeni Uredu za reviziju.

U aktu koji je dostavljen Uredu za reviziju 30. 8. 2024. navedeno je da je Rješenjem Vlade FBiH od 4. 10. 2023. i od 8. 4. 2024. imenovan Tim od predstavnika svih federalnih ministarstava sa zadatkom da izvrši analizu preporuka iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH. U prilogu akta na Nacrt izvještaja dostavljeni su komentari sljedećih federalnih ministarstava: finansija, rada i socijalne politike, okoliša i turizma, poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, kulture i sporta, razvoja, poduzetništva i obrta, raseljenih osoba i izbjeglica, unutrašnjih poslova, energije, rudarstva i industrije, trgovine, za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, prostornog uređenja, obrazovanja i nauke, pravde, te Službe za zajedničke poslove organa i tijela FBiH.

Nisu imali primjedbi na Nacrt izvještaja Ministarstvo okoliša i turizma, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo trgovine, Ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, Ministarstvo prostornog uređenja i Ministarstvo obrazovanja i nauke.

Ministarstvo pravde djelimično prihvata navedene preporuke, uz napomenu da u njima nema isključive odgovornosti iz njegove nadležnosti.

Ministarstvo finansija je dostavilo komentar na Nacrt izvještaja iz svoje nadležnosti, bez dodatne dokumentacije. U komentaru su data obrazloženja na određene kvalifikacije, isticanja pitanja, nalaze i preporuke u vezi: ostvarenog deficita za 2023. godinu, planiranja izvora za finansiranje ostvarenog deficita u Budžetu FBiH za 2024. godinu i planiranja Budžeta FBiH; predbilansnih radnji za 2023. godinu; oročenja sredstava; uvođenja Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (MRS JS); sačinjavanja Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH; uspostave interne revizije i sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru na svim nivoima vlasti u FBiH; usklađivanja registra budžetskih korisnika s Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH; sačinjavanja i podnošenja konsolidovanih godišnjih računovodstvenih izvještaja; korektivnih knjiženja za sredstva sa podračuna za upravljanje razvojnim sredstvima za implementaciju sredstava namijenjenih za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata; obračuna doprinosa na naknade za rad u komisijama; aukcije trezorskih zapisa; korištenja sredstava tekuće rezerve; revalorizacije stalnih sredstava i sačinjavanja Izvještaja o novčanim tokovima.

Uvaženo je obrazloženje vezano za zapisnike Odbora za likvidnost koji je pratio stanje Budžeta FBiH u 2023. godini, s obzirom na to da, u skladu s javno dostupnim podacima na stranici Sarajevske berze, u 2023. godini nije bilo zakazanih, te otkazanih aukcija trezorskih zapisa, tako da zapisnici nisu ni sadržavali takve informacije.

Djelimično je prihvaćen komentar koji se odnosi planiranje i uravnoteženje Budžeta FBiH, te ostvareni deficit za 2023. godinu. Ministarstvo je u komentaru obrazložilo da je kao nadležni organ uprave kontinuirano poduzimalo aktivnosti koje su propisane Zakonom, pa je slijedom toga poduzelo aktivnosti s ciljem uravnoteženja Budžeta FBiH, te u skladu s članom 36. Zakona o budžetima u FBiH pripremio i izradilo Prijedlog izmjena i dopuna Budžeta FBiH za 2023. godinu. Istaknuto je da prilikom pripreme i izrade budžeta Ministarstvo nije bilo u mogućnosti da utiče niti da procijeni prihode koji nisu ostvareni (izostanak uplate prihoda od JP Autoceste FBiH u iznosu od 173 miliona KM; primici od Svjetske banke kroz DPL Sporazum za finansiranje iz oblasti zdravstva u iznosu od cca 75 miliona KM; izostanak prihoda na osnovu dividende u iznosu od 30 miliona KM).

Također, u komentaru je navedeno da, s obzirom na razdoblje, odnosno kraj fiskalne godine, Ministarstvo je bilo svjesno da je najveći dio rashoda već bio realizovan, te da bilo kakve korektivne mjere ne bi imale efekta. Ministarstvo je stava da član 36. Zakona o budžetima u FBiH nije imperativnog karaktera, nego je njime dato ovlaštenje Ministarstvu da na osnovu procjena novčanih tokova može, a ne mora, predložiti Vladi FBiH prijedlog odluke o obustavi rashoda koje podrazumijevaju mjere zaustavljanja, preuzimanja obaveza i ostale mjere.

Ostali komentari nisu prihvaćeni jer nisu prezentovane nove činjenice, niti je dostavljena relevantna dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza u Izvještaju, za šta dajemo sljedeća pojašnjenja:

- u dijelu priznavanja izdataka i kratkoročno razgraničenih rashoda Ministarstvo je navelo da Predbilansne radnje predstavljaju smjernice budžetskim korisnicima u smislu zatvaranja poslovnih knjiga po principu jedne godine u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, da su rashodi odobreni kroz budžet, a da je njihova realizacija propisana procedurama iz oblasti javnih nabavki, koji usljed različitih razloga traju predugo, a predmeti koji se nabavljaju predstavljaju osnovna sredstva za rad budžetskih korisnika. Navedeno je da su Predbilansne radnje imale za cilj da se osigura kontinuitet rada uz poštovanje preduslova propisanih Predbilansnim radnjama i zakonima iz oblasti javnih nabavki, te da će u narednom periodu razmotriti na koji način detaljnije propisati način postupanja.

Odredbama članova 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH definisano je da se izrada i izvršavanje budžeta zasniva, između ostalog, na načelu jedne godine, kao i da se rashodi i izdaci priznaju na osnovu nastanka poslovnog događaja i u izvještajnom periodu na koji se odnose, nezavisno od plaćanja. Iako se Ministarstvo u komentaru pozivalo na Zakon o javnim nabavkama, ističemo da je članom 105. Zakona o budžetima u FBiH definisano da, u slučaju da su odredbe drugih zakona i propisa u suprotnosti sa ovim Zakonom, primjenjivat će se ovaj Zakon;

- vezano za tačke u isticanju pitanja koje se odnose na oročenje sredstava navedeno je da Ministarstvo već godinama, po uzoru na ustaljene prakse u drugim državama, na računima drži određenu rezervu likvidnosti, a za aktivnosti na uvođenju Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (MRS JS) navedeno je da je odabir eksperata predvodio tim iz Delegacije EU i da to nije imalo nikakvog uticaja na dinamiku procesa. Za oročenje sredstava pitanje je istaknuto kako bi se prezentovale informacije o stanju likvidnosti i obaveza Budžeta FBiH, a za Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor (MRS JS) pitanje je istaknuto s obzirom na period važenja Strategije reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH 2021–2025, što može uticati na realizaciju aktivnosti u predviđenom roku. Napominjemo da su, u skladu sa ISSAI-jem 2706 – Tačke za isticanje pitanja i tačke za ostala pitanja u izvještaju nezavisnog revizora, za navedeno istaknuta pitanja i ne utiču na dato mišljenje;
- u vezi sačinjavanja Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH navedeno je da su svi podaci sadržani u Izvještaju. Međutim, Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2023. godinu ne pruža potrebne podatke i informacije o svim značajnim odstupanjima, odnosno razlikama između odobrenog Budžeta i njegovog ostvarenja. Nisu data objašnjenja većih odstupanja planiranih i ostvarenih prihoda, ostvarenog finansijskog rezultata, novčanih sredstava, niti obrazloženja o kapitalnim primicima i primicima od finansijske imovine, što nije u skladu s članom 97. Zakona o budžetima u FBiH;
- u komentaru vezanom za uspostavu interne revizije i sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru na svim nivoima vlasti u FBiH navedeno je da su, u skladu s članom 12. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i članom 8. Zakona o internoj reviziji, rukovodioci korisnika javnih sredstava odgovorni za uspostavljanje, razvoj i implementaciju odgovarajućeg finansijskog upravljanja i kontrole u organizaciji, te uspostavljanje i funkcionisanje adekvatne i efikasne funkcije interne revizije. Također, navedene su aktivnosti Ministarstva i Centralne harmonizacijske jedinice u 2023. godini za razvoj u oblasti finansijskog upravljanja i kontrole, što je konstatovano i u Izvještaju.

Provedenim revizijama za 2023. godinu uočeni su nedostaci i nepravilnosti u funkcionisanju sistema internih finansijskih kontrola koje upućuju na zaključak kako cjelokupan sistem internih kontrola još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou, odnosno da nije potpuno uspostavljen i efikasan u svim segmentima rada. Također, nije uspostavljena adekvatna i funkcionalna interna revizija u skladu sa propisima iz ove oblasti. Centralna harmonizacijska jedinica je, u skladu s članom 3. tačka 1. i članom 16. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, ovlaštena za razvoj, rukovođenje i koordinaciju finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije u javnom sektoru, harmonizaciju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u organizacijama javnog sektora u FBiH, te ocjenu adekvatnosti i efektivnosti sistema finansijskog upravljanja i kontrole u organizacijama u FBiH;

- za Registar budžetskih korisnika FBiH Ministarstvo je stava da je, u skladu s članom 10. Pravilnika o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH, budžetske korisnike koji su osnovani prije stupanja na snagu ovog Pravilnika i koji su već stekli status budžetskog korisnika s posebnim razdjelima i glavama u Budžetu FBiH, na osnovu dostavljenih popunjenih obrazaca RBK, uvrstilo u Registar budžetskih korisnika FBiH. Također, navedeno je da je pitanje identifikacijskog broja u nadležnosti svakog pojedinačnog budžetskog korisnika, kao i Porezne uprave FBiH u skladu s odredbama Pravilnika o dodjeljivanju identifikacijskih brojeva, registraciji i identifikaciji i evidencijama na teritoriji FBiH. Međutim, Registar budžetskih korisnika FBiH koji je uspostavilo i vodi Ministarstvo finansija nije u skladu s Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH, što ima za posljedicu da Parlament FBiH i Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH planiranju sredstva i izvještavaju o izvršenju budžeta kao tri budžetska korisnika s jednim identifikacijskim brojem;
- vezano za konsolidovane godišnje računovodstvene izvještaje navedeno je da „konsolidacija“ predstavlja metodu, odnosno postupak kojim se iz ukupnih zbirnih bilansa prihoda i rashoda isključuju svi oni tokovi prihoda i rashoda koji predstavljaju međusobna primanja i davanja pojedinih nivoa vlasti drugim nivoima. Postupkom konsolidacije se iz zbirnih bilansa prihoda i rashoda svih nivoa vlasti u FBiH isključuju međusobni transferi između pojedinih budžeta i finansijskih planova koji bi inače povećali prikaze globalnih prihoda i rashoda. Ukoliko je riječ o godišnjim računovodstvenim izvještajima, Ministarstvo bi razmotrilo eventualne izmjene i dopune Pravilnika, ali je naglašeno da bi prihodi i rashodi bili uvećani i ne bi prikazivali realno stanje.

Data preporuka se odnosi na konsolidovane godišnje računovodstvene izvještaje budžeta FBiH. S tim u vezi ističemo da Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH nije jasno definisana obaveza sačinjavanja i podnošenja konsolidovanih godišnjih računovodstvenih izvještaja na nivou Federacije BiH, niti je izmjenama Pravilnika u 2023. godini regulisano ovo pitanje;

- za obračun doprinosa za rad zaposlenika u komisijama navedeno je da se preporuka ponavlja određeni niz godina, te da je neprovodiva jer nije u skladu sa Zakonom o doprinosima. Stav Ministarstva je da se angažovanje zaposlenika u određene komisije koje je oformila Vlada FBiH ili rukovodilac organa državne službe ne vrši na osnovu ugovora o radu, niti u vezi s ugovorom o radu. Navedeno je da je karakter primanja osoba angažovanih u komisijama regulisan Zakonom o doprinosima i ostalim propisima donesenim na osnovu ovog Zakona. Pored toga, istaknuto je da, u skladu s članom 22. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH, Ministarstvo finansija kao organ uprave, između ostalog, ovlašteno priprema i daje odgovore na pitanja organa zakonodavne, odnosno organa izvršne vlasti, te pravnih i fizičkih lica u vezi sa rješavanjem njihovih prava i dužnosti. Također, navedeno je da je članom 8. Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, između ostalog, propisano da Ministarstvo finansija vrši upravne, stručne i druge poslove utvrđene zakonom koji se odnose na ostvarivanje nadležnosti FBiH u oblasti finansija.

Ured za reviziju ukazuje na to da se naknade za rad zaposlenika u komisijama trebaju obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu s važećim propisima. Osnovni cilj jeste da se ukaže na opravdanost isplate naknada članovima komisija koji su zaposlenici institucija, a koji obavljaju poslove iz redovnih zadataka revidiranih institucija (popisne komisije, komisije za javne nabavke, popis bezvrijedne i arhivske registraturne građe, uništenje neupotrebljivih pečata, komisije za izbor i unapređenje državnih službenika, prijem namještenika, provođenje prvostepenog disciplinskog postupka protiv zaposlenika i dr.), a za to im se isplaćuje naknada na koju se obračunavaju doprinosi kao da se radi o samostalnoj djelatnosti. Uvažavajući navedeno, Ministarstvo, kao ovlašteni organ uprave u skladu s članom 22. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH, koji daje mišljenja i odgovore na pitanja vezano za implementaciju Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima, trebalo bi da ima jedinstven stav i njegovu primjenu za sve porezne obveznike;

- po pitanju revalorizacije stalnih sredstava navedeno je da nije vršena ocjena postupanja po preporuci, te da nije predstavljena metodologija kojim je utvrđen navodni iznos od 66.598.631 KM. Ističemo da je u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH Ministarstvo finansija nadležno za uspostavu i upravljanje Trezorom, odnosno za uspostavu i vođenje sistema Glavne knjige Trezora i neophodnih sistema pomoćnih knjiga, a u Izvještaju revizije nije vršena ocjena preporuke jer su propisi kojima je bila utvrđena obaveza revalorizacije izmijenjeni 30. 8. 2023, odnosno 22. 12. 2023. godine;
- za izvještaj o novčanim tokovima navedeno je da se novčani tok sačinjava u skladu s članom 24. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu Budžeta u FBiH. Novčani primici evidentirani su u skladu s podacima iz konsolidovanog bruto bilansa za 2023. godinu, uz korekciju na kontu neporeznih prihoda, s obzirom na to da se u skladu s Uputstvom o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima s posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa Trezora, sredstva s namjenskih i donacijskih podračuna preknjižavaju, te je korekcija izvršena na način da je iznosu sredstava evidentiranom na kontu neporeznih prihoda u konsolidovanom bruto bilansu za 2023. godinu dodana razlika između prenesenog razgraničenja i donesenog s razgraničenja. Također, prikazan je tabelarni pregled prenesenih prihoda na razgraničenje u 2023. godini i donesenih prihoda iz 2022. godine po budžetskoj organizaciji i projektu. U ovom pregledu preneseno stanje na razgraničenje u 2023. godini kod Ministarstva prometa i komunikacija za podračun „Upravljanje razvojnim sredstvima za implementaciju sredstava namijenjenih za finansiranje kapitalnih infrastrukturnih projekata“ nije realno iskazano, zbog greške Ministarstva finansija. Zbog navedenog, Izvještaj o novčanim tokovima nije sačinjen u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu Budžeta u FBiH.

Dostavljene su i informacije da je Ministarstvo finansija pokrenulo aktivnosti na rješavanju preporuke u vezi korektivnih knjiženja kako bi se realno iskazao iznos kratkoročnih razgraničenja i prihoda na navedenom podračunu kod Ministarstva prometa i komunikacija. Također, navedeno je da je Ministarstvo finansija započelo određene aktivnosti u saradnji s Vladom FBiH kako bi se razmotrilo eventualno revidiranje Odluke o procedurama za dodjelu sredstava iz tekuće rezerve Budžeta FBiH, kojom će se, između ostalog, propisati rokovi dostave izvještaja budžetskih korisnika o utrošku sredstava tekuće rezerve, te precizirati sama procedura odobravanja sredstava iz tekuće rezerve Vlade FBiH.

Ministarstvo rada i socijalne politike dostavilo je komentar na preporuku u vezi usklađivanja Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH sa Zakonom o radu. Napominjemo da Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH koju je donijela Vlada FBiH nije u skladu s odredbama člana 20a. Zakona o radu, koji nalaže obavezno provođenje procedure javnog oglašavanja, s obzirom na to da je ostavljena mogućnost zapošljavanja bez provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja, što ima za posljedicu da nije osigurana transparentnost prilikom zapošljavanja.

Pored toga, dat je komentar na preporuku u vezi odluke o radnom vremenu na nivou FBiH kojom će se regulisati početak i kraj radnog vremena, te odmor u toku radnog vremena, u skladu sa Zakonom o radu, gdje je naglašeno da preporuka nije provodiva u skladu s odredbama Zakona o radu. Ministarstvo je mišljenja da je Zakon o radu opći propis kojim se na generalan način uređuju pitanja iz radnog odnosa, te da se njegove odredbe primjenjuju na radne odnose, odnosno pitanja iz radnog odnosa koja nisu uređena posebnim zakonima i da njime nije utvrđen pravni osnov kojim bi Vlada FBiH donijela odluku o radnom vremenu na nivou FBiH. Ističemo da je revizijom korisnika Budžeta FBiH konstatovan neujednačen pristup u primjeni odredbi Zakona o radu i podzakonskog akta u dijelu radnog vremena i vođenja evidencija o radnom vremenu, što je osnov za ostvarenje prava na plaću i drugih prava iz radnog odnosa. Također, napominjemo da neusklađenost radnog vremena ima uticaja na obavljanje poslova iz nadležnosti, s obzirom na to da je revizijama pojedinih korisnika Budžeta FBiH utvrđeno neizvršavanje poslova iz nadležnosti i zadataka u zakonski utvrđenim rokovima.

Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH dostavila je komentare u vezi korištenja poslovnih prostora koji su u vlasništvu FBiH, te utvrđivanja tačnog iznosa imovine i obaveza bivših institucija: Federalnog ministarstva odbrane, Vojske Federacije BiH, Obavještajno-sigurnosne službe FBiH i Carinske uprave FBiH. Napominjemo da se konstatovani nalazi ne odnose na Službu za zajedničke poslove organa i tijela FBiH, nego na aktivnosti koje treba poduzeti Vlada FBiH.

Ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, Ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Ministarstvo kulture i sporta, te Ministarstvo unutrašnjih poslova naveli su da su poduzete određene aktivnosti na realizaciji preporuka.

Reviziju Izvještaja o izvršenju Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2023. godinu obavio je revizorski tim u sastavu: Sabina Muderizović – voditeljica tima, Magdalena Kraljević – članica tima, i Danira Dervišević – članica tima.

Voditeljica tima

Sabina Muderizović, s. r.

Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje
kvalitetom

Mia Buljubašić, s. r.

Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju institucija
Federacije BiH

Kimeta Bihorac, s. r.

V. PRILOZI

- 1. KONSOLIDOVANI GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI**
- 2. PREGLED REALIZOVANIH TEKUĆIH TRANSFERA**
- 3. PREGLED REALIZOVANIH KAPITALNIH TRANSFERA**
- 4. PREGLED PROJEKATA ZA KOJE NISU POVUČENA KREDITNA SREDSTVA, A ZA KOJE JE UGOVORENA I PLAĆA SE TAKSA NA NEPOVUČENA SREDSTVA**

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

OBRAZAC GIB

Identifikacijski broj: 4200575050003 Šifra po kvalifikacionoj

Nadležno ministarstvo: BUDŽET- PRORAČUN FEDERACIJE BIH

Operativni broj: _____

Potrošačka jedinica-glava: _____

Sjedište potrošačke jedinice: _____

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA
Period izvještavanja : od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine

R.b	Broj Konta	POZICIJA	Oznaka za AOP	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (4-3)	Procenat 4/3 x 100
					u tekućoj godini	u prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6	7		
1		PRIHODI (2+17+36)	200	5,652,563,355	5,445,958,192	4,796,264,523	-206,605,163	96.3%
2	710000	PRIHODI OD POREZA (3+7+9+11+13+14+15+16)	201	5,048,708,946	5,051,007,277	4,368,366,779	2,298,331	100.0%
3	711000	Porezi na dobit pojedinaca i preduzeća (4+5+6)	202	112,901,588	115,360,983	89,205,706	2,459,395	102.2%
4	711100	Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	203	0	0	0	0	
5	711200	Porezi na dobit preduzeća	204	0	0	164,481	0	
6	711900	Porez na dobit banaka i dr.fin.organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	205	112,901,588	115,360,983	89,041,225	2,459,395	102.2%
7	712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu (7=8)	206	2,824,237,329	2,821,438,131	2,458,754,298	-2,799,198	99.9%
8	712100	Doprinosi za socijalnu zaštitu	207	2,824,237,329	2,821,438,131	2,458,754,298	-2,799,198	99.9%
9	713000	Porezi na plaću i radnu snagu (13=14)	208	0	0	0	0	

Stranica 1

10	713100	Porezi na plaću (zaostale uplate poreza)	209		0	0	0	0	
11	714000	Porez na imovinu (15=16)	210	0	0	0	0	0	
12	714100	Porez na imovinu	211						
13	715000	Domaći porezi na dobra i usluge	212						
14	716000	Porezi na dohodak	213						
15	717000	Prihodi od indirektnih poreza	214	2,111,549,029	2,114,178,973	1,820,392,525	2,629,944	100.1%	
16	719000	Ostali porezi	215	21,000	29,190	14,249	8,190	139.0%	
17	720000	NEPOREZNI PRIHODI (18+26+34+35)	216	522,329,998	308,620,320	400,389,371	-213,709,678	59.1%	
18	721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika (19+.....+25)	217	380,039,817	185,247,807	237,902,015	-194,792,010	48.7%	
19	721100	Prihodi od nefin.javnih preduzeća i fin. Institucija	218	328,426,066	176,274,923	228,831,518	-152,151,143	53.7%	
20	721200	Ostali prihodi od imovine	219	15,213,315	8,669,530	8,569,080	-6,543,785	57.0%	
21	721300	Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	220	186,000	77,074	141,224	-108,926	41.4%	
22	721400	Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	221	0	0	0	0		
23	721500	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	222	1,000	19	183	-981		
24	721600	Prihodi od privatizacije	223	178,610	226,261	360,010	47,651	126.7%	
25	721700	Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	224	36,034,826	0	0	-36,034,826	0.0%	
26	722000	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga (27+.....33)	225	129,038,295	102,962,559	148,293,673	-26,075,736	79.8%	
27	722100	Administrativne takse	226	16,962,297	15,016,009	21,986,184	-1,946,288	88.5%	
28	722200	Sudske takse	227	115,953	101,769	173,962	-14,184	87.8%	
29	722300	Komunalne naknade i takse	228	0	0	0	0		
30	722400	Ostale budžetske naknade i takse	229	13,527,016	11,899,244	11,686,236	-1,627,772	88.0%	
31	722500	Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	230	31,752,604	28,003,013	28,602,721	-3,749,591	86.2%	
32	722600	Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	231	22,784,500	25,170,232	21,108,664	2,385,732	110.5%	
33	722700	Neplanirane uplate-prihodi	232	43,896,825	22,772,292	66,735,907	-21,123,533	51.9%	
34	723000	Novčane kazne	233	13,221,886	20,360,674	14,165,950	7,138,788	154.0%	
35	777000	Drugi tekući prihodi	234	30,000	49,280	27,733	19,280	164.3%	
36		PRIMLJENI TRANSFERI (Transferi i donacije) (37+38+39+40+41+42)	235	81,524,411	86,330,595	27,508,373	4,806,184	105.9%	
37	731100	Primljeni tekući transferi od inostranih Vlada i međunarodnih organizacija	236	81,323,411	81,323,411	0	0		
38	732100	Primljeni transferi od ostalih nivoa vlasti	237	200,000	5,007,184	27,507,758	4,807,184		
39	741100	Primljeni kapitalni transferi od inostranih Vlada	238	0	0	0	0		

40	742100	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	239	0	0	20	0	
41	742200	Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	240	0	0	335	0	
42	733100	Donacije	241	1,000	0	260	-1,000	0.0%
43		RASHODI (44+47+48+58+67+75+80)	242	5,756,480,624	5,497,141,578	4,309,271,810	-259,339,046	95.6%
44	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih (45+46)	243	309,871,138	300,217,291	260,897,008	-9,653,847	96.9%
45	611100	Bruto plaće i naknade plaća	244	269,400,906	252,462,377	220,085,703	-16,938,529	93.7%
46	611200	Naknade troškova zaposlenih	245	40,470,232	47,754,914	40,811,305	7,284,682	118.0%
47	612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	246	33,819,536	30,908,498	26,713,836	-2,911,038	91.4%
48	613000	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge (49+.....+57)	247	125,389,139	96,678,349	96,844,123	-28,710,790	77.1%
49	613100	Putni troškovi	248	2,962,596	2,477,554	2,049,150	-485,042	83.6%
50	613200	Izdaci za energiju	249	8,765,427	7,244,283	6,975,849	-1,521,144	82.6%
51	613300	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	250	15,135,598	14,387,881	13,499,230	-747,717	95.1%
52	613400	Nabavka materijala i sitnog inventara	251	22,291,676	20,120,853	16,266,863	-2,170,823	90.3%
53	613500	Izdaci za usluge prevoza i goriva	252	3,370,688	2,420,553	3,055,052	-950,136	71.8%
54	613600	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	253	6,225,167	5,996,446	5,542,850	-228,721	96.3%
55	613700	Izdaci za tekuće održavanje	254	5,648,645	6,390,470	4,742,226	741,825	113.1%
56	613800	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	255	3,370,850	2,285,434	2,157,952	-1,085,416	67.8%
57	613900	Ugovorene i druge posebne usluge	256	57,818,492	35,354,875	42,554,952	-22,263,617	61.4%
58	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi (59+.....+66)	257	4,769,485,453	4,730,618,251	3,729,544,395	-38,867,202	99.2%
59	614100	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	258	539,526,100	534,994,074	433,737,056	-4,532,026	99.2%
60	614200	Tekući transferi pojedincima	259	3,940,349,107	3,919,725,103	3,080,776,910	-20,624,004	99.5%
61	614300	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	260	27,654,800	28,585,010	22,288,150	930,210	103.4%
62	614400	Subvencije javnim preduzećima	261	58,998,054	53,165,362	50,865,431	-5,832,692	90.1%
63	614500	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	262	183,721,471	180,954,300	121,419,448	-2,767,171	98.5%
64	614600	Subvencije finansijskim institucijama	263	0	0	0	0	#DIV/0!
65	614700	Tekući transferi u inostranstvo	264	0	0	0	0	#DIV/0!
66	614800	Drugi tekući rashodi	265	19,235,921	13,194,402	20,457,400	-6,041,519	68.6%
67	615000	Kapitalni transferi (68+.....+74)	266	306,906,000	171,948,848	109,118,713	-134,957,152	1
68	615100	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	267	101,800,000	75,520,345	42,238,661	-26,279,655	74.2%
69	615200	Kapitalni transferi pojedincima	268	1,500,000	1,491,651	1,490,961	-8,349	99.4%

70	615300	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	269	2,300,000	2,600,000	2,693,993	300,000	113.0%
71	615400	Kapitalni transferi javnim preduzećima	270	200,306,000	92,336,852	62,695,098	-107,969,148	46.1%
72	615500	Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima	271	0	0	0	0	#DIV/0!
73	615600	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	272	1,000,000	0	0	0	#DIV/0!
74	615700	Kapitalni transferi u inostranstvo	273	0	0	0	-1,000,000	0.0%
75	616000	Izdaci za kamate (76+.....+79)	274	200,854,358	166,770,341	86,153,735	-34,084,017	83.0%
76	616100	Kamate na pozajmice primijene kroz Državu	275	170,672,881	155,783,836	74,829,169	-14,889,045	91.3%
77	616200	Izdaci za inostrane kamate	276	1,846,661	1,746,646	1,968,566	-100,005	94.6%
78	616300	Kamate na domaće pozajmljivanje	277	12,300,000	9,239,859	9,356,000	-3,060,141	75.1%
79	616500	Izdaci za kamate vezane za dug po izdatim garancijama	278	16,034,826	0	0	-16,034,826	0.0%
80	600000	Tekuća budžetska rezerva	279	10,155,000	0	0	0	0.0%
81		TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (1 minus 43)	280	-103,917,269	-51,183,386	486,982,713	52,733,883	49.3%
82		TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA	281				0	
83		PRIMICI OD PRODAJE STALNIH SREDSTAVA (84+85+86)	282					
84	811100	Primici od prodaje stalnih sredstava	283	300,000	413,972	171,000,883	113,972	138.0%
85	811200	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	284	300,000	413,972	19,307,317	113,972	138.0%
86	811900	Ostali kapitalni primici	285	0	0	0	0	
87	821000	IZDACI ZA NABAVKU STALNIH SREDSTAVA (88+.....+93)	286			151,693,566	0	
88	821100	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	287	35,602,916	22,715,717	42,226,365	-12,887,199	63.8%
89	821200	Nabavka građevina	288	207,100	97,900	0	-109,200	
90	821300	Nabavka opreme	289	8,801,177	8,009,621	6,675,714	-791,556	91.0%
91	821400	Nabavka ostalih stalnih sredstava	290	14,223,006	9,882,701	11,672,182	-4,340,305	69.5%
92	821500	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	291	2,022,500	585,289	19,517,024	-1,437,211	28.9%
93	821600	Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	292	8,571,613	3,680,057	3,562,881	-4,891,556	42.9%
94		NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (87 minus 83)	293	1,777,520	460,149	798,565	-1,317,371	25.9%
95		NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (81 minus 94)	294	35,302,916	22,301,745	-128,774,518	-13,001,171	63.2%
96		TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI	295	-138,220,185	-73,485,131	615,767,232	65,735,054	52.8%
97		PRIMICI OD FINANSIJSKE IMOVINE (98+.....+104)	296				0	
98	813100	Primijene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	297	100,000,000	352,612	0	-99,647,388	
					0		0	

99	813200	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	298			0		0	
100	813300	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	299	100,000,000	0	0	-100,000,000		
101	813400	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	300		0		0		
102	813500	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i zajedničkim ulaganjima	301		352,612		352,612		
103	813600	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	302		0		0		
104	813700	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	303		0		0		
105	822000	IZDACI ZA FINANSIJSKU IMOVINU (106+.....+112)	304	23,000,000	23,000,000	18,500,000	0	100.0%	
111	822100	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	305	0	0	0	0		
107	822200	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i	306	0	0	0	0		
108	822300	Pozajmljivanje javnim preduzećima	307	0	0	0	0		
109	822400	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	308	0	0	0	0		
110	822500	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	309	0	0	0	0		#DIV/0!
111	822600	Ostala domaća pozajmljivanja	310	23,000,000	23,000,000	18,500,000	0	100.0%	
112	822700	Pozajmljivanje u inostranstvo	311	0	0	0	0		
113		NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (97 minus 105)	312	77,000,000	-22,647,388	-18,500,000	-99,647,388	-29.4%	
114		TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	313				0		
115		PRIMICI OD ZADUŽIVANJA (116+120)	314	815,000,000	389,893,003	337,005,137	-425,106,997	47.8%	
116	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja (117+118+119)	315	455,000,000	251,909,439	287,005,137	-203,090,561	55.4%	
117	814100	Zajmovi primljeni kroz državu	316	115,000,000	2,142,487	157,134,521	-112,857,513		
118	814200	Primici od inostranog zaduživanja	317	0	0	0	0		#DIV/0!
119	814300	Primici od domaćeg zaduživanja	318	340,000,000	249,766,952	129,870,616	-90,233,048	73.5%	
120	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja (121+122+123)	319	360,000,000	137,983,564	50,000,000	-222,016,436	38.3%	
121	815100	Zajmovi primljeni kroz državu	320		0	0	0		
122	815200	Primici od inostranog zaduživanja	321		0	0	0		
123	815300	Primici od domaćeg zaduživanja	322	360,000,000	137,983,564	50,000,000	-222,016,436	38.3%	
124	823000	IZDACI ZA OTPLATE DUGOVA (125+.....+130)	323	1,122,479,815	830,137,601	730,517,057	-292,342,214	74.0%	
125	823100	Otplate dugova primljenih kroz državu	324	729,595,263	670,214,524	456,021,806	-59,380,739	91.9%	
126	823200	Vanjske otplate	325	9,794,107	8,030,417	8,154,799	-1,763,690	82.0%	

127	823300	Otplate domaćeg pozajmljivanja	326	330,000,000	109,796,641	220,000,000	-220,203,359	33.3%
128	823400	Otplata unutrašnjeg duga	327	51,590,445	42,096,019	46,340,452	-9,494,426	81.6%
129	823500	Otplata duga po izdanim garancijama	328	1,500,000	0	0	-1,500,000	0.0%
130	823600	Otkup duga	329		0	0	0	
131		NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA (115.minus.124))	330	-307,479,815	-440,244,598	-393,611,920	132,764,783	143.2%
132		UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (95+113+131)	331	-369,700,000	-538,377,117	203,755,312	-166,677,117	
133		SINTETIČKA KLASIFIKACIJA FUNKCIJA VLADE (COFOG) (134+143+149+156+166+173+180+187+194+203)	332	0	6,372,994,896	5,100,515,233		
134	01	Opšte javne usluge (135+.....+142)	333	0	1,539,610,575	1,327,937,547		
135	011	Izvršni i zakonodavni organi, finansijski i fiskalni poslovi, vanjski poslovi	334		1,334,394,656	1,218,569,630		
136	012	Strana ekonomska pomoć	335		917	50		
137	013	Opće usluge	336		29,816,948	27,966,843		
138	014	Osnovno istraživanje	337		0	0		
139	015	IIR Opće javne usluge	338		0	0		
140	016	Opće javne usluge n. k.	339		3,089,469	2,733,227		
141	017	Transakcije vezane za javni dug	340		157,384,407	76,824,945		
142	018	Transferi općeg karaktera između različitih nivoa vlasti	341		14,824,180	1,843,052		
143	02	Obrana(144+.....+148)	342	0	12,121,388	10,446,153		
144	021	Vojna odbrana	343		0	0		
145	022	Civilna odbrana	344		12,121,388	10,446,153		
146	023	Inostrana vojna pomoć	345		0	0		
147	024	IIR Odrana	346		0	0		
148	025	Odrana n. k.	347		0	0		
149	03	Javni red i sigurnost (150+.....+155)	348	0	153,115,245	136,710,783		
150	031	Policijske usluge	349		240	0		
151	032	Usluge protivpožarne zaštite	350		0	11		
152	033	Sudovi	351		40,653,709	36,891,267		
153	034	Zatvori	352		64,054,574	55,737,718		
154	035	IIR Javni red i sigurnost	353		0	0		
155	036	Javni red i sigurnost n. k.	354		48,406,722	44,081,787		
156	04	Ekonomski poslovi (157+.....+165)	355	0	370,896,948	272,403,047		

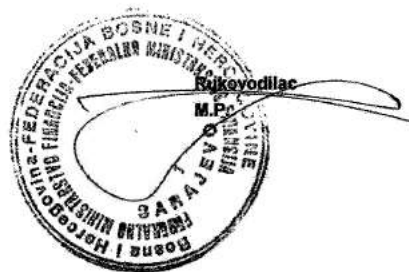

157	041	Opći ekonomski, komercijalni i poslovi po pitanju rada	356		1,600,357	1,431,145		
158	042	Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov	357		179,104,992	116,641,864		
159	043	Gorivo i energija	358		4,862,173	4,675,688		
160	044	Rudarstvo, proizvodnja i izgradnja	359		18,667,375	11,452,482		
161	045	Transport	360		140,401,340	94,454,390		
162	046	Komunikacije	361		7,226	8,262		
163	047	Ostale industrije	362		1,000,000	1,000,000		
164	048	IIIR Ekonomski poslovi	363		1,708,883	1,558,591		
165	049	Ekonomski poslovi n. k.	364		23,544,602	41,180,625		
166	05	Zaštita životne sredine (167+.....+172)	365	0	10,039,385	7,813,862		
167	051	Upravljanje otpadom	366		0	0		
168	052	Upravljanje otpadnim vodama	367		0	0		
169	053	Smanjenje zagađenosti	368		0	0		
170	054	Zaštita raznovrsnosti flore i faune i zaštita krajolika	369		0	0		
171	055	IIIR Zaštita životne sredine	370		0	0		
172	056	Zaštita životne sredine n. k.	371		10,039,385	7,813,862		
173	06	Stambeni i zajednički poslovi (174+.....+179)	372	0	231	0		
174	061	Stambeni razvoj	373		0	0		
175	062	Razvoj zajednice	374		0	0		
176	063	Vodosnabdijevanje	375		0	0		
177	064	Ulična rasvjeta	376		0	0		
178	065	IIIR Stambeni i zajednički poslovi	377		0	0		
179	066	Stambeni i zajednički poslovi n. k.	378		231	0		
180	07	Zdravstvo (181+.....+186)	379	0	161,019,389	121,599,929		
181	071	Medicinski proizvodi, uređaji i oprema	380		0	0		
182	072	Vanbolničke usluge	381		0	0		
183	073	Bolničke usluge	382		0	0		
184	074	Usluge zdravstvene zaštite	383		12,979,173	11,070,824		
185	075	IIIR Zdravstvo	384		0	0		
186	076	Zdravstvo n. k.	385		148,040,216	110,529,105		
187	08	Rekreacija, kultura i religija (188+.....+193)	386	0	33,234,924	20,739,108		
188	81	Usluge sporta i rekreacije	387		16,116,370	6,097,750		
189	082	Usluge kulture	388		13,400,051	11,269,500		
190	083	Usluge emitiranja i izdavaštva	389		3,320,623	2,971,858		

191	084	Religijske i druge zajedničke usluge	390		397,880	400,000		
192	085	liR Rekreacija, kultura i religija	391		0	0		
193	086	Rekreacija, kultura i religija n. k.	392		0	0		
194	09	Obrazovanje (195+.....+202)	393	0	28,154,421	13,000,833		
195	091	Predškolsko i osnovno obrazovanje	394		16,157,466	5,962,315		
196	092	Srednje obrazovanje	395		0	0		
197	093	Obrazovanje poslije srednje škole koje nije visoko obrazovanje	396		0	0		
198	094	Visoko obrazovanje	397		1,275,482	1,247,159		
199	095	Obrazovanje koje nije definirano nivoom	398		764,211	674,191		
200	096	Pomoćne usluge obrazovanju	399		866,750	25,882		
201	097	liR Obrazovanje	400		5,780,342	2,360,324		
202	098	Obrazovanje n. k.	401		3,310,170	2,730,962		
203	10	Socijalna zaštita (204+.....+212)	402		4,064,802,391	3,189,863,971		
204	101	Bolest i hendikepiranost	403		0			
205	102	Starost	404		0	0		
206	103	Nasljednici	405		0	0		
207	104	Porodica i djeca	406		0	0		
208	105	Nezaposlenost	407		0	0		
209	106	Stanovanje	408		0			
210	107	Socijalno isključenje n. k.	409		44,998,400	45,191,492		
211	108	liR Socijalna zaštita	410		1,010	0		
212	109	Socijalna zaštita n. k.	411		4,019,802,981	3,144,672,479		

U Sarajevu, Certificirani računovođa: Almira Ibišević

Dana: 22.03.2024. godine Broj dozvole: CR-7280/5

Operativni broj: _____

Funkcionalni kod: _____

Nadležno ministarstvo: BUDŽET - PRORAČUN FEDERACIJE BIH

Potrošačka jedinica-glava: _____

Fond: _____

Sjedište potrošačke jedinice: _____

Konsolidovani obrasci: X

BILANS STANJA
 na dan 31.12.2023. godine

KM

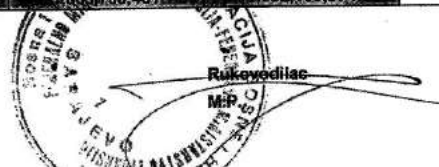
R.b.	Broj Konta	Pozicija	Oznaka za AOP	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (4/5) x 100
1	2	3	4	5	6	
1		I AKTIVA				
2	100000+ 200000	A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (3+.....10)	001	552,081,738	900,611,638	61.3%
3	110000	Novčana sredstva i plemeniti metali	002	213,087,635	544,086,907	39.2%
4	120000	Vrijednosni papiri	003	0	0	0.0%
5	130000	Kratkoročna potraživanja	004	233,837,646	243,615,008	96.0%
6	140000	Kratkoročni plasmani	005	77,830,104	85,633,669	90.9%
7	160000	Finansijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim jedinicama	006	757,535	759,934	99.7%
8	210000	Zalihe materijala i robe	007	0	0	#DIV/0!
9	220000	Zalihe sitnog inventara	008	0	0	#DIV/0!
10	190000	Kratkoročna razgraničenja	009	26,568,818	26,516,120	100.2%
11	000000	B. Stalna sredstva (14+17+20+21)	010	1,114,678,713	1,191,488,937	93.6%
12	011000	Stalna sredstva	011	710,343,483	720,079,694	98.6%
13	011900	Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	012	306,993,077	299,390,984	102.5%
14	011-0119	Neotpisana vrijednost stalnih sredstava minus 13)	013	403,350,406	420,688,711	95.9%
15	020000	Dugoročni plasmani	014	686,849,063	720,720,856	95.3%

Stranica 1

16	029000	Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	015	0	0	0.0%
17	020-029	Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (15 minus 16)	016	686,849,063	720,720,856	95.3%
18	031000	Vrijednosni papiri	017	800	932,945	0.1%
19	031900	Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	018	0	570,712	0.0%
20	031-0319	Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira minus 19)	019	800	362,232	0.2%
21	09	Dugoročna razgraničenja	020	24,478,444	49,717,138	49.2%
22		UKUPNA AKTIVA (2+11)=41	021	1,666,760,451	2,092,100,574	79.7%
23		II PASIVA				
24	300000	A. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (25+.....+30)	022	905,297,033	719,134,489	125.9%
25	310000	Kratkoročne tekuće obaveze	023	345,255,501	204,307,869	169.0%
26	320000	Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	024	0	0	0.0%
27	330000	Kratkoročni krediti i zajmovi	025	100,156,647	50,075,942	200.0%
28	340000	Obaveze prema djelatnicima	026	101,707,086	110,696,519	91.9%
29	360000	Finansijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim jedinicama	027	0	0	0.0%
30	390000	Kratkoročna razgraničenja	028	358,177,800	354,054,158	101.2%
31	400000	B. Dugoročne obaveze i razgraničenja (32+33+34)	029	6,010,139,557	6,049,414,542	99.4%
32	410000	Dugoročni krediti i zajmovi	030	5,989,723,315	6,040,314,596	99.2%
33	420000	Ostale dugoročne obaveze	031	23,214,177	11,897,882	195.1%
34	490000	Dugoročna razgraničenja	032	-2,797,936	-2,797,936	100.0%
35	500000	C. Izvori stalnih sredstava (36+37+38+39 minus 40)	033	-5,248,676,140	-4,676,448,457	112.2%
36	510000	Izvori stalnih sredstava	034	-5,649,839,802	-5,610,243,970	100.7%
37	520000	Ostali izvori sredstava	035	460,007,112	446,215,912	100.8%
38	530000	Izvori sredstava rezervi	036	0	0	0.0%
39	590000	Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	037		487,579,602	0.0%
40	590000	Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	038	48,843,450		
41		UKUPNA PASIVA (24+34+35)=22	039	1,666,760,451	2,092,100,574	79.7%

U Sarajevu, Certificirani računovoda: Almira Ibišević

Dana: 22.03.2024. godine Broj dozvole: CR-7280/5

Stranica 2

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

Identifikacijski broj: 420057500003

OBRAZAC NT

Šifra po kvalifikacionoj
djelatnosti: _____

Organizacijski broj: _____

Operativni broj: _____

Funkcionalni kod: _____

Nadležno ministarstvo **BUDŽET - PRORAČUN FEDERACIJE BiH**

Potrošačka jedinica _____

Sjedište potrošačke jedinice _____

Fond: _____

Pojedinačni obrasci: _____

Konsolidovani obrasci: x

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
Period izvještavanja: od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine

R.b.	Broj korita	Pozicija	Oznaka za AOP	Iznos
1	2	3	4	
		I NOVČANI PRIMICI		
1	700000	Prihodi (2+3+4+5+6)	450	5.450.301,963
2	710000	Prihodi od poreza	451	6.051.007,276
3	720000	Neporeski prihodi	452	312.914,812
4	730000	Tekući transferi (transferi i donacije)	453	86.330,595
5	740000	Kapitalni transferi	454	0
6	770000	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	455	49.280
7		Kapitalni primici i transferi (r.br.8.)	458	413,972
8	811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	457	413,972
9		Finansiranje (10+11+12)	458	390.245,615
10	813000	Primici od finansijske imovine	459	362,812
11	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja	460	251.909,439
12	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja	461	137.983,564
13		UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1+7+9)	462	5.840.951,550
		II NOVČANE ISPLATE		
14		Rashodi (od 16 do 21)	463	5.281.738,857
15	800000	Plaće i naknade troškova zaposlenih	464	296.781,409
16	812000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	465	30.955,020
17	813000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	466	99.198,580
18	814000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	467	4.550.897,492
19	815000	Kapitalni transferi	468	135.136,025
20	816000	Izdaci za kamate	469	166.770,341
21		Kapitalni izdaci (r.br. 23.)	470	10.326,617
22	821000	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	471	10.326,617
23		Finansiranje (25+26)	472	832.722,483
24	822000	Izdaci za finansijsku imovinu	473	20.500,000
25	823000	Izdaci za otplate dugova	474	812.222,483
26		UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15+22+24)	475	6.124.787,987
27		NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 minus 27)	476	-283.826,416
28		SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	477	680.805,510
29		SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28+29)		396.979,094

U Sarajevu, Certificirani računovođa: Ajnira Ibraković

Dana: 22.03.2024. godine Broj dozvole: CR-7280/5

PREGLED REALIZOVANIH TEKUĆIH TRANSFERA REVIDIRANIH BUDŽETSKIH KORISNIKA U 2023. GODINI

Redni broj	Institucija	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	Tekući transferi pojedincima	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	Pomoći javnim preduzećima	Pomoći privatnim preduzećima	Tekući transferi u inostranstvo	Drugi tekući rashodi	Ukupno (3-9)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Parlament FBiH		69.700	97.700				0	167.400
2.	Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	110.000	104.950	263.670				21.592	500.212
3.	Vlada FBiH	1.000	36.300	4.479.083				4.813.021	9.329.404
4.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova		5.000	7.900				82.786	95.686
5.	Federalno ministarstvo pravde							6.000	6.000
6.	Federalno ministarstvo finansija	214.122.858		3.020.787	700.000			5.218.007	223.061.652
7.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije		493.000	3.600.000	13.417.308	5.623.359		25.099	23.158.766
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija				38.777.954			5.568	38.783.522
9.	Federalno ministarstvo zdravstva	136.052.118							136.052.118
10.	Federalno ministarstvo trgovine			47.000				2.929	49.929
11.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	19.626.260						32.539	19.658.799
12.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva		38.873			168.738.466		23.370	168.800.709
13.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata		359.024.669	2.150.000				351.332	361.526.001
14.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	14.924.180		122.922		6.592.475		22.536	21.662.113
15.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	115.009.009	330.396.845	5.224.091					450.629.945
16.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	10.616.470	19.750	3.104.380	270.100			1.988	14.012.689
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica		40.002.802						40.002.802
18.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	17.547.331		5.696.143					23.243.474
19.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	5.160.749							5.160.749
UKUPNO (1 – 19)		533.169.975	730.191.889	27.813.676	53.165.362	180.954.300		10.606.767	1.535.901.970

PREGLED REALIZOVANIH KAPITALNIH TRANSFERA REVIDIRANIH BUDŽETSKIH KORISNIKA U 2023. GODINI

Redni broj	Institucija	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	Kapitalni transferi pojedincima	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	Kapitalni transferi javnim preduzećima	Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	9
1.	Parlament FBiH						
2.	Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH						
3.	Vlada FBiH						
4.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova						
5.	Federalno ministarstvo pravde						
6.	Federalno ministarstvo finansija	28.998.636					28.998.636
7.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije				4.000.000		4.000.000
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	11.277.310			88.336.852		99.614.162
9.	Federalno ministarstvo zdravstva	9.000.000					9.000.000
10.	Federalno ministarstvo trgovine						
11.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	2.000.000					2.000.000
12.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	799.045					799.045
13.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata		1.491.651				1.491.651
14.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta						
15.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike			2.600.000			2.600.000
16.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	15.950.000					15.950.000
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	4.995.354					4.995.354
18.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke						
19.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	2.500.000					2.500.000
UKUPNO (1 – 19)		75.520.345	1.491.651	2.600.000	92.336.852		171.948.848

PREGLED PROJEKATA ZA KOJE NISU POVUČENA KREDITNA SREDSTVA, A ZA KOJE JE UGOVORENA I PLAĆA SE TAKSA NA NEPOVUČENA SREDSTVA

<i>Kreditor</i>	<i>Projekat</i>	<i>Krajnji korisnik</i>	<i>Planirano razdoblje implementacije projekta</i>	<i>Ugovoreni iznos kredita</i>	<i>Iznos kredita povučen do 31. 12. 2023.</i>	<i>Iznos nepovučenih sredstava</i>	<i>Troškovi plaćeni u 2023. godini</i>	<i>Ukupno plaćeni troškovi do 31. 12. 2023.</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9
EBRD	Projekat Vodovod Gradačac	Općina Gradačac	1. 1. 2018.-31. 12. 2020	11.734.980	11.592.146	142.834	966	331.657
EBRD	Sanacija cesta nakon poplava	JP Ceste FBiH	1. 6. 2019.-13. 6. 2020.	127.128.950	80.682.174	46.446.776	327.361	3.713.198
EBRD	Projekat vodovod Sarajevo	Kanton Sarajevo	1. 1. 2019.-15. 7. 2022.	48.895.750	26.245.855	22.649.895	47.552	454.407
EBRD	Projekat regionalni vodovod Plava voda	ZDK i SBK	1. 7. 2019.-28. 8. 2020.	21.514.130	324.912	21.189.218	137.938	811.443
EBRD	Projekat Živinice-Regionalna deponija	Živinice, Banovići i Kladanj	1. 7. 2020.-15. 11. 2022.	9.779.150	9.779.150	0	9	84.578
EBRD	Projekat javnog prevoza Sarajevo 1	Kanton Sarajevo	1. 7. 2020.-31. 12. 2022.	29.337.450	24.046.192	5.291.258	56.353	378.084
EBRD	Projekat Koridor Vc dio 3	JP Autoceste FBiH	2. 12. 2020.-31. 12. 2022.	352.049.400	230.592.357	121.457.043	623.741	4.580.159
EBRD	Projekat gradskih saobraćajnica Sarajevo	Kanton Sarajevo	8. 12. 2020.-31. 12. 2022.	58.674.900	20.265.190	38.409.710	178.860	287.902
EBRD	Projekat javnog prevoza Sarajevo 2	Kanton Sarajevo	8. 12. 2020.-31. 12. 2022.	39.116.600	38.710.222	406.378	51.037	504.517
EBRD	Projekat Koridor Vc obilaznica Doboj	JP Autoceste FBiH	30. 4. 2021.-31. 12. 2024.	117.349.800	76.047.401	41.302.399	426.790	2.415.786
EBRD	Energetska efikasnost u bolnici Zenica	ZDK	1. 8. 2021.-31. 3. 2022.	19.558.300	195.583	19.362.717	98.158	512.085
EBRD	Energetska efikasnost u javnim zgradama	Kanton Sarajevo	1. 10. 2021.-23. 10. 2023.	15.646.640	6.759.828	8.886.812	50.519	208.214
Svjetska banka-IBRD	Projekat modernizacije cesta	JP Ceste FBiH	1. 1. 2018.-30. 9. 2023.	113.438.140	111.125.356	2.312.784	13.512	1.086.523
Svjetska banka-IBRD	Projekat podrške zapošljavanju	Federacija BiH	26. 1. 2018.- 1. 4. 2022.	56.530.911	56.530.911	0	233	397.672
Svjetska banka-IBRD	Projekat energetske efikasnosti	Federacija BiH	1. 1. 2020.-29. 2. 2024.	32.009.491	29.030.627	2.978.864	16.470	272.680
Svjetska banka-IBRD	Projekat registracije nekretnina	Federacija BiH	2. 7. 2020.-31. 7. 2024.	14.041.856	11.391.304	2.650.552	6.237	46.317
Svjetska banka-IBRD	Projekat podrške preduzećima	Federacija BiH	20. 9. 2021.-31. 12. 2024.	65.715.888	12.087.857	53.628.031	157.851	379.384
Svjetska banka-IBRD	Projekat modernizacije vodnih usluga	Federacija BiH	11. 8. 2023.-30. 11. 2027.	48.895.750	122.239	48.773.511	149.286	149.286
KfW	Projekat vjetroelektrane Podveležje	JP EP BiH Sarajevo	1. 7. 2014.-31. 12. 2021.	127.128.950	125.638.561	1.490.389	3.726	2.566.738
KfW	Projekat rehabilitacije CHE Čapljina	EP HZHB Mostar	1. 1. 2020.-30. 4. 2025.	29.337.450	0	29.337.450	73.344	162.579
UKUPNO:						466.716.621	2.419.945	19.343.209